

RI.SE
Research Institutes of Sweden

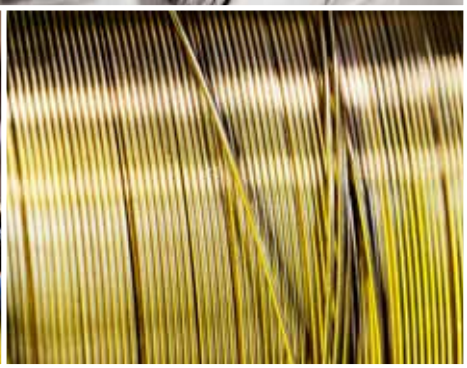
RISE RESEARCH INSTITUTES OF SWEDEN AB

årsberättelse 2015

Innehåll

Verksamheten 2015

VD har ordet	4
RISEs uppdrag och arbete under året	8
RISE SK-medel	12
Hållbart företagande för RISE	14
Hänt under året	16
RISE erbjudande i innovationssystemet	23
Case och exempel från RISE-gruppen	36

Bolagsstyrningsrapport

Ordförande har ordet	54
Styrelsen	60

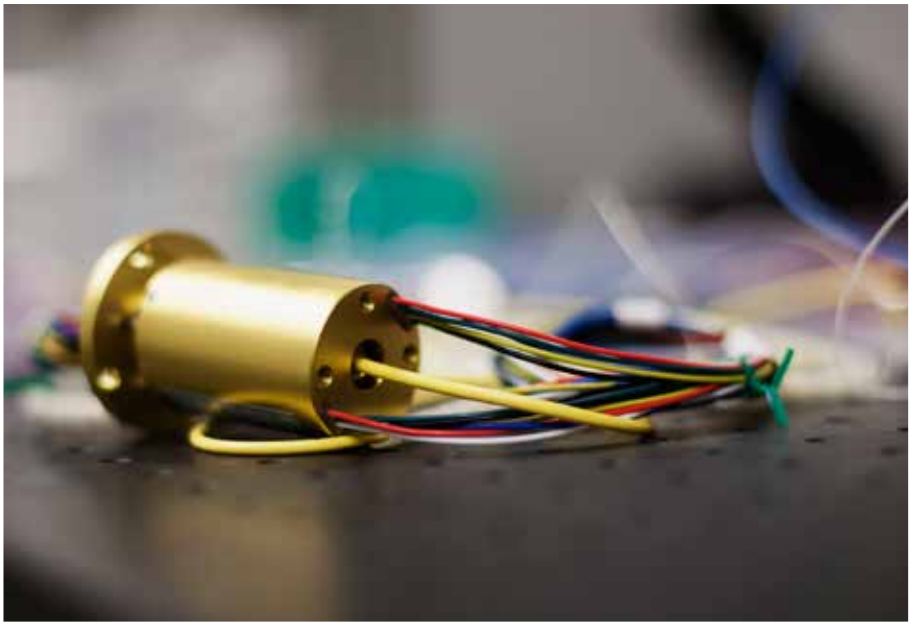
Hållbarhetsredovisning

Vad är hållbart företagande för RISE?	84
RISEs hållbarhetsmål	90
RISE-gruppens hållbarhetsarbete 2015	92
Planerade aktiviteter 2016/2017	95
Styrelsens försäkran	98
Revisors rapport	99
GRI-index	100

Årsredovisning

Förvaltningsberättelse	102
Finansiell information	114
Noter	127

VD har ordet

Jag ser tillbaka på ett år med en god utveckling av verksamheterna i RISE-gruppen. Omsättningen för 2015 uppgick till 3 121 (2 952) MSEK, vilket motsvarar en tillväxt om 5,7 (6,2) procent jämfört med föregående år. Dotter- och intressebolagen SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut, Swedish ICT, Swerea och Innventia växte under samma period med 8 (10), 2 (5), 5 (2), respektive 2 (-2) procent. Rörelseresultatet uppgick till 48 (51) MSEK och årets resultat landade på 36 (54) MSEK. Den svaga resultatutvecklingen beror på en låg tillväxt under tredje kvartalet (knappt 2 %) samt en negativ ränteutveckling under året som påverkar räntenettot jämfört med 2014. Instituten visade en god tillväxt och en stark resultatutveckling under fjärde kvartalet; och vi planerar för en tillväxt under 2016 som motsvarar tidigare år.

RISE omvärld

Få länder kan jämföra sig med Sverige i antalet stora högteknologiska företag per capita och det är med stolthet jag kan konstatera att den svenska institutssektorn i över hundra år spelat en avgörande roll för att bygga Sverige till den ledande industrination och dynamiska start up-scen vi är idag.

Men läget är bekymmersamt. Trots att Sverige i internationell jämförelse lägger stora resurser på forskning så släpar vi efter i vad vi får ut i form av kommersiell nytta. Svenska företag väljer i allt större utsträckning att lägga en större del av FoU-investeringarna utanför Sverige. FoU-investeringar i Sverige har på tio år minskat med en procent i för-

hållande till BNP, vilket motsvarar 35 miljarder kronor. Därför har stärkt innovationskraft av regeringen pekats ut som en av Sveriges i särklass viktigaste framtidsfrågor och en stärkt institutssektor har av bl a OECD pekats ut som en viktig komponent i denna förstärkning.

Under året deltog RISE för första gången vid *GSRIL, Global Summit of Research Institute Leaders,* i Kyoto som samlade över 20 institut från hela världen, för att diskutera gemensamma utmaningar. Temat var "Collaboration between Research Institutes and Universities for Tackling Societal Problems". Dessa möten tydliggjorde den internationella konkurrensen som blir allt starkare för RISE-instituten, men även den öppenhet och det intresse från andra nationella institut inför ett samarbete med svenska institut, eftersom de ju själva har motsvarande problem. Så framtida strategiska samarbeten med valda länders nationella institut kommer att vara betydelsefulla för oss.

Ny organisation och förnyelse

RISE-gruppen måste bli mer strategisk, bättre samordnad och mycket mer snabbfotad. Med mer resurser. Vi måste inte bara anpassa oss till – utan också i global konkurrens bli en vinnare – i en värld där branscher, produkter, tjänster och kompetenser integreras i ett allt högre tempo och där exempelvis förmågan att driva tvärgående projekt redan idag är helt avgörande. RISE-gruppen behöver växa.

Mot denna bakgrund initierade styrelsen hösten 2014 ett omfattande analys- och strategiprojekt för att tillsammans med RISE-institutens medägare dels genomlysa marknad, kunderbjudande, styrkor och utmaningar i RISE-gruppen för att hitta förbättringspotential, dels ta fram gemensamma målbilder och börja utveckla strategier kopplade till målen. Detta arbete har intensifierats under 2015.

RISE-institutens delägare (förutom Swerea) har under hösten 2015 enats om förbättringsområden och en ny organisation samt inflytandemodell som möjliggör ett strategiskt inflytande för industrin i flera nivåer och ett förtydligande av RISE-gruppens kunderbjudande. Strategiprojektet, som syftar till att realisera förbättringspotential i institutsverksamheten, har fått klartecken från flertalet delägare i projektet att drivas vidare. Fokus ligger i skrivande stund på fortsatt dialog med industriföreträdarna samt förberedelser av integrationen och nyorganisering samt implementeringen av förbättringsåtgärderna. RISE ägare, staten genom Näringsdepartementet, har en vision och ett tydligt mål med forskningsinstituten. *RISE-instituten ska tillsammans vara en erkänd, excellent och globalt konkurrenskraftig forsknings- och innovationspartner som bidrar till hållbar tillväxt i samhället och stödjer svensk industris omställning till hållbar utveckling*. Detta är målbilden för förnyelsen.

Hållbart företagande

RISE har sedan flera år arbetat med ett fokus på hållbar tillväxt. Vi utför forskning och utveckling för att nå samhällsnytta och välfärdsutveckling och arbetet med forskning

och innovation utgår från de globala utmaningarna. De senaste åren har ett arbete pågått för att ytterligare stärka hållbarhetsarbetet i RISE-gruppen, bland annat genom att under 2015 tydliggöra strategiska mål för arbetet. Den underliggande väsentlighetsanalysen visar att det är via erbjudandet som RISE har sin största påverkan. Vi har valt att börja med hållbarhetssäkring av våra forskningsprojekt, ett arbete som initierades under 2015 och som kommer att implementeras med början under 2016. Detta utgör en solid grund för kommande års arbete med att knyta ihop ett effektivt hållbarhetsarbete med den samlade affärsstrategin för det förnyade RISE.

De strategiska målen pekar också ut FN:s globala hållbarhetsmål *Sustainable Development Goals* som ett sätt att tydliggöra RISE bidrag till hållbar utveckling och en första översyn av hur RISE redan idag bidrar till målen ska göras under 2016.

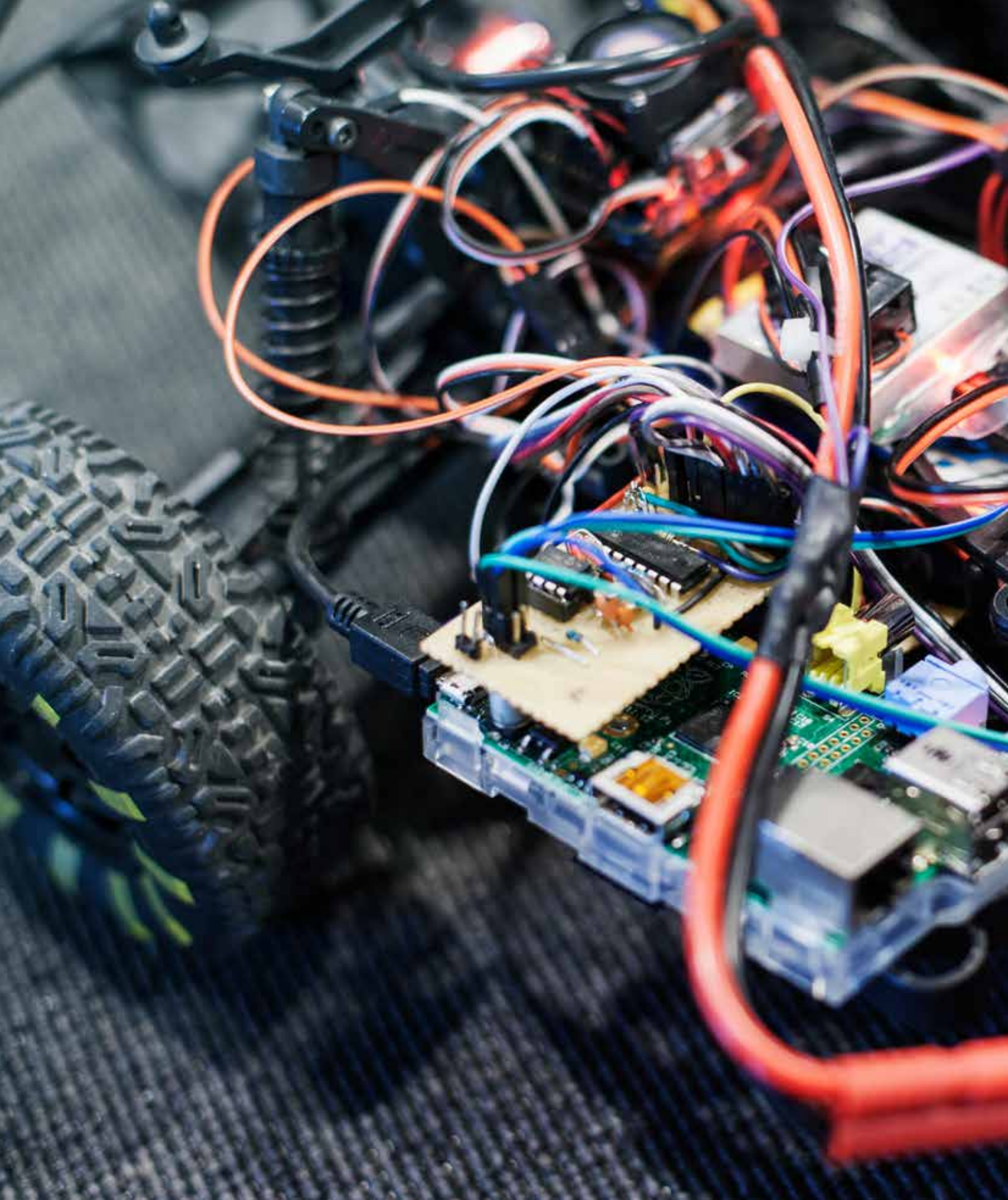
Ägardialog

Under året lämnade RISE vårt inspel till den kommande forsknings- och innovationspropositionen. I inspelet har vi tagit höjd för en fortsatt stark utveckling av institutssektorn som en del av innovationssystemet genom att fokusera på strategiska områden, innovationsprocesser, test- och demonstrationsanläggningar, en aktivare roll gentemot små och medelstora företag (SMF) samt ökad internationalisering för att öka närvaron inom europeiska forskningssatsningar.

RISE har sedan ett par år tillbaka en strategi för att öka tillgängligheten för de test- och demonstrationsanläggningar som finns på RISE-instituten. En fortsättning av projektet för att vidareutveckla och implementera resultaten har fått finansiering av Vinnova för perioden 2015-2016. I regeringens nyindustrialiseringsstrategi *Smart industri* pekas forskningsinstituten ut som en viktig aktör med de unika test- och demo-faciliteterna vi driver.

Min bedömning är att näringslivets samlade efterfrågan på institutens kompetenser och tjänster kommer att fortsätta växa och jag ser med tillförsikt fram emot ett positivt 2016. Nu uppdaterar vi våra organisationsstrukturer, som tidigare lett till internkonkurrens och underutnyttjande av våra resurser. Vi riggar RISE-gruppen för en spännande framtid med fortsatt tillväxt genom att öka utväxlingen på alla de viktiga forskningssatsningar som gjorts av denna och tidigare regeringar. Vi skapar därigenom ännu mer nytta för svenskt näringsliv.

Olof Sandén
Verkställande direktör
RISE Research Institutes of Sweden AB

RISEs uppdrag

RISE Research Institutes of Sweden AB är statens bolag för industriforskningsinstitut och består idag av 4 underkoncerner, helägda eller delägda. Verksamheten har som övergripande mål att skapa nytta för svenskbaserat näringsliv.

UPPDRAGET FRÅN ÄGAREN

”Industriforskningsinstituten under RISE AB ska vara internationellt konkurrenskraftiga och verka för hållbar tillväxt i Sverige genom att stärka näringslivets konkurrenskraft och förnyelse. Industriforskningsinstituten ska kontinuerligt utveckla sin kompetens och sina samarbetsnätverk, samt bygga upp kritisk massa inom nya forskningsområden som svarar mot det omgivande samhällets behov och utvecklar näringslivets konkurrenskraft, samt stärker institutssektorns position i innovationssystemet.”

RISE driver mot detta uppdrag en tydlig process med delägarna, näringslivet, för att leverera en starkare svensk institutssektor.

RISE FRAMTIDSPROJEKT

Sverige behöver en kraftfull nationell, innovationskapacitet för att klara den internationella konkurrensen om sysselsättning och välfärd. Regeringen har givit moderbolaget RISE i uppdrag att driva ett omfattande förändringsarbete för att stärka RISE-gruppen så att forskningsinstituten bättre än idag kan bidra till näringslivets förnyelse och konkurrenskraft. RISE ska också öka den egna synligheten i internationella innovationssystem.

Sedan 2014 har RISE AB drivit arbetet med att identifiera gemensamma förbättringsområden och organisera verksamheterna på ett mer värdeskapande sätt.

Sju förbättringsområden har identifierats där vinsterna är uppenbara om verksamheterna kan samlas kring gemensamma arbetssätt och lösningar.

1. *Gemensam strategisk agenda – prioriterade områden utifrån samhällets utmaningar, näringslivets behov och institutens kompetenser, väl avstämt med forskningsfinansiärerna.*

2. *Kundfokuserad verksamhet – tillämpad forskning med ett tydligt fokus på kundernas behov*

3. *Relevans och kännedom – gemensamt varumärke*

4. *Strategiskt koordinerad finansiering – effektivare ansökningar och bättre basfinansiering*

5. *Tydligt samarbete och partnerskap – endast genom goda partnerskap i innovationssystemet blir vi effektiva*

6. *Effektiv gemensam administration – vi ser över våra egna rutiner för att bli så värdeskapande och agila som möjligt*

7. *Attraktiv arbetsgivare – RISE ska vara en kompetensdriven organisation som värnar och utvecklar sina medarbetare.*

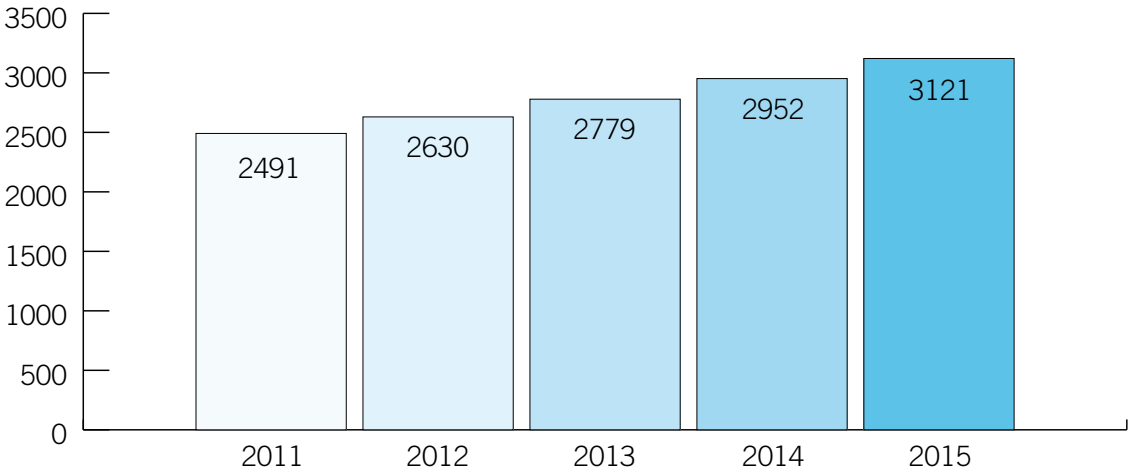
Den nya organisationen innebär att dagens fragmenterade struktur med ca 30 enheter och bolag i RISE-gruppen samlas i sex starka divisioner. Divisionerna skapas kring utvalda kompetensområden som har relevans för samhällets och näringslivets utmaningar och tar tillvara den kompetensbas vi har idag, men som även ser fram emot och möjliggör utveckling av nya områden som ännu inte täcks. Dagens industriella delägare stödjer denna process och RISE säkrar deras fortsatta inflytande i forskningsinriktningen genom att erbjuda plats i särskilda forskningsråd. I skrivande stund pågår slutförhandlingar om aktieöverlåtelseavtalen och projektet kan följas bland annat på *www.ri.se*

Detta är ett framtidsprojekt som syftar till att RISE-gruppen ska växa och vara en stark och snabbfotad aktör i ett effektivt nationellt innovationssystem med en ännu starkare leverans till svenskt näringsliv. Under 2016 fortsätter projektet med implementering av den nya organisationen och arbetet med de gemensamma förbättringarna.

RISE Research Institutes of Sweden är en grupp forskningsinstitut som samverkar med akademi, näringsliv och samhälle i det svenska innovationssystemet. Visionen är att vara en internationellt ledande forsknings- och innovationspartner som skapar hållbar tillväxt och nytta i näringsliv och samhälle. RISEs mål är att bidra till Sveriges konkurrenskraft på en global kunskapsmarknad.

RISE-GRUPPENS OMSÄTTNING MILJONER SEK

RISE är medlem i **EARTO** European Association of Research and Technology Organisations, svenska **Vetenskap & Allmänhet,** samt Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien, **IVA**.

Definition av koncernen och gruppen

RISE-koncernen RISE AB är majoritetsägare i dotterbolagen SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut AB (100 %) och Swedish ICT Research AB (60 %) som konsolideras fullt ut, samt delägare i intressebolagen Swerea AB (42,8%) och Innventia AB (29%).

RISE-gruppen presenterar koncernerna till 100 % oavsett ägarandel, dvs RISE AB, SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut AB, Swedish ICT Research AB, Swerea AB och Innventia AB. Syftet är att visa RISE-gruppens resultat och ställning i sin helhet.

2015
Belopp i MSEK

RISE-gruppen	Totalt inkl. RISE AB	100 % ägt	60 %	43 %	29 %
Omsättning	**3121**	1602	456	710	303
Rörelseresultat	**48**	26	11	9	2
Basfinansiering från staten	**586**	255	87	135	63
Medeltal anställda	**2492**	1367	371	532	213
Kvinnor/män %	**35/65**	35/65	27/73	34/66	50/50
VD	**Olof Sandén**	John Rune Nielsen (tf)	Hans Hentzell	Göran Carlsson	Birgitta Sundblad
Ordförande	**Pia Sandvik**	Pia Sandvik	Ulf Wahlberg	Peter Samuelsson	Mikael Hannus

2.500
ANSTÄLLDA

71
ADJUNGERADE PROFESSORER

>100
TEST- OCH DEMONSTRATIONS-ANLÄGGNINGAR

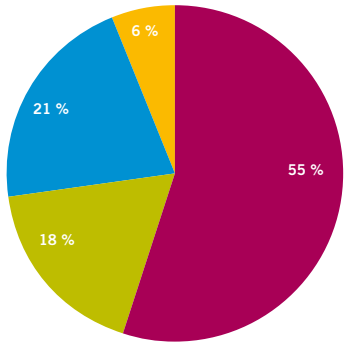
Följ oss på www.ri.se &

risesweden

@RISEsweden

RISE Research Institutes of Sweden

LinkedIn

Investering i kompetens- och strukturutveckling

Under 2015 omsatte RISE-gruppen totalt 3 121 (2 952) miljoner kronor i verksamheten, en ökning med 5,7 (6,2) %. Av omsättningen utgjordes huvuddelen av näringslivsintäkter 55 (55) % motsvarande 1 698 (1 617) MSEK, i nivå med föregående år. Intäkterna från de nationella forskningsfinansiärerna var 21 (20) % motsvarande 668 (600) MSEK av omsättningen. SK-medel stod för 18 (18) % av omsättningen motsvarande 567 (543) MSEK. EU-finansieringen minskade något och motsvarar 6 (7) % av omsättningen eller 189 (192) MSEK.

Strategiska kompetensmedel

De strategiska kompetensmedel (SK-medel) som RISE erhåller från staten är en viktig del i institutens strategiska utveckling. Användningen av medlen bygger i stor utsträckning på institutens egna strategier och genom medlen ges instituten möjlighet att utveckla strategisk kompetens och fortsatt vara en attraktiv samarbetspartner för näringslivet.

Instituten ska vara internationellt konkurrenskraftiga, bidra till att stärka det svenska näringslivets konkurrenskraft och arbeta för en hållbar utveckling i näringsliv och samhälle. Kraven ökar på att flera olika kompetenser ska samverka för att kunna bidra till att möta framtida samhällsutmaningar. Därför används också en del av medlen till att stimulera en fortsatt strukturering av institutssektorn såväl organisatoriskt som i verksamheten för att uppnå en högre effektivitet.

De strategiska kompetensmedlen syftar till att stärka sektorn som helhet och fördelas utifrån samma villkor till de fyra institutsgrupperna, oavsett RISE ägarandel. Fördelningen görs med definierade kriterier och utgår från institutens omsättning. Av medlen ska en viss del användas för samverkan med lärosäte, med små och medelstora företag (SMF) samt mellan institut. Det är respektive instituts styrelse som ansvarar för prioritering och användning av kompetensmedel baserat på institutens strategier. Stöd till struktursatsningar beslutas av RISE AB:s styrelse för varje enskilt projekt.

De medel som RISE AB erhöll från staten för helåret 2015 uppgick till 616 (616) MSEK, varav 10 (40) MSEK tilldelas SP Process Development i enlighet med prop. 2012/13:30 Forskning och innovation. Av resterande medel beslutade styrelsen i RISE AB att fördela 500 (457) MSEK för strategisk kompetensutveckling (SK-medel) och 76 (90) MSEK för strukturutveckling (strukturmedel) samt 30 (25) MSEK som driftmedel till moderbolaget RISE AB.

Medel för strukturutveckling

Medel avsatta för strukturutveckling har under 2015 använts för utveckling av RISE-institutens verksamhet. Strukturmedel har också använts för RISEs strategiprojekt (se sid 8).

RISE inrättade 2014 ett Teknikråd med representanter från samtliga institut. Teknikrådet har under 2015 fortsatt med att utveckla strategiska samarbeten mellan RISE-instituten och skapa nya värdekedjor genom samverkan mellan flera RISE-institut. Teknikrådet har bland annat givit stöd till utveckling av gemensamma strategiska satsningar inom bioekonomi, digitalisering, material, energi och tjänster, inom innovationsledning liksom för deltagande i de av EIT beviljade KIC:arna inom material och hälsa.

Medel har också avsatts för fortsatt utveckling av en grants office-struktur inom RISE för att effektivisera institutens deltagande i såväl nationella forskningsprojekt som Horizon 2020.

Ett projekt för att stärka kompetensen inom RISE-instituten på IP-området har fortsatt under året och en mer enhetlig hantering av immateriella rättigheter håller på att utvecklas i instituten. Projektet ska bland annat understödja utnyttjandet av den patentdatabas som upphandlats 2014.

Stödet till RISEs tvärgående SMF-grupp, som arbetar för att stödja små och medelstora företag (SMF), har fortsatt under året med fokus att öka samverkan med andra aktörer på området, främst ALMI, IUC (Industriella utvecklingscentra) och SISP (Swedish Incubators and Science Parks) men också att ta fram en RISE-gemensam strategi.

Fortsatt stöd gavs också till ICE-projektet inriktat mot energieffektivisering och big data-hantering kopplat till datahallsetablering i norra Sverige, liksom till en svensk-tysk industriell och institutssamverkan inom produktionsteknik avseende drivlinor för tunga fordon.

Medel gavs slutligen också till en etablering av Acreo Swedish ICT i Lund inom nano-området.

Hållbart företagande för RISE

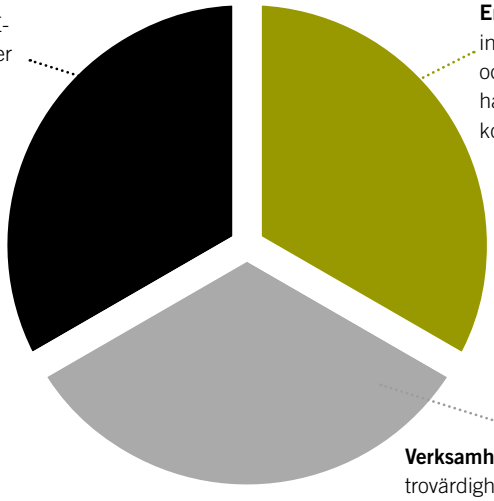
RISE Research Institutes of Sweden AB är statens moderbolag för en grupp forskningsinstitut och strävar efter att möta ägarens önskan om ett strukturerat hållbarhetsarbete som kan rapporteras och utvärderas. Det ställs särskilda, och ambitiösa krav på de statliga bolagen bland annat genom förväntningar på tydliggörande av ansvar i värdekedjan, intressentvalidering av strategi, samt tydliggörande av koppling till affären. Detta skall göras bland annat genom affärskopplade strategiska hållbarhetsmål antagna av styrelsen.

Under 2015 genomförde den RISE-gemensamma arbetsgruppen för CSR-frågor inom ramen för ett gemensamt projekt en grundlig väsentlighetsanalys och identifierade tre områden där forskningsinstituten har störst möjlighet att påverka sin omvärld och bidra till hållbar utveckling. Det är genom:

ERBJUDANDET - Forskningsinstituten forskar, utvecklar och bidrar till innovation för en hållbar utveckling och ökad konkurrenskraft.

VERKSAMHETEN - En förutsättning för trovärdigheten är att verksamheterna bedrivs hållbart och långsiktigt.

AFFÄRSRELATIONERNA - RISE-gruppen utför sina tjänster på ett ansvarsfullt sätt.

Affärsrelationerna - RISE-gruppen utför sina tjänster på ett ansvarsfullt sätt.

Erbjudandet - Forsknings-instituten forskar, utvecklar och bidrar till innovation för en hållbar utveckling och ökad konkurrenskraft.

Verksamheten - En förutsättning för trovärdigheten är att verksamheterna bedrivs hållbart och långsiktigt.

På dessa områden formulerades och antog RISE styrelse hösten 2015 affärskopplade mål för verksamheten.

ANSVARSMÅLET innebär att alla kunduppdrag år 2020 ska vara hållbarhetssäkrade, samt kopplade till något av de globala utvecklingsmålen, Sustainable Development Goals (SDG).

AFFÄRSMÅLET innebär att RISE 2020 ska ha 10 procent av omsättningen som en direkt konsekvens av hållbarhetsarbetet.

ATTRAKTIONSMÅLET innebär att RISE 2020 ska vara rankat som Sveriges mest attraktiva arbetsplats i de viktigaste målgrupperna.

RISE har sedan flera år arbetat med ett fokus på hållbar tillväxt. Forskning görs för att nå samhällsnytta och välfärdsutveckling och arbetet med forskning och innovation utgår från de globala utmaningarna. Det positiva bidraget till samhällets utveckling är oomtvistat, men riskgenomlysning utifrån ett hållbarhetsperspektiv behöver stärkas i samband med att verksamheten koordineras mer.
Därför har RISE valt att börja arbeta med ansvarsmålet, med hållbarhetssäkring av alla sina forskningsprojekt, ett arbete som påbörjades under 2015 och som kommer att pågå åtminstone under hela 2016. Detta kommer att bilda en solid grund för kommande år när vi går vidare med att koppla hållbarhetsarbetet till affärsstrategi och attraktionskraft.

De strategiska målen pekar också ut FN:s globala hållbarhetsmål *Sustainable Development Goals* som ett sätt att tydliggöra RISE bidrag till hållbar utveckling och en första översyn av hur RISE redan idag bidrar till målen skall göras under 2016.
Läs mer i hållbarhetsredovisningen HR sid 86.

Hänt under året

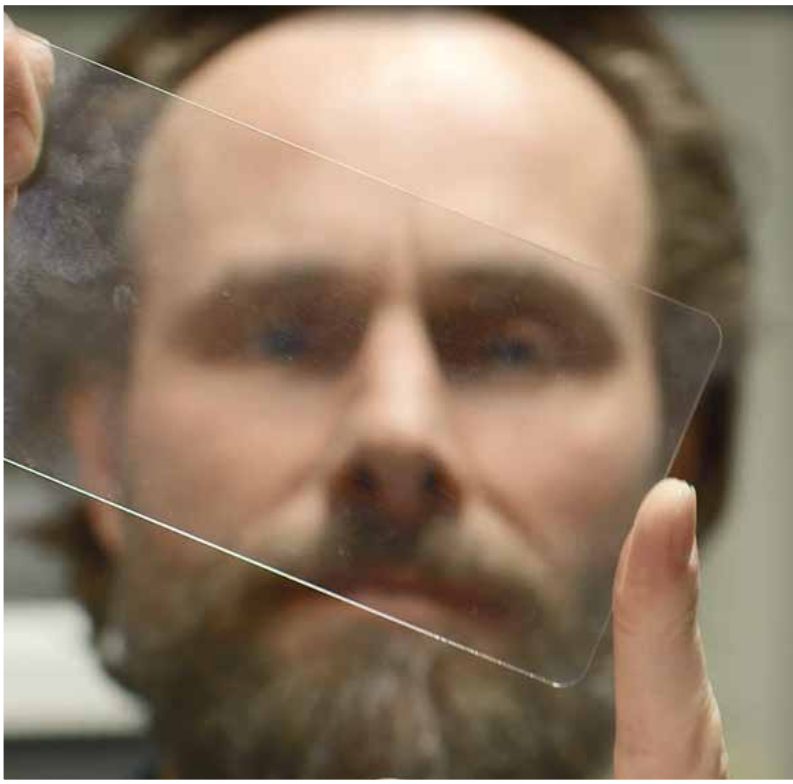
FRÅN VISION TILL VERKSTAD

Frågorna om Sveriges framtid som innovationsnation och industrins kompetensförsörjning stod högt upp på agendan under året; tillsammans med de forskningspolitiska diskussionerna inför regeringens arbete med den kommande forskningspropositionen för åren 2017-2020.

RISE sammanställde under våren en antologi *Från vision till verkstad – en antologi om Sveriges framtid som innovationsnation och om institutens roll i ett framgångsrikt innovationssystem* för att göra vårt inspel i debatten. Skribenterna bjöds in ur RISE intressentkrets i innovationssystemet. Boken som även delades ut i Almedalen, fick ett positivt mottagande och har under hösten 2015 och våren 2016 varit föremål för en serie mycket välbesökta frukostseminarier under rubriken Together Ahead. Programmen har ställt frågor kring behovet av en svensk nyindustrialisering, förväntningarna på morgondagens innovationssystem och hur instituten kan spela en starkare roll i förverkligandet av bland annat regeringens strategi *Smart industri.* Bland de medverkande, tillika skribenterna i antologin, fanns bland andra Ola Asplund, Senior advisor IF Metall; Göran Roos, adj. Professor vid bl a Adelaide University's Entrepreneurship, Commercialisation & Innovations Centre; Tuula Teeri, rektor Aalto-universitetet i Helsingfors och Nicklas Lundblad, Samhällspolitisk Europachef vid Google.

NYA FILMER FÖR RISE-TV

Under 2015 gjorde vi nya filmer som publicerats på RISEs Youtube-kanal och som lockat många intresserade tittare. Bland dem kan nämnas filmen *Ljuddesign* där Björn Carlsson och Nata Amiryarahmadi vid SP:s akustik- och lyssningslabb berättar om verksamheten där produktutvecklare, arkitekter och beställare inom byggsektorn kan genomföra avancerade ljudmätningar. I filmen *Elektroniska textilier* berättar Erik Nilsson, forskare på Swerea, om textilfibrer som kan leda elektricitet och är tillverkade av plast. Fibrerna kan sys in i kläder för att mäta olika saker, bland annat puls, stegräkning för löpare och för att mäta andningen. I filmen *Transparent intelligens* berättar bl a forskaren Mikael Ludvigsson vid glasforskningsinstitutet Glafo (som ingår i SP-koncernen) om olika sätt att bygga in elektronik i genomskinligt glas. Intelligent glas har blivit en förutsättning för många av dagens moderna produkter; smarta telefoner, läsplattor och tv-skärmar. Se dessa och många fler RISE-tv-inslag på: *https://www.youtube.com/user/risesweden*

1. RISEs ordförande Pia Sandvik i samtal med gäster.
2. Charles Edquist talade på RISE-dagen.
3. Fredrik Winberg i RISEs styrelse i samtal med Jane Walerud.
4. SPs koncernchef Maria Khorsand i samtal med Mats Lidbeck, styrelseledamot i RISE, och Leif Ljungqvist, vd vid Acreo Swedish ICT.

RISE-dagen 2015

RISEs årskonferens genomfördes den 23 april på Waterfront Congress Centre i Stockholm. Dagen inleddes med årsstämma under ledning av RISE ABs ordförande Pia Sandvik. Omkring 130 gäster deltog under dagen. Eftermiddagen innehöll paneldiskussioner och debatt med företrädare från politiken, näringsliv, regeringens innovationsråd och akademi.

RISE ABs vd Olof Sandén inledde eftermiddagen med att berätta om de svenska institutens nuvarande situation, både i ett nationellt och internationellt perspektiv. Han berättade om det förändringsarbete som pågår inom RISE, att ett antal förbättringsområden identifierats, och att man arbetar intensivt med att hitta arbetssätt som gör att RISE kan leverera nytta till svenska kunder. Målet är en starkare institutskoncern där RISE arbetar tvärs olika discipliner och ämnesområden, och där RISE pluggar in i det svenska innovationssystemet på ett bättre sätt.

Därefter talade Frédéric Cho, Asienexpert med fokus på ekonomi och innovation, om Sveriges innovationssystem betraktat från Asien. Han konstaterade bland annat att Sverige är mycket respekterat och beundrat i Japan, Sydkorea, Kina, Hongkong och Taiwan, som alla tycker de har mycket att lära av oss. Det måste vi utnyttja mycket bättre i framtiden menade han, och gav några råd om hur det kan ske. Möjligheter för forskning och samarbete finns inom alla RISEs kunskapsområden.

En inspelad intervju med Närings- och innovationsminister Mikael Damberg visades, där han berättade om regeringens planer för forskning och innovation. Jane Walerud och Charles Edquist, båda medlemmar i regeringens innovationsråd, fick berätta om målen och arbetet i det nyinrättade rådet. Gästerna fick även en första inblick i den kommande RISE-antologi med Tuula Teeri, Nicklas Lundblad, Dan Hjalmarsson och Peter Heydebreck.

Charlotte Brogren, GD Vinnova; Tobias Krantz, Svenskt näringsliv; Bo-Erik Pers, VD Jernkontoret; Anders Flodström, EIT och Peter Larsson, Samhällspolitisk direktör Sveriges Ingenjörer, deltog i ett debattsamtal som tog sin utgångspunkt i tidigare satsningar på innovation och institut.

I den avslutande delen sammanfattade koncerncheferna i RISE intrycken från dagen. Moderator under årskonferensen var Jenny Sperens, Swedish ICT.

Filmer från programpunkterna finns på RISEs youtube-sida: *https://www.youtube.com/user/risesweden* Twitterflöde från dagen: *#risedagen2015*

RISE i Almedalen

Almedalsveckan 2015 samlade 3465 evenemang, 1645 unika arrangörer och c:a 35 000 deltagare. RISE genomförde tre seminarier i trädgården på Kinbergs plats 3. Forskare från RISE-gruppen medverkade hela dagen och seminarierna live-sändes.

I visionen om den framtida bioekonomin har de svenska massabruken förvandlats till moderna bioraffinaderier. Här produceras råvaror till miljöanpassad närproducerad textil, billiga kolfiber som ökar möjligheten till användning i olika produkter, biobränslen för både drivmedel och som ersättning av fossilt bränsle i industrin och fiskfoder som alternativ till dagens beståndspåverkande fiskråvara. Under temat BIOEKONOMI - FRÅN VISION TILL VERKSTAD diskuterades hinder och möjligheter för att ställa om till ett biobaserat samhälle. Företrädare från flera branscher – kemi, textil och drivmedel – var på plats och berättade om sitt arbete och sina utmaningar. Olika industrier har kommit olika långt, och flera av deltagarna i panelen efterfrågade en mer samlad strategi för att komma vidare i omställningen. Modererade gjorde Johan Kuylenstierna vid Stockholm Environmental Institute.

I DEN HÅLLBARA STADEN - MYT ELLER VERKLIGHET? möttes kommunföreträdare, byggföretag, SKL, företag och Stadsutvecklings- och IT-minister Mehmet Kaplan, och diskuterade kring frågor om hur vi kan skapa en hållbar stad för medborgare och företagare. Vilken roll har parter på olika nivåer, och hur kan man gå vidare för att uppnå en ökad samverkan? Vilken digital infrastruktur krävs för en hållbar stadsutveckling, och finns förutsättningarna för att nå en likvärdig samhällsutveckling oavsett var du bor?

Bland deltagare fanns bl a en IPR-specialist, representanter för industri och Vinnova. Moderatorer var Markus Bylund och Claus Popp Larsen, Swedish ICT.

Det avslutande seminariet 3D - INDUSTRIELL REVOLUTION ELLER STEGVIS UTVECKLING? diskuterade 3D-teknikens för- och nackdelar, inte minst utmaningarna kring patenträttigheter och märkesskydd. Seminariet gav en överblick över status idag; hur tänker företagen, vad görs i Sverige, vad kan tekniken, och var är tekniken på väg. Moderator var Mats Lundin, Swerea.

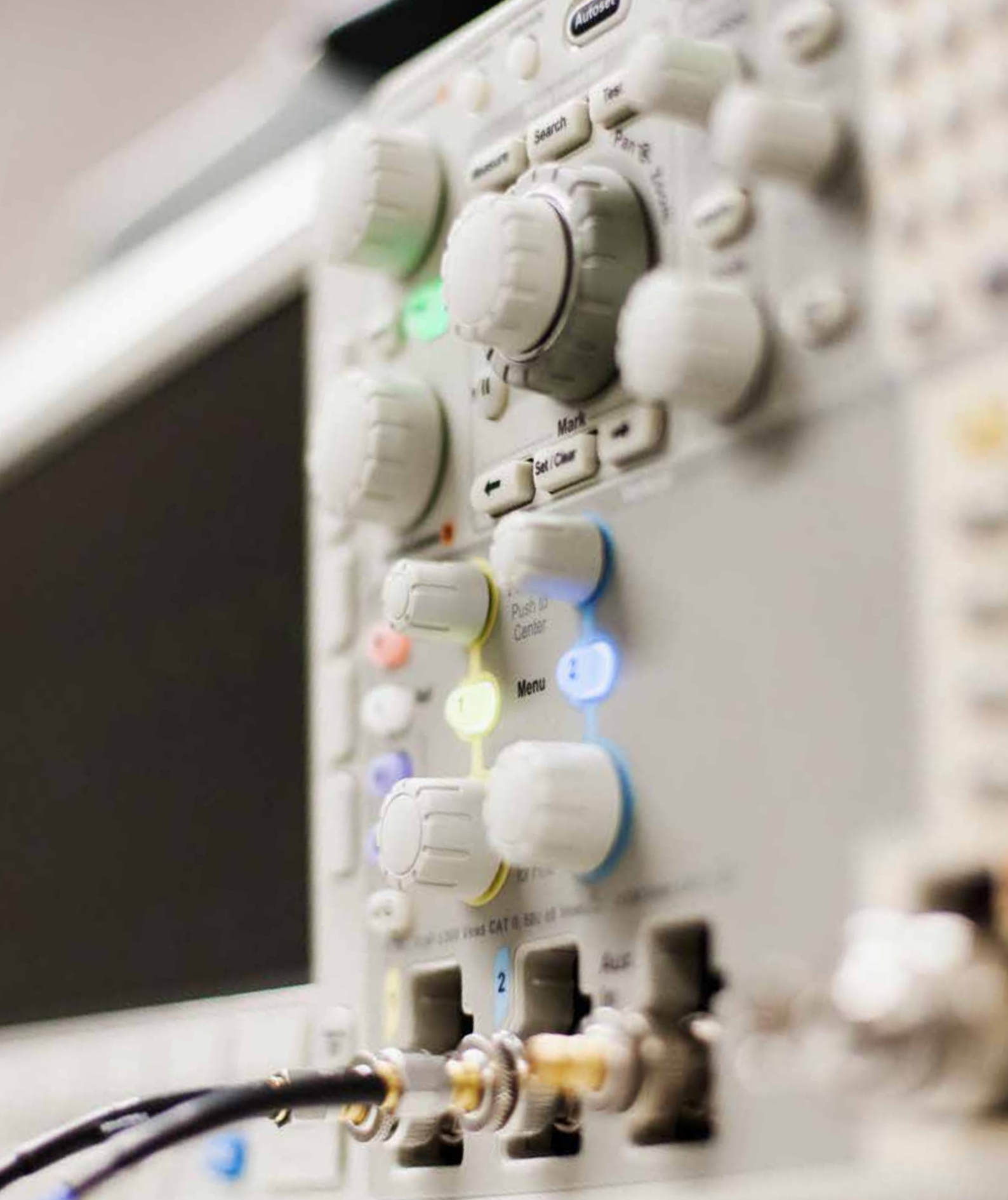
Seminarierna finns tillgängliga på RISEs youtube-sida.

RISE-instituten medverkade även vid ett flertal andra programpunkter under Almedalsveckan.

VÄLKOMM
RI
SE

Search
Mark
Set / Clear
Push to
Center
Menu

RISE erbjudande

Forskningsinstituten är en resurs för både näringsliv och offentlig sektor och har en central roll i det svenska innovationssystemet. Med expertis inom ett antal kunskapsområden fungerar instituten som en innovationspartner för företag som på olika sätt vill vidareutveckla sina produkter, produktionssystem och tjänster. Vi utför uppdragsforskning och bidrar med expertis och strategisk rådgivning. I mer långsiktiga forskningsprojekt samarbetar vi med företag och lärosäten kring gemensamma utmaningar. I kortare projekt genomför vi uppdrag för enskilda företag.

Vi driver ett stort antal test- och demonstrationsanläggningar som är tillgängliga för såväl näringsliv som lärosäten. Här kan nya idéer till produkter, processer eller tjänster testas, demonstreras och utvärderas i industrirelevanta miljöer. Vi hjälper små och medelstora företag med forsknings- och innovationsuppdrag, med uppdragsforskning inom spetsområden där de själva inte verkar, men också provning och certifiering, bistår i innovationsprocesser och affärsutveckling, och ger support till företag som vill delta i EUs forskningsprogram.

Vi deltar i nationella och internationella forskningsprogram, ofta i rollen som koordinator. Vi deltar aktivt i utvecklingen av strategiska innovationsområden i samverkan med näringslivet (läs mer på sidan 31) och deltar i flera Knowledge and Innovation Communities, KIC inom ramen för European Institute of innovation and Technology, EIT (läs mer på sidan 34).

Forskningsinstituten samverkar med universitet och högskolor. Vi bedriver undervisning vid lärosäten, ingår i forskarutbildning och erbjuder examensarbeten. Forskningsinstituten ger dig som företagare tillgång till innovationssystemets nätverk av inkubatorer, science parks och finansiärer.

Vi ger seminarier och utbildningar och håller i företagsanpassade kurser.

- Automation och industriella processer
- Bioraffinaderi, bioenergi och nya biomaterial
- e-Hälsa
- Energi
- ICT
- Life science
- Massa, papper och förpackning
- Materialvetenskap
- Produkt- och produktionsteknik
- Provning och certifiering
- Risk och säkerhet
- Samhällsbyggnad
- Transport
- Utbildning

Små och medelstora företag

RISE-instituten har ett stort antal små och medelstora företag (SMF) som kunder. 2012 startades en tvärgående arbetsgrupp för att förtydliga och koppla ihop RISE-institutens erbjudande riktat mot företag, men även mot regionala aktörer som UIC (Industriella utvecklingscentra), Almi och SISP Swedish Incubators and Science Parks.

Susanna Kindberg vid SP leder RISEs tvärgående arbetsgrupp för SMF. Målbilden är att RISE-instituten ska vara en självklar forsknings- och innovationspartner för små och medelstora företag i nära samarbete med finansiärer, nationella och regionala aktörer.
– Det viktigaste i planen är det strategiska samarbetet med andra aktörer i innovationskedjan. Det handlar om att öka kännedomen om varandra, hitta roller och win-win-modeller, och utöka befintliga regionala modeller som varit lyckade, säger hon.

Bland delmålen och insatserna för SMF-arbetet finns bland annat:

- En ömsesidigt hållbar SMF-relation. En utmaning som identifierats är startskedet i relationen. För att möta den kommer några första kostnadsfria rådgivningstimmar att kunna erbjudas, där en expert möter företaget för att ta fram en fördjupad analys över vad som behöver göras. Det kan röra sig om en litteratursökning, att jobba fram en projektplan eller att genomföra ett möte för flera aktörer.
  – Under 2016 genomför vi detta som en pilot. Erfarenheter från Industriell Dynamik i Västra Götalandsregionen som använt modellen tidigare, har visat att dessa första timmar spelar en stor roll för att komma vidare, säger Susanna Kindberg.

- En effektiv SMF-struktur och kultur inom RISE. Här vill gruppen bland annat genomföra årliga träffar för institutsanställda, omkring 40 personer, som har ett särskilt ansvar att arbeta mot SMF.

- En tydlig nationell och regional positionering, där rollen i innovationssystemet behöver tydliggöras. Under 2016 kommer RISEs regionala närvaro att öka.

Under hösten 2015 genomfördes en workshop med deltagare från olika delar av RISE-instituten för att jobba fram framtida insatser.
– Vi fick många bra förslag. De tyckte exempelvis att det är viktigt att vi paketerar och tydliggör institutens allmänna erbjudanden till SMF. Om man som mindre företag vänder sig till ett institut, vilken typ av hjälp kan man få i sin innovationsprocess? Det kan utifrån företagets behov till exempel handla om rådgivning som går vidare i en förstudie för att sedan landa i ett forsknings- eller utvecklingsprojekt.

Annat som särskilt lyftes var vikten av att samordna institutens insatser mot SMF, exempelvis tjänster kring Innovationsledning, Internationalisering och för nyttjande av våra test-och demoanläggningar, berättar Susanna Kindberg.

RISE-GEMENSAM VERKSAMHET SOM RIKTAS TILL SMÅ OCH MEDELSTORA FÖRETAG

- Uppdragsforskning riktas till små och medelstora företag så väl som våra stora kunder.
- EU/SME-support – stöd för att delta i EU:s forskningsprogram. (www.eusme.se)
- Testbäddar och demonstratorer
- Ingång till EEN Enterprise Europe Network, som erbjuder tjänster för transnationell samverkan och technology transfer, samt verktyg för match-making och internationalisering.

Medicintekniskt företag växer fram tillsammans med SP

Företaget Solutions for tomorrow behövde teknisk kompetens för att utveckla ett batterisystem till en mobil röntgenutrustning inom sjukvården. RISE-institutet SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut hjälpte företaget med verifiering och att säkra att produkten följer gällande standarder. I vår startar serieproduktion.

Det var efter ett matchmaking-event där RISEs småföretagargrupp närvarade, som företaget kopplades vidare till Ingvar Karlson vid SP.
– Vi själva är ju inga experter på batterier men det visade sig att SP hade mycket kompetens och erfarenhet inom bilbatterier. De fick därför göra utredningar, bedöma uppbyggnad och olika typer av battericeller för att vi skulle kunna välja leverantör, berättar Martin Yngvesson som är tillförordnad vd.

I processen beviljades företaget Vinnova-stöd, Forska & Växa, i två omgångar.

MOBIL RÖNTGENUTRUSTNING

Produkten som tagits fram är en mobil röntgenutrustning med hög prestanda, som är enkel att flytta till olika platser. Utrustningarna som används på sjukhusen idag är i praktiken stationära på grund av sin höga vikt. Batteriet som Solutions for tomorrow använder medför att vikten halverats och laddningstiden förbättrats avsevärt, samtidigt som röntgenbilderna håller en hög kvalitet.

Företaget bildades 2011 och verksamheten började på allvar våren 2012.
I dagsläget är man sju anställda och räknar med att vara 11 i slutet av året.
– Hittills har vi arbetat med utveckling men nu under våren kommer vi att börja leverera serieproduktionsmaskiner, berättar Martin Yngvesson.

I första steget är den mobila röntgenutrustningen avsedd att användas på sjukhus för patienter som är svåra att flytta, exempelvis vid intensivvårdsavdelningar, akuten och vid neonatalvård.

– I en framtid tänker vi oss att man kan transportera ut utrustningen till satellitenheter i mindre orter, till exempel vårdcentraler och äldreboenden. Det skulle kunna minska trycket på de större sjukhusen samtidigt som det underlättar för patienterna.

Mattias Guldstrand, Martin Yngvesson och Jan Bååt, grundarna av Solutions for tomorrow.

RISEs tvärgående Test- och demoprojekt 2015-2016

RISE-instituten driver ett flertal test- och demonstrationsanläggningar (T&D) som kan utnyttjas av företag och lärosäten. Genom de öppna innovationsmiljöerna, som utgörs av kvalificerad utrustning och expertis, främjas ett effektivt införande av nya produkter, tjänster och processer.

För att öka nyttiggörandet av T&D, driver RISE ett tvärgående utvecklingsprojekt som finansieras av Vinnova. Den första fasen, som avslutades 2014, tog fasta på de många gemensamma frågeställningar som varje T&D måste hantera; IPR-frågor, kvalitetssäkring, finansieringsmodeller, marknadsföring mot nya användare med mera. I fas två av projektet, som pågår 2015 - 2016, kommer erbjudandet att vidareutvecklas samtidigt som implementeringen av resultaten från den första fasen genomförs. Den andra fasen innehåller bland annat:

- Arbetspaket för att främja att deltagande av SMF och lärosäten integreras med arbetspaketet för ett gemensamt erbjudande. Coachning av ansvariga vid T&D-anläggningar.
- Den handlingsplan för ökad internationalisering av anläggningarna som togs fram i fas ett implementeras hos några anläggningar, särskilt pilotanläggningarna med särskilt fokus på EU.
- Den gemensamma kommunikationsplattformen vidareutvecklas, bland annat med mallar, broschyrer och en utvecklad koppling till www.ri.se.
- Ett utbildningspaket tas fram för RISE-anställda vid T&D-anläggningar, bland annat för att implementera resultaten från arbetspaketen för IPR och kvalitetssäkring.
- Det användarforum som under den första delen av utvecklingsprojektet mest fokuserade på erfarenhetsutbyte mellan instituten inriktas nu mot erfarenhetsutbyte med användargrupper.
- Ett Test- och demokontor etableras för att kunna föra T&D-projektet vidare i en operativ fas och bland annat hantera interna och externa förfrågningar och uppföljning av projektet.

– Tanken med det tvärgående RISE-projektet är att hitta synergier, lära av varandra och bli bättre på att formulera anläggningarnas erbjudande, säger Anneli Petersson vid SP, som arbetat med utbildningspaketet för RISE T&D.

Mats Holmgren vid Swerea är projektledare för RISE T&D.

Utbildning för att öka och förbättra användningen av test- och demonstrations-anläggningar

Anneli Petersson vid SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut har varit ansvarig för framtagningen av ett internt utbildningspaket för T&D.

– Tillsammans med representanter från Swerea, Swedish ICT och Innventia har vi tagit fram fyra utbildningsmoduler: Kvalitet och projektstyrning, IPR och avtal, Erbjudande och säljprocess, samt Internationalisering. Vid varje utbildningstillfälle kan en deltagare välja två moduler utifrån behovet från sin anläggning, berättar hon.

Kvalitet och projektstyrning fokuserar på att styra projektet på ett effektivt sätt för att få rätt kvalitet och för att kvalitetssäkra leveransen. IPR och avtal ger en grundläggande förståelse för hur kunskapstillgångar kan skyddas genom patent och upphovsrätt, med frågor som är speciellt viktiga för institut. Erbjudande och säljprocess låter deltagarna ta fram specifika erbjudande för sina respektive T&D och arbetar även med kundanpassade erbjudanden. Internationalisering har som mål att deltagarna ska kunna ta fram en plan för att öka den internationella försäljningen och vara orienterade om möjligheterna att hitta partner och projekt inom EU efter utbildningen.

TRE OMGÅNGAR

Utbildningen ges i tre omgångar; hösten 2015, februari 2016 och till hösten 2016. Det första tillfället var en pilotomgång med omkring 60 deltagare och fick en positiv respons vid utvärderingen.

Vad händer efter utbildningen?

– Deltagarna har fått en bättre grund för att söka mer information och fördjupa sig. Inom respektive modul vet de hur de kan jobba vidare med sina frågor. Inom en annan del av T & D-projektet finns det även möjlighet till coachning, säger Anneli Petersson.

Tanken är att utbildningen ska leva vidare även efter T&D projektet avslutats, och framöver kan fler moduler komma att adderas.

Digitaliseringsprojektet tecknar i slutrapporten en bild över digitaliseringens starka krafter som omvandlar, och kommer att fortsätta omvandla, näringsliv och samhälle. Beräkningskraften är exponentiellt växande och de riktigt stora förändringarna har ännu inte inträffat. ©Luda.Farm

Rolf Leidhammar vid Swedish ICT.

Resultat från tvärgående digitaliseringsprojekt

RISE driver sedan en tid ett antal tvärgående projekt inom de strategiska områdena Bioekonomi, Digitalisering, Material, Energi och Tjänster, där alla institutsgrupperingar ingår. Syftet med projekten är att identifiera möjligheter till synergier och identifiera och föreslå gemensamma strategiska projekt mellan instituten. Inom området Digitalisering har projektet genomförts i två faser under februari 2015 – februari 2016.

”Vad bör RISE göra inom digitaliseringsområdet för att ge maximalt stöd åt industri och samhälle, baserat på den kompetens som finns inom RISE-gruppen idag?” Det var huvudfrågan i den första fasen av projektet.

Projektet har kartlagt kompetens, resurser och pågående institutssamarbeten som finns inom digitalisering. Bland dem finns bland annat initiativ inom Smarta Material, eHälsa, Miljö & Resurseffektivitet och Samhällsbyggnad.

Tre strategiska områden har identifierats där RISEs expertkompetens från instituten kan kombineras på ett kraftfullt sätt och spela en drivande roll för tillväxten i industrin och samhällets effektivitet. De tre områdena är:

- Hållbar Produktion
- Hållbar Mobilitet
- Hållbar Samhällsbyggnad

Ett antal projektförslag arbetades fram inom respektive område.

TVÅ TYPER AV KOMPETENS

Projektet konstaterar även att det inom RISE-gruppen finns kompetens, nätverk och kundrelationer för digitalisering. Denna är tudelad, dels i tillämpningskompetens från de områden som RISE är aktiva inom, dels spetskompetens inom de viktiga ICT-områden som driver digitaliseringen.
- *RISE innehåller både tillämpningskompetens och spetskompetens. Kombinationen av de två kompetenserna är avgörande för att utnyttja digitaliseringens potential*, säger Rolf Leidhammar, projektledare vid Swedish ICT.

FRAMTIDA BEHOV

Under fas två användes ett utifrån-perspektiv med huvudfrågan: ”Med utgångspunkt från industrins framtida behov, vilka satsningar kan RISE göra för att ge maximalt stöd åt industri och samhälle?”. Som underlag användes ett antal rapporter med fokus på Framtidens industri från Swerea och Innventia, strategidokument från Swedish ICT och SP, rapporter och intervjuer med personer verksamma inom de två strategiska innovationsprogrammen Produktion 2030 och Processindustriell IT och Automation (PiiA), samt rapporter om Industri 4.0 i Tyskland.

Projektet identifierade behov av en fördjupad analys inom:
- Säker digitalisering
- Samspel människa – robot
- Hållbar samhällsbyggnad

SER OMVÄLVANDE FÖRÄNDRING

Den tvärgående projektgruppen ser en för industrin omvälvande förändring, baserad på Big Data, analys och maskininlärning, och ger ett förslag på ett RISE Data Science Program med mål att stärka RISEs erbjudande inom området. En viktig del i förslaget är kompetensutveckling för de institut vars expertkompetens behöver kompletteras med kompetens inom Data Science.

Arbetet har drivits av en huvudgrupp bestående av Rolf Leidhammar (Swedish ICT), Niklas Grybe (SP), Per-Johan Wahlborg (Swerea) och Peter Hansen (Innventia). Ytterligare fyra tvärgående arbetsgrupper har involverats för att ta fram konkreta förslag till projekt inom områdena Hållbar Produktion, Hållbar Samhällsbyggnad, Hållbar Mobilitet och Säker Digitalisering.

Anders OE Johansson, nationell projektledare för PiiA och Susanne Timsjö, vice projektledare PiiA, båda vid SICS Swedish ICT. Foto: Henrik Mill

Strategiska innovationsprogram för förnyelse av svensk industri

Det strategiska innovationsprogrammet Processindustriell IT och Automation, förkortat PiiA, startades senare delen av 2013. Det syftar till att stärka svensk processindustri och branschens leverantörer, som samtidigt utvecklar sin innovationsförmåga. Vi frågade programledaren Anders OE Johansson hur programmet har fungerat hittills.

Programmet riktar sig till tre typer av aktörer: processindustrin, dess leverantörer och institut/akademi.

–PiiA vill uppnå en strategisk förnyelse genom att sammanföra dessa parter och på så sätt nå produktions- och tillväxtökningar. Produktionsökningarna, baserat på industriell IT och automation, som industrin uppnått tidigare är till stor del baserade på 80- och 90-talsteknik, och en S-kurva som börjar plana ut. Nu är vi i början av en ny S-kurva som byggs på bland annat molntjänster, industriell tillämpning av internetteknologier och Big Data Analytics, säger Anders OE Johansson, nationell programchef för PiiA.

Programmet arbetar med tre strategiska insatser. PiiA Analys följer makrotrender och arbetar fram analys- och omvärldsrapporter som distribueras till bland annat företagsledningar som underlag för samtal. PiiA Research arbetar med att stödja relevanta forskargrupperingar, dels genom ett nationellt post-doktorprogram, dels genom att skapa ett aktivt forskarnätverk. Under 2015 tillsattes fem post-doktorander. PiiA Academy är inriktad på att stärka kompetensförsörjningssystemet.

TVÅ TYPER AV PROJEKT

PiiA bygger framför allt projekt via de utlysningar som genomförs två gånger om året, men PiiA bygger också egna större strategiska projekt där initiativet kommer från industrin. I PIMM-projektet (Pilot for Industrial Mobile communication in Mining), initierat av Ericsson, undersöks hur säkerheten och produktiviteten vid gruvdrift kan förbättras genom att använda 5G mobil-system och förarlösa fordon. Internet of Things, Service and People (IoTSP)är ett annat strategiskt projekt, initierat av ABB.

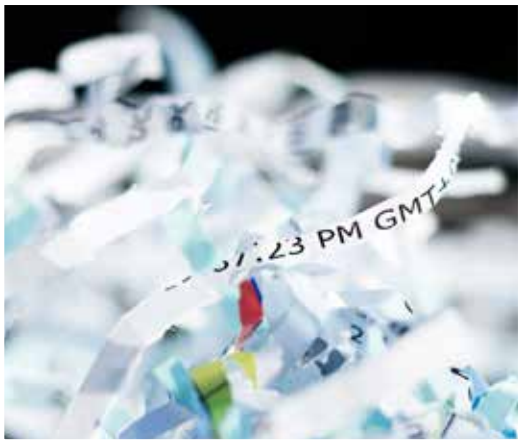
Via PiiAs utlysningar har hittills mer än 60 projekt med över 300 projektpartner startats. Beviljandegraden är hög, över hälften av ansökningarna går vidare. Deltagarna fördelar sig jämnt över de tre grupperna processindustri, institut/akademi, och leverantörsföretag (som har en liten övervikt av SME). I majoriteten av projekt medverkar minst fem parter.

–Mycket av fokus är att skapa engagemang bland leverantörsföretagen. Det kan till exempel handla om att ett leverantörsföretag har en specifik produkt inom mätteknik, optimering, visualisering, eller en utrustningsdetalj med stort IT och automatiseringsinnehåll. Via ett projekt kan produkten eller tjänsten vidareutvecklas och demonstreras i en verklig miljö, berättar Anders.
Ett företag från Lund, Agellis Group, fick också andra typer av mervärden.
–Via projektet fick de inte bara nya kontakter med akademin. Utöver industrins produktionsavdelning fick de även kontakt med dess utvecklingsavdelning.

BYGGER PÅ REGIONALA STRUKTURER SOM FANNS TIDIGARE

De olika strategiska innovationsprogrammen skiljer sig en hel del i sitt arbetssätt. Medan vissa är medlemsbaserade, har PiiA valt en distribuerad organisation som använder sedan tidigare uppbyggda regionala strukturer som noder. Från starten samarbetade man med Processindustriellt centrum i Lund och Linköping, Automation Region samt Process IT Innovations i Västerbotten och Norrbotten. Senare tillkom Paper Province i Karlstad, Chalmers Industriteknik och FindIT i Sandviken med flera.
-När vi bygger på regionala strukturer får vi en större kraft och samtidigt miljöer som vill vara och kan agera som projektmäklare, säger Anders.
Den egna organisationen är slimmad, utöver Anders OE Johansson finns från och med 2016 en vice programchef, Susanne Timsjö, på halvtid och en ledningsgrupp på tre personer som vardera arbetar en dag i veckan. Kommunikations- och marknadsföringstjänster köps in, framför allt via regionala partners.

Själv anställdes Anders OE Johansson vid SICS Swedish ICT Västerås 2014, efter 9 år vid Luleå tekniska universitet där han arbetat i gränsytan akademi och företag. Dessförinnan arbetade han bland annat vid ABB i 14 år, Ericsson 4 år, vid Frontec och Sigma. Han har även erfarenhet av att starta upp småföretag.

Inom processindustrin omvandlas råvaror under ett kontinuerligt arbetande materialflöde, exempelvis inom stål-, gruv-, kemi-, massa- och pappersindustri, samt läkemedels- och livsmedelsindustri.

Vad väntar under 2016 – vilka är de stora händelserna?
–Vi har under kvartal 1 vår största utlysning hittills med fokus på industriell digitalisering och vi vill se till att vi får bra projekt där. Vi hoppas även hitta ytterligare ett större industridrivet projekt.

Det här är en nationell kraftsamling som omfattar en budget från Vinnova, Energimyndigheten, Formas och industrin för perioden 2014 – 2016 på cirka en kvarts miljard kronor. Vad händer efter 2016?
–Vinnova kommer att göra en utvärdering av de första fem strategiska innovationsprogrammen, varav PiiA är ett. I dagsläget har vi projekt beviljade med offentliga medel för mer än 135 miljoner kronor som sträcker sig till 2018. Jag tror starkt på att vi kommer fortsätta i ytterligare 3 år. Sammantaget vill vi, som avsikten var från början, driva detta i mer än 10 år, avslutar Anders OE Johansson.

RISE MEDVERKAR I FLERA STRATEGISKA INNOVATIONSPROGRAM

Vinnova, Energimyndigheten och Forskningsrådet Formas har regeringens uppdrag att etablera strategiska innovationsprogram. Mellan 2013 - 2015 har 16 program etablerats, varav RISE-institut koordinerar fyra: *Processindustriell IT och Automation* (projektleds av SICS Swedish ICT), *Lättviktsmaterial* (projektleds av Swerea), *Smartare elektroniksystem* (koordineras av Acreo Swedish ICT), *Resurs- och avfallshantering* (RE:Source, koordineras av SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut).

Lawrence Hooey vid Swerea och Matz Sandström vid SP.

European Institutes of innovation and Technology – RISE i europeisk nod för forskning inom råvaru-området

Med start under 2014 deltar RISE som part inom EIT Raw Materials. Tre av fyra institutsgrupper är involverade: Swerea, SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut och Swedish ICT.

EIT Raw Materials är uppbyggt i ett nätverk med sex noder, så kallade co-location center i Europa. Den svenska noden är placerad i Luleå och arbetet drivs av Swereas Lawrence Hooey och SPs Matz Sandström.
–RISE är en fullvärdig partner, vilket innebär att vi deltar i projekt och events.
EIT Raw Materials spänner från gruvbrytning och återvinning av metaller till avancerad materialutveckling och substitution av oönskade metaller. Syftet är att säkerställa tillgången till nödvändiga råmaterial inom EU och att de utvinns på ett hållbart sätt, berättar Matz Sandström.

6 NODER I EUROPA

Den svenska noden *Northern*, inriktad på den primära metallproduktionen (prospektering och utvinning från berggrund) har 13 medlemmar, bland annat Boliden, LKAB och Atlas-Copco. *Western* är inriktad på återvinning, *Center* på ersättning av olämpliga material, *Southern* på biobaserade material, *Eastern* på miljövänliga processer, och *Baltic* på systemtänkande.

EIT har samverkan mellan utbildning, forskning och innovation som utgångspunkt och driver ett antal insatser.
–Vi arbetar för att utveckla masters- och forskarutbildningar inom råvaruområdet samt lifelonglearning-insatser som riktas mot arbetslivet. Vi bygger även nätverk av resurser, som omfattar labb, testbäddar och kompetenser, berättar Matz Sandström.

De ger även support till entreprenörer genom att utveckla affärsidéer tillsammans med företag och hjälper idéer och forskningsresultat ta sig vidare för uppskalning och kommersialisering.

Under 2015 har ett antal interna RISE-workshops genomförts för att skapa förutsättningar för fler institut att medverka i aktiviteterna. EIT Raw Materials har hållit två utlysningar, där RISE medverkat i 8 projekt, en success rate på 80 procent. Ett typiskt projekt har mellan 5-10 partners och ett par exempel är IRIS med inriktning på säkerhet i gruvor/bränder i fordon, och I-Mine som kombinerar SICS kompetens att kunna hålla reda på var människor befinner sig och SPs kompetens inom brandteknik.

Hur samverkar aktiviteterna inom EIT Raw Materials med de nationella strategiska innovationsprogrammen?
–RISE är aktiva inom flera strategiska innovationsprogram, bland annat STRIM (gruv- och metallutvinning), Re:source (resurs- och avfallshantering), PiiA (Processindustriell IT och automation) och Produktion2030. Det gör att vi vet innehållet i utlysningarna inom dessa och tar med det till den internationella strukturen. Men framöver behöver vi ha mer samverkan mellan det nationella och internationella planet, säger Matz Sandström.

RISE deltar även i EIT inom områdena hälsa, digitalisering och energi.

FAKTA: EIT – EUROPEAN INSTITUTES OF INNOVATION AND TECHNOLOGY

European Institute of Innovation and Technology (EIT) är en organisation inom EU med målet att förbättra medlemsstaternas förmåga till innovation, konkurrenskraft och skapa morgondagens entreprenörer. Det ska uppnås genom att integrera delarna i kunskapstriangeln – högre utbildning, forskning och innovation – i så kallade KICs, Knowledge and Innovation Communities. KIC är alltså ett partnerskap mellan näringsliv, universitet och forskningsinstitut med fokus på innovation och entreprenörskap. Varje KIC består av ett nätverk med ett antal noder i Europa. EIT har ett 14-årsperspektiv. De första 7 åren finansieras verksamheten delvis via EU-medel, återstående tid ska den finansieras på egna meriter.

2010 lanserades tre KICar:
- Climate-KIC: climate change mitigation and adaptation
- EIT Digital: Digital Technology Innovation
  (där SICS Swedish ICT deltar)
- KIC InnoEnergy: Sustainable Energy

2014 etablerades två nya KICar:
- EIT Raw Materials (där Swerea, SP och Swedish ICT deltar)
- EIT Health (där SICS Swedish ICT och SP deltar).

2016 planeras ytterligare två nya områden, livsmedel och produktion, där RISE-institut är aktiva.

MEDLEMMAR I EIT RAW MATERIALS

Fullvärdiga och associerade svenska medlemmar i EIT Raw materials är: RISE Research Institutes of Sweden, Luleå Tekniska Universitet, Uppsala Universitet, KTH, Chalmers, Lunds Universitet, Boliden, Atlas Copco, Höganäs och Sandvik. Totalt ingår 116 medlemmar.

KUNDCASE

Marin informatik förnyar sjöfarten

Sjöfart är en uråldrig affärs- och transportverksamhet som präglas av historiska traditioner. Viktoria Swedish ICT deltar i ett EU-projekt för en uppkopplad, hållbar och effektivare sjöfart.

I motsats till den effektiva flyglogistiken ligger fartyg ofta en lång tid i hamnarna i väntan på lossning. Precis som på 1700-talet anses det fördelaktigt att förflytta sig så snabbt som möjligt till hamnarna för att få bästa pris på lasten, oavsett om någon kan ta emot lasten eller inte. Men branschen är stadd i förändring, dels mot aktörer som tar hand om hela värdekedjan, dels andra som nischar sig. Detta skapar en fragmenterad och suboptimerande bransch. EU-projektet Mona Lisa 2.0, där Viktoria Swedish ICT är en central partner, har som mål att digitalisera sjöfarten för en effektiv, säker och miljömässigt hållbar verksamhet.

– Eftersom sjöfartssektorn består av konkurrerande, autonoma företag finns en motvilja mot att dela information med andra aktörer i ekosystemet. Ett av de viktigaste målen för projektet har varit att identifiera incitament för nyckelaktörer i sjötransportkedjan att dela information med varandra, säger Mikael Lind, forskningschef inom Hållbar Mobilitet vid Viktoria Swedish ICT.

Med tillgång till digitala system, och en uppkopplad sjöfart, öppnas möjligheten för aktörer att samordna sina verksamheter. Med säkra ledningssystem går det att välja vilken information som delas och till vem. Optimerade rutter, synkroniserad sjöfart i tätt trafikerade områden, beslutshantering i hamnarna (PortCMD) och digital infrastruktur (Sea System Wide Information Management, SeaSWIM) har varit projektets fyra huvudområden. Viktoria har lett utvecklingen av de två senare.

– Vi har utvecklat och levererat proof-of-concept samt förväntade effekter vid implementering. Målet är att framtidens sjöfart är bättre integrerad, samordnad och

Megamind. Idégeneratorn på Tekniska museet.

förberedd, vilket i sin tur leder till en högre resurseffektivitet, säkerhet, punktlighet och lägre bränsleförbrukning. Kort sagt - hållbara sjötransporter, summerar Mikael Lind.

MegaMind - interaktiv idégenerering på Tekniska museet

I över 80 år har Tekniska museet i Stockholm varit platsen dit barn, ungdomar och vuxna med intresse för innovation, teknik, elektronik och maskineri sökt sig. Utställningen MegaMind, som invigdes 2015, är Tekniska museets största satsning någonsin. I hård internationell konkurrens valdes de tre av utställningens 40 installationer, som Interactive Institute varit med att utveckla; *Mindball, Dansa med synapser och Idégeneratorn.*

Idégeneratorn möter besökarna som en stor virtuell äng täckt av gräs och blommor på en konvex vägg. På en skärm får besökaren frågor som ska besvaras med en ny idé. Genom att blåsa i en mikrofon, delar besökaren med sig av sin idé till andra.

– Tanken med idégeneratorn är att besökarna ska bli inspirerade av installationen, få nya, egna idéer som de lämnar efter sig till andra besökare, säger Christina Öhman, projektledare på Interactive Institute Swedish ICT.
Målet är att inspirera barn och vuxna att delta i idéarbetet kring morgondagens utmaningar. Det här målet blev översatt visuellt till ett växande maskrosfrö, flygandes över ängen. Så småningom landar fröet och växer fram till en stor blomma som presenterar idén. Idéerna lagras sedan i en databas för vidare forskning och idégenerering.

Todd Henry, författare, inspiratör och talare inom kreativitet, summerar visualiseringen på ett konkret vis: *”Fröna från morgondagens briljans är planterade i jorden från dagens aktivitet.”*

Spelteknik för en starkare industri

Att förstå och använda ny digital teknik är avgörande för svensk industri. I forskningsprojektet INCODE visar Swedish ICT hur processindustrin kan förnyas och effektiviseras med hjälp av spelteknik. Digitala tekniker som augmented reality (AR) och virtual reality (VR) har länge använts inom spelindustrin. SICS Swedish ICT, Interactive Institute Swedish ICT och övriga projektparter har utvecklat prototyper och tester i industriella produktionsmiljöer inom tre områden: individ- och situationsanpassad informationsöverföring med hjälp av smarta ljud, fjärrservice med hjälp av AR-teknik, samt individanpassad utbildning med hjälp av VR-teknik och spelifiering.

I det första fallet ville projektet undersöka hur information anpassad för situationer och individer kan öka effektiviteten i kontrollrummet. Information meddelades huvudsakligen via informativa ljud, så kallade smarta ljud.

Företaget ABB FACTS har global verksamhet och lägger stora resurser på att skicka ut experthjälp till olika områden. Testresultat från projektet visade att system baserat på AR fungerar mycket bra för att fjärrstyra personal.

Personalen på Gyproc lär sig omställningsrutiner genom att läsa om de olika uppgifter som ska utföras. Därefter följer de en erfaren operatör för att se det i praktiken. Genom att använda VR, kommer personal under utbildning att kunna utföra svåra procedurer i en testmiljö utan risk för personskador och finansiella risker.

–Genom att använda ny teknik skulle vi kunna göra våra operatörers vardag säkrare genom att ge dem stöd i att utföra svårare arbetsuppgifter. Upplärning och introduktion av nya medarbetare skulle också kunna förbättras, förenklas och kanske också göras roligare. Vi är övertygade om att denna nya teknik kan förbättra arbetsmiljön och vill undersöka hur den kan förbättra kvaliteten och effektiviteten i vår produktion, speciellt vid omläggningar mellan olika produkter”, säger Anna-Carin Söderlund vid Gyproc AB Saint-Gobain.

Starkt och töjbart papper.

Testbädd för högtöjbart papper

2015 utökades Innventias pilotpappersanläggning FEX med ny utrustning för att kunna utveckla och testa nya koncept för tillverkning av töjbart papper. Den nya utrustningen installerades av den italienska FoU-företaget Gruppo X di X Gruppo. Deras patenterade teknologi PAPERMORPHOSIS möjliggör utveckling av en mängd olika papperskvaliteter, även där hög prestanda inte är synligt för slutkunden, men viktigt för en papperstillverkare. Med utrustningen kan papper som är töjbart i båda riktningarna tillverkas.

Bättre mekaniska egenskaper uppnås genom användning av mekaniska medel i stället för investeringar i dyr fiber eller energikrävande raffinering. Detta öppnar för användning av papper i ett antal tillämpningar som idag tillverkas i plast och därmed skulle mängden icke biologiskt nedbrytbart plastavfall kunna reduceras.

– Utrustningen består av två enheter för att separat kunna anpassa både CD-

och MD-töjning. Tillsammans med vår kompetens och kunskap kan vi förse industrin med ökade möjligheter att utveckla nya och förbättrade mekaniska egenskaper för många papperskvaliteter. Gruppo X mål är att skapa ett bättre papper från den sämsta fibern, säger Marion Sterner på Gruppo X di X Gruppo.

– För oss är detta en ny typ av samarbete som vi tror skulle vara av stort värde för våra kunder. Tack vare detta är FEX nu också en testbädd för utveckling av nya högtöjbara pappers- och kartongprodukter, säger Mikael Magnusson, projektledare på Innventia.

Sveriges första 3D-printer för sand

Från och med augusti 2015 står Sveriges första sandprinter från ExOne i Swereas lokaler i Jönköping. Printern används för forskning och utveckling men också vid kommersiell tillverkning. Hittills har ett hundratal olika företag besökt anläggningen och varje vecka tar Swerea emot flera studiebesök. Ett gjuteri som använder 3D-tekniken är Smålands Stålgjuteri.

– Vi har haft kontakt med ExOne i Tyskland under några år, men det blir betydligt enklare för oss att arbeta när vi har tillgång till en printer här i Sverige, säger Per Ytterell, vd på Smålands Stålgjuteri.

Vid sandgjutning packas sand kring en modell av den produkt som ska gjutas. Modellen tas sedan bort och håligheten som lämnas kvar i sandformen fylls med smält metall som får stelna. Men med 3D-teknik behövs ingen modell eftersom formen skrivs ut direkt från en CAD-ritning.

Per Ytterell berättar att man genom det nära samarbetet med Swerea ser möjligheter till fler projekt eftersom ledtiderna kommer att kortas tack vare en printer på hemmaplan. Prototyper som tidigare tagit 3–4 månader att få fram kan nu ta 3–4 veckor. Med 3D-printern blir det också enklare att tillverka formar som har speciella detaljer eller design.

– En av fördelarna med tekniken är att vi kan lösa problem där formen har komplicerad geometri. Vi slipper skarvar eftersom formen tillverkas i ett enda stycke, förklarar Per Ytterell.

Swerea tillverkar sandformar med 3D-printer.

Smalare liv med fettsnåla munkar

Varje år sätter vi européer i oss runt 20 000 ton smaskiga men fettdrypande munkar. En ny bakteknik, framtagen av SP-forskare tillsammans med ett amerikanskt företag, minskar fettmängden med 40 procent – och munkarna är ännu godare, enligt engelska konsumenter. Arbetet nominerades till EARTO Innovation Prize 2015. EARTO är samarbetsorganisation för europeiska forskningsinstitut med 350 medlemmar.

Hemligheten med den nya tekniken, som bygger på infraröd värmning (IR) i ugn, är att den imiterar friteringsprocessen och helt enkelt får munkarna att smaka lika bra, trots att de är betydligt fettsnålare. Skorpa, färg, textur, volym och smulstorlek är kvalitetsfaktorer som är viktiga för konsumenterna och som nu kan

Munkar bakade med ny teknik.

hållas på en liknande nivå som munkar som är friterade på sedvanligt vis.

Den nya IR-tekniken är skyddad av tre patent och är kommersialiserad av det amerikanska företaget CSM Bakery Solutions. En prototyp till en tunnelugn har utvecklats av SP tillsammans med svenska företaget Ircon Drying Systems. 2011 installerades den första produktionslinan i England. Den producerar munkar för marknaderna i Frankrike, Italien och England. En andra lina installerades i Tyskland under 2014. Årsproduktionen ligger på cirka 700 ton och siffran väntas öka framöver när munkarna introduceras i fler länder i Europa.

Nytt sätt att leda exjobb

Innventias exjobbsskola TechMark Arena står för ett helt nytt sätt att leda exjobb. Med ett gemensamt tema och ett gemensamt team av handledare genomfördes sex examensarbeten under 2015. Tre av arbetena var forskningsorienterade och tre innovationsorienterade. De gjordes i samarbete med tre välkända varumärken: Björn Borg, Tiger of Sweden och Nocs.

Bland de forskningsorienterade projekten har ett fått särskilt stor uppmärksamhet. Bo Rydins Stiftelse tilldelade priset Bästa examensarbete 2015 till Anna Nilsson och Hanna Skoglund för två flaskfodral i ett biobaserat textilliknande PLA-papper utvecklat av Innventia. Materialet inkluderas i en materialfamilj som helt nyligen nämndes av CEPI (Confederation of European Paper Industries) som en av de mest innovativa cellulosabaserade produkterna och visades i utställningen The Age of Fibre i Bryssel i november 2015.

Förpackningar i examensjobb vann pris.

Annas och Hannas projekt Material Identity Crisis kretsade kring materialets tekniska och upplevda egenskaper och möjligheter för en förpackningslösning. Baserat på olika omvandlingstekniker skapade studenterna en böjd kartong som bas för två demonstratorkoncept med diametralt olika uttryck. Demonstratorerna i form av fodral till champagneflaskor visade hur materialet antingen kan kommunicera ”lekfullhet” eller ”lyx”.

– Vi är stolta över samtliga examensarbeten och mycket glada för priset som Anna och Hanna belönats med. Med TechMark Arena hoppas vi kunna överbrygga gapet mellan forskning och marknad, säger Marie-Claude Béland som var en av handledarna på Innventia.

Biobaserad kolfiber i modellbil

Kolfiberkompositer är lätta, starka och har många användningsområden. Det som huvudsakligen begränsar efterfrågan är den höga kostnaden, varför kolfibrer idag främst används i produkter där prestanda prioriteras. Tillsammans med Swerea lanserade Innventia 2014 en plan för hur kostnadseffektiv biobaserad kolfiber från skogsråvaran lignin skulle kunna introduceras på tio år, och därmed väsentligt öka marknaden för kolfiber genom att den kan göras billigare.

Under 2015 expanderades Innventias testbädd för ligninbaserad kolfiber. Med ny

Bilens tak och delar av batteriet består av ligninbaserad kolfiber.

utrustning kunde kolfiber tas fram i en form som lämpade sig för att tillverka en första mindre volym komposit. I samarbete med Swerea utvecklades en första demonstrator i kolfiber som inkluderades i utställningen The Age of Fibre i Bryssel som en av skogsindustrins mest innovativa produkter. Hemma i Sverige gick utvecklingen vidare. Vid årsskiftet kunde så ett team från Innventia, Swerea, Blatraden och KTH stolt visa upp en modellbil i liten skala med tak gjort i lättviktskomposit bestående av ligninbaserad kolfiber från 100 procent barrvedssulfat-lignin. Bilen hade även försetts med ett batteri där ligninbaserad kolfiber används som elektrodmaterial.

Innventia leder också EU-projektet GreenLight som startade 2015. Syftet med projektet är att demonstrera komponenter för bilindustrin genom att skräddarsy råvaran och tillverkningsprocessen för kolfibrer samt olika tillverkningstekniker där man inriktar sig på att ersätta traditionella, tyngre material i bilar med lättviktskomposit. Företagen som är med i projektet ingår i hela värdekedjan, från skogen till färdig produkt.

– De allt strängare kraven som ställs på bilindustrin innebär behov av ett radikalt teknikskifte mot lättviktsbilar, samt el- och elhybriddrivna bilar, men kom ihåg att ligninbaserade kolfibrer även är användbara i en massa andra applikationer, säger Per Tomani, ansvarig för fokusområde Lignin och kolfiber på Innventia.

LignoCity – ett centrum för ligninförädling och uppskalning

Inom ligninområdet pågår flera initiativ som syftar till nya biobaserade produkter. Tack vare ett brett samarbete initierat av Innventia, Nordic Paper och Paper Province 2015 vidareutvecklas nu demonstrationsfabriken i Bäckhammar och görs till en öppen testbädd kallad LignoCity. Hit kan företag vända sig för att utveckla och skala upp teknik som förädlar lignin till nya klimatvänliga bränslen, kemikalier

LignoCity.

och material. Anläggningen är i dag den enda i världen som kan producera skräddarsydda ligninkvaliteter i tillräckligt stora kvantiteter för uppskalning. Tack vare den kunde LignoBoost-tekniken kommersialiseras. Idag finns den installerad vid massabruk i USA och Finland.

Syftet med LignoCity, är att skapa ett center där idéer förs samman och möjligheter till kommersiell utveckling identifieras och stöds. Projektet involverar 18 industri- och samhällsaktörer, däribland ett flertal lokala aktörer.

– Med LignoCity kopplar vi ihop affärsmodell, teknisk utveckling och infrastruktur för forskning, utveckling och innovation, säger Per Tomani, ansvarig för fokusområde Lignin och kolfiber på Innventia.

Jättesatsning inom resurs- och avfallsforskning

SP leder ett forsknings- och innovationsprogram, där Vinnova, Energimyndigheten, Formas och företag tillsammans satsar cirka 100 Mkr per år. Den första etappen fram till 2018 har startat, men satsningen är planerad att pågå upp till tolv år. Programmet heter RE:Source och ska öka ekonomisk och miljömässig hållbarhet inom resurs- och avfallshantering. Det ska också skapa nya affärsmöjligheter, ge stärkt konkurrenskraft och bättre förmåga att möta globala utmaningar.

Förutom SP deltar Chalmers Industriteknik, Luleå tekniska universitet, IVL Svenska Miljöinstitutet, Swerea och Chalmers i arbetsgruppen som bygger programmet.

Allt material som tas in i samhället bildar så småningom avfall. Med fortsatt kraftigt stigande avfallsmängder och en ökande befolkning blir situationen ohållbar.

–Vårt mål är därför att göra Sverige världsledande på att minimera och nyttiggöra avfall till år 2030, säger Evalena Blomqvist, forskare vid SP och i programledningen för det strategiska innovationsprogrammet RE:Source.

Evalena Blomqvist, forskare vid SP.

Återvinning inom stålindustrin.

Avfall återvinns i stålframställning

I en nyutvecklad process kan restmaterialet saltslagg återvinnas till användbar slaggbildare för stålindustrin. Processen sparar både energi och miljö.

Slagg är ett restmaterial som bildas vid framställning av metaller. För att bilda slaggen tillsätts en slaggbildare vars uppgift är att ta upp föroreningar i metallsmältan. I många fall tas slaggen tillvara för annat bruk, men den saltslagg som bildas vid aluminiumframställning saknar i dag industriell användning och deponeras.

Swerea och Stena Aluminium har utvecklat en process där saltslaggen kan återvinnas och omvandlas till en annan typ av slagg, så kallad försmält kalciumaluminat. Det är ett material som i sin tur kan användas som slaggbildare vid stålframställning.

Vanligtvis används kalk som slaggbildare vid stålframställning, men kalken måste smältas vilket tar lång tid. Försmält kalciumaluminat kräver kortare smälttid och tack vare detta är det möjligt att spara både energi och miljö.

I svenska stålverk är potentiella miljöbesparingar 23 000 ton koldioxid och 50 000 megawattimmar fossil energi per år, vilket motsvarar årsförbrukningen för 2000 eluppvärmda villor. (En svensk villa förbrukar i genomsnitt 25 megawattimmar per år.)

Den nya processen har genomgått både förstudie samt efterföljande pilotförsök. Aluminiumtillverkaren Stena Aluminium ser stora fördelar med processen.

– Det är mycket viktigt för oss att hitta en miljömässigt bra lösning för vår saltslagg, och möjligheten att genomföra tester i pilotskala gör utvecklingsarbetet effektivt, säger Ola Falk, projektledare vid Stena Aluminium.

Laddstation för elbilar.

Energirik giraff laddar elbilar

Varför inte konstruera en laddstation för elbilar som får ström från både sol och vind – och dessutom ser ut som en giraff? Malmöbaserade företaget InnoVentum ställde sig frågan. Svaret står nu i Västra hamnen i Malmö. SP assisterar med hållfasthetsberäkningar, effekt- och ljudmätningar.

Giraff-kraftverket, som är byggt av trä, kan producera 5 000 – 11 000 kWh per år, även i länder med låg solinstrålning och måttliga vindar. Enligt företaget är denna energimängd nog för att kunna driva en elbil ett varv runt jorden. Under laddningen – som är gratis för elbilsförare i Malmö – står bilarna i skuggan under de stora solmodulerna som täcker giraffens rygg. Vindkraftverket är placerat högst upp på giraffens huvud, tolv meter upp i luften. Höjden minskar risken för turbulens och gör det samtidigt möjligt att dra nytta av de högre vindhastigheter som råder en bit upp från marken.

Sigvald Harryson, vd för InnoVentum, ser ljust på framtiden för sin innovativa skapelse. Intresset bland potentiella köpare börjar väckas på flera håll. Han räknar upp småföretag, bostadsrättsföreningar, köpcentrum och hamburgerrestauranger som speciellt lämpade kunder. Företaget förhandlar bland annat med en Science park i Linköping och ett jätteföretag i Kina som har 38 000 bensinstationer (!) och nu även vill erbjuda el.

Blyfri mässing.

Ny mässinglegering fri från bly

Mässing används bland annat i vattenkranar och blandare i Sverige. Små mängder bly tillsätts legeringen för att göra den lättare att bearbeta. Men bly är giftigt ur ett hälsoperspektiv, och är därför ett utfasningsämne.

Företaget Nordic Brass Gusum har tillsammans med Swerea och inom ramen för ett Vinnova-projekt, utvecklat en ny blyfri mässinglegering: AquaNordic®.

Den nya legeringen kombinerar goda korrosionsegenskaper och skärbarhet med betydligt bättre miljöprestanda och lägre prisnivå än konkurrerande alternativ. Legeringen klarar också av alla dagens hälso- och miljökrav och har testats framgångsrikt hos flera av Nordic Brass Gusums kunder.

Enligt en livscykelanalys är miljöpåverkan för den nya legeringen minst 30 procent lägre än andra blyfria mässingsmaterial och jämförs det med andra material, exempelvis plast, är skillnaden betydligt större.

Legeringen är under kommersialisering, och finns tillgänglig som produkt hos Nordic Brass Gusum.

Samarbete mellan fordonsleverantörerna och Swerea.

Miljövänligare förbehandling till fordon

Swerea har de senaste tio åren arbetat tillsammans med fordonsindustrin, material- och kemikalieleverantörer för att utvärdera ett miljövänligare alternativ till dagens förbehandlingsteknik. Fosfatering är en ytbehandlingsmetod som ger ett bra korrosionsskydd genom att säkerställa god vidhäftning mellan material och färg. Nackdelarna är att metoden kräver mycket energi, producerar restprodukter i form av slam och inte är anpassad för ett så kallat multimetallsystem (metallblandning).

För företag som vill byta ut fosfateringen finns det miljövänligare alternativ. Ett exempel är zirkoniumbaserade tunnfilmsbeläggningar. Metoden är nickelfri, innehåller mindre miljöfarliga kemikalier, ger mindre restavfall, förbrukar mindre vatten och energi, samt är mer kompatibel med ett multimetallsystem. Problemet med teknologin är att den inte är lika robust samt att korrosionsskyddet hos den lackerade plåten ofta inte når upp till samma nivå som för traditionellt fosfaterad och lackad plåt. Men tunnfilmsteknologin har utvecklats genom åren, blivit mer robust och når i många fall kravet för fullgott korrosionsskydd.

För att hjälpa industrin att fatta beslut om ett eventuellt processbyte har Swerea tagit fram metoder för att studera och utvärdera tunnfilmsbeläggningarna. Swerea har systematiskt studerat inverkan av materialtyp och processparametrar som temperatur, tid och pH på korrosionsskyddet när den miljövänligare metoden används.

– Tack vare samarbete mellan fordonsleverantörerna och Swerea, kan ett teknologiskifte ske simultant. Det gör att underleverantörerna slipper stå med dubbla förbehandlingar, säger Lina Orbéus vid Scania.

OptiTopo mäter och optimerar pappersytan

Ytan på papper och kartong har stor betydelse för tryckresultatet. Ett dåligt tryckresultat kan vara förödande för exempelvis förpackningar och mycket material kan gå till spillo. Genom att mäta ytojämnhet med OptiTopo och filtrera data på lämpligt sätt kan tryckresultatet ofta predikteras på ett mycket bra sätt.

Innventia har utvecklat OptiTopo, en mycket snabb metod som förutom mätvärden ger värdefulla bilder och illustrerar hur ytan ser ut. Metoden som använts med stor framgång under mer än ett decennium kan ge svar på frågor som: Hur ska ytan se ut för att vara optimal för tryckning? Hur har papperets topografi påverkats av kalandreringen? Är kantrullarna tillräckligt släta?

Våren 2015 lanserade teknikföretaget Lorentzen & Wettre sitt nya instrument L&W OptiTopo som baseras på tekniken. En uppgradering av metoden, OptiTopo Expert, utvecklas nu av Innventia.

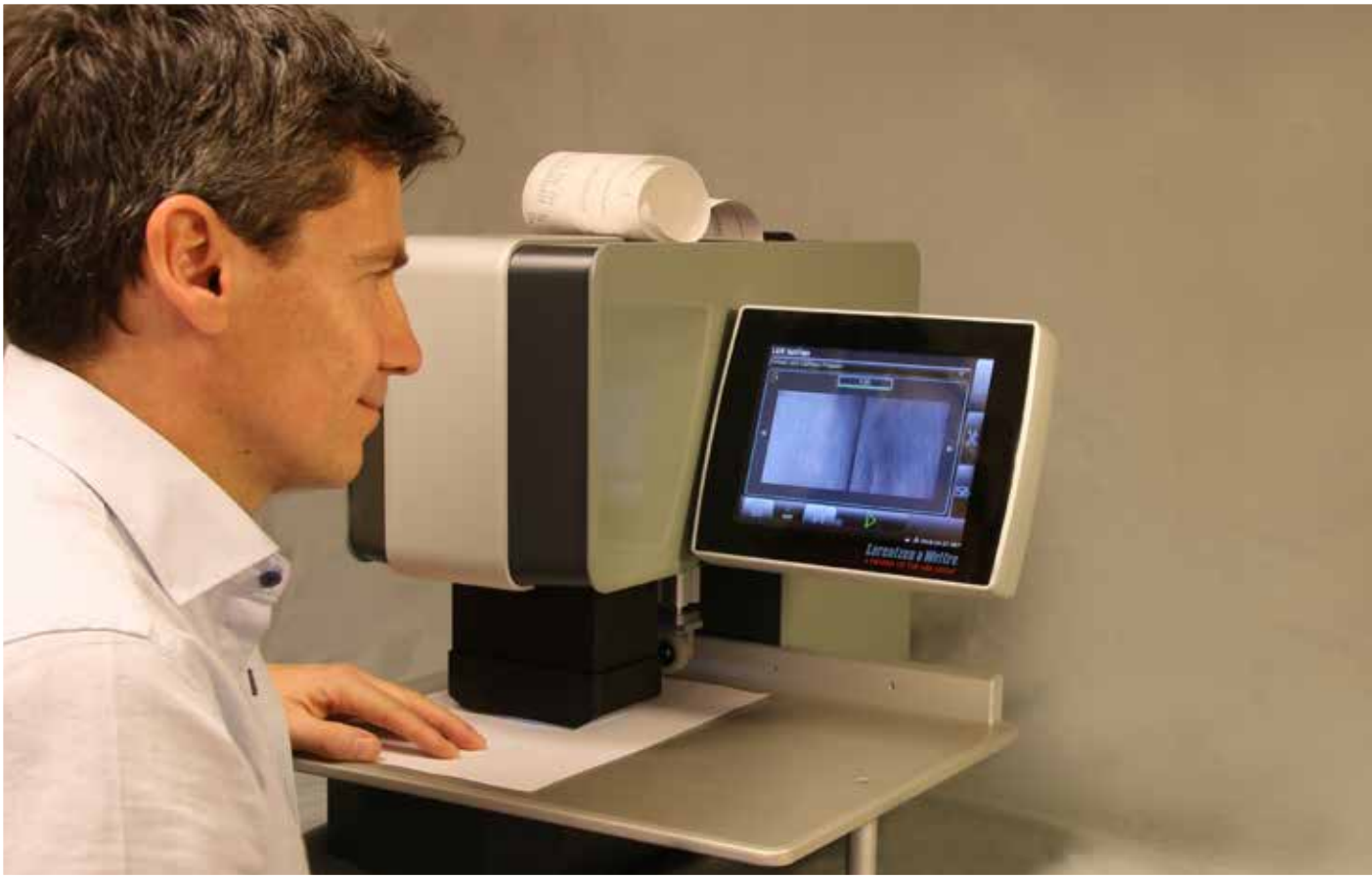
– Genom L&W blir OptiTopo tillgänglig för den stora marknaden. Vi kommer i Expert-versionen att kunna tillföra förbättringar som mer detaljerade resultat, bilder, ytterligare möjligheter till filtrering samt export av data till Word- och Excelfiler vilket är extra värdefullt vid forskning och utveckling, säger projektledaren Hans Christiansson.

Fibersensorer öppnar dörrar för kompositkonstruktioner

Kompositmaterial är ett intressant material för lättviktskonstruktioner. Det erbjuder bra prestanda, lång livslängd, hög flexibilitet och är energibesparande i jämförelse med metall och betong. Nackdelen är att komposit måste hanteras på annorlunda sätt och inte är lika beprövat. Men genom att gjuta in sensorer kan materialets ”hälsostatus” kontrolleras och därigenom går det att säkerställa att det inte belastats eller deformerats mer än det bör. Sensorer ger även återkoppling om strukturens beteende vilket är viktigt för att utveckla designen av konstruktionerna.

Fiberoptiska töjningssensorer är mycket lämpliga att använda. De är små (ca 0.1 mm i diameter), och kan gjutas in och integreras i strukturerna utan att påverka hållfastheten. Acreo Swedish ICT har i ett flertal projekt med industrin genomfört denna typ av integrering och tagit fram kompletta mätsystem som loggar och analyserar materialets mekaniska spänningar och deformation.

För fixturtillverkaren och partnern FlexProp innebär tekniken att de kan erbjuda en unik och bättre produkt. Produkterna, i form av smarta fixturer, möjliggör för slutanvändare som exempelvis Saab att tillämpa nya effektivare produktionsmetoder. FlexProp har exempelvis integrerat fiberoptiska töjningssensorer och

Tv: Med OptiTopo har Innventia utvecklat en metod som mäter ytan på papper. 2015 lanserade teknikföretaget Lorentzen & Wettre sitt nya instrument L&W OptiTopo för en större marknad.

gjort löpande försöksmätningar i en fixtur som Saab använt i sin produktion av flygplansdelar.

– På sikt innebär detta en markant marknadsfördel för Flexprop som innebär att vi kan marknadsföra nästa generations industriella fixturer, tillverkade i kolfiberlaminat och som har ett aktivt återkopplat ”health monitoring” system, säger Karl-Otto Strömberg, VD på Flexprop.

Tekniken är lovande även för stora byggprojekt, som exempelvis lättviktsbroar. Genom att integrera fiberoptiska töjningsgivare i en bro byggd av kompositmaterial, får bron både en längre livslängd än vid traditionell konstruktion, och kräver mindre underhåll. Dessutom möjliggör den lätta vikten off-site-tillverkning.

Så skyddas Sundsvalls-bron från att rosta sönder

Ett bakterieangrepp medför att Sundsvalls-bron rostar i snabbare takt än beräknat. Swerea har undersökt möjliga metoder för att komma till rätta med problemet.

Sundsvalls-bron invigdes i slutet av 2014 och är tänkt att underlätta resor mellan den norra och södra delen av Sundsvall. Några månader efter invigningen upptäckte Trafikverket att korrosionshastigheten på stödkonstruktionen till brofundamenten var betydligt högre än förväntat. De drog slutsatsen att även om det inte var någon akut fara, skulle bron inte hålla de 120 år som var målet.

För att få hjälp med att analysera problemet och hitta en lösning kontaktades Swerea, som under hela 2015 arbetat med att först inventera alla tänkbara sätt att korrosionsskydda brostöden och sedan med att prova de mest lovande metoderna.

– Med Swereas hjälp har vi kommit fram till en tekniskt och ekonomiskt optimal lösning på problemet, säger Magnus Borgström, projektledare för brobygget.

Metoden som förordas är katodiskt skydd, som går ut på att en spänning kopplas in mellan anoder placerade i vattnet och på de rostande brostöden. Ström kopplas sedan på, som gör metallen immun och rostangreppet stoppas.

– Det är en beprövad metod och används främst i havsvatten för fartyg och inom offshore. Utmaningen har varit att få ett väl fungerande system i det bräckta vattnet i Sundsvallsfjärden, säger Bertil Sandberg vid Swerea.

Bolagsstyrning 2015

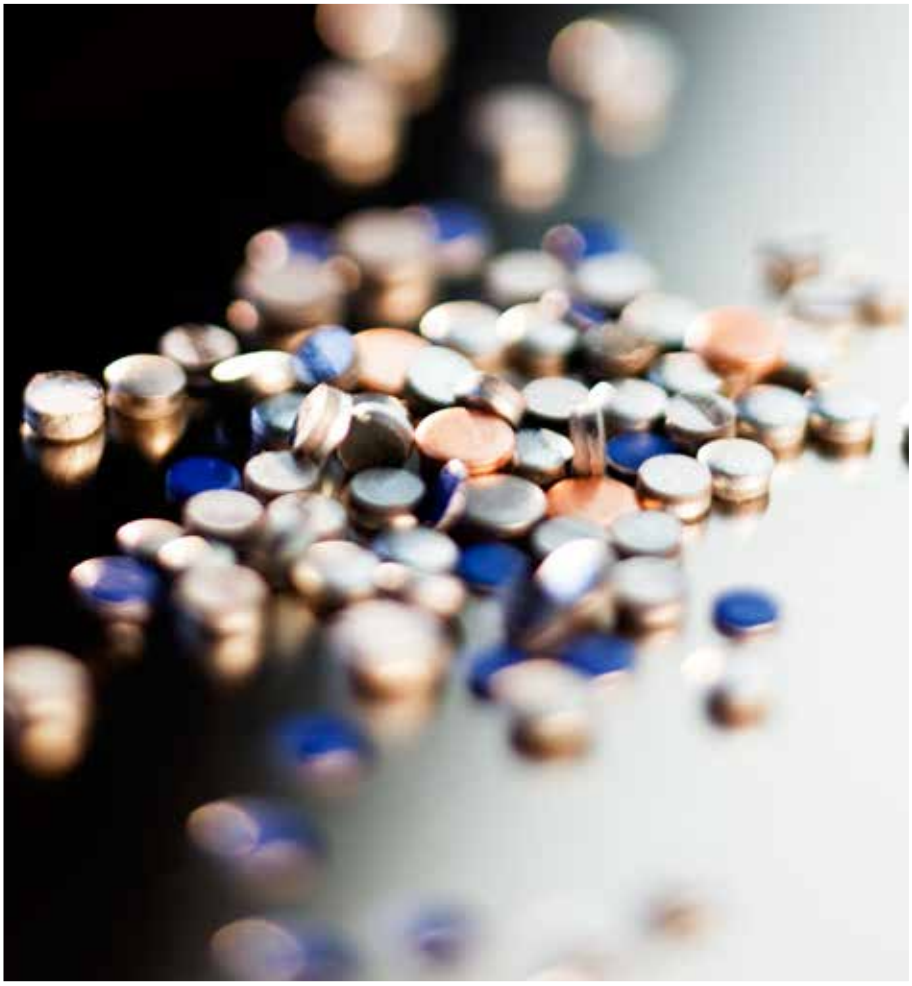
RISE RESEARCH INSTITUTES OF SWEDEN AB

KONTAKT Olof Sandén, VD I Tel 08-56 64 82 58 I olof.sanden@ri.se
RISE Research Institutes of Sweden AB
Box 3072, 103 61 Stockholm I Tel 08-56 64 82 50 I info@ri.se I www.ri.se

Innehåll

Ordförande har ordet 54
Bolagsstyrningsrapport 57
Styrelsen 60

Pia Sandvik, styrelsens ordförande.

Ordförande har ordet

RISE Research Institutes of Sweden AB ska stödja det svenska näringslivets konkurrenskraft och bidra till hållbar tillväxt i samhället. RISE ska verka för en sammanhållen svensk institutssektor och ett ökat branschöverskridande samarbete mellan instituten i RISE-gruppen. Varumärket RISE ska stärkas så att det är känt hos nationella och internationella intressenter och tydligt visa att samtliga ingående institut är delar av RISE-gruppen.

För att stärka det svenska näringslivets konkurrenskraft ska RISE tillsammans med de industriella medägarna och andra intressenter stärka och förnya RISE-gruppen så att instituten kan vara en pådrivande kugge i ett effektivt svenskt innovationssystem som bidrar till att stärka det svenska näringslivets konkurrenskraft. Den offentliga forskningssatsningen behöver resultera i fler teknikbaserade företag, produkter och tjänster. RISE är en central del i tillämpningen av den forskningen och kan öka hastigheten med att ta forskningsresultat till marknad. Därför behöver instituten vara ett naturligt val som innovationspartner för företag i Sverige.

Forskningsinstituten i RISE-gruppen ska vara en attraktiv samarbetspartner för ett svenskt näringsliv som behöver branschöverskridande kunskap, innovativa lösningar och nya affärsmodeller för att möta den ökade konkurrensen och de ökade kraven på hållbar utveckling. RISE-gruppen ska därför fortsätta utveckla sin spetskompetens och sin samverkan för att ha nödvändig kritisk massa inom de forskningsområden som möter industrins nationella och globala behov. Samtidigt skapar den hypersnabba digitaliseringen helt nya möjligheter och villkor för både industri och individer.

RISE har under 2015 fortsatt att driva det strategiprojekt som syftar till att stärka industrin genom att skapa bättre förutsättningar att möta de nationella nyindustrialiseringsbehoven, den internationella konkurrensen och de globala hållbarhetsutmaningarna.

Inom ramen för strategiprojektet pågår tillsammans med industriägarna i Swedish ICT, Innventia och vissa dotterbolag inom SP-koncernen, en diskussion om aktieöverlåtelse för att bilda en koncern med staten som helägare för RISE-gruppen inklusive SP som redan är helägt av RISE. Swerea har tyvärr tills vidare valt att stå utanför processen. På agendan finns också att organisera verksamheten i sex starka divisioner istället för dagens fragmenterade bolags- och enhetsstruktur. Vidare pågår utvecklingen av en förnyad varumärkesplattform med RISE som huvudvarumärke för att möjliggöra en tydligare profilering av RISE-gruppen.

Med en sammantagen omsättningsökning om 5,7 procent var 2015 åter ett framgångsrikt år för RISE-gruppen. Med de förbättringar och den strategiska samordning som kommer att genomföras under de kommande åren ser jag med förväntan och tillförsikt fram emot en förnyad RISE-grupp i fortsatt tillväxt som stärker det svenska näringslivets konkurrenskraft och ökar sin kännedom hos intressenterna.

Pia Sandvik
Ordförande i RISE Research Institutes of Sweden AB

Bolagsstyrningsrapport 2015

RISE Research Institutes of Sweden AB

Bolagsstyrning för RISE Research Institutes of Sweden AB (RISE AB), utgår från statens ägarpolicy och riktlinjer för företag med statligt ägande, svenska aktiebolagslagen och Svensk kod för bolagsstyrning (Koden). Riktlinjerna bygger på principen ”följa eller förklara”, vilket innebär att i de fall RISE AB inte följer riktlinjerna kommer detta att förklaras. Styrelsen ansvarar enligt den svenska aktiebolagslagen för bolagets organisation och förvaltning av bolagets angelägenheter. Bolagsstyrning omfattar en god öppenhet gentemot ägaren så att denne kan följa bolagets utveckling och utvecklingen i de bolag som staten via RISE AB äger eller har inflytande i.

Statens bolagsstyrning syftar till att de statligt ägda bolagen ska agera föredömligt inom området hållbart företagande. Hållbart företagande innefattar områdena miljö, mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, anti-korruption och affärsetik samt jämställdhet och mångfald.

Denna bolagsstyrningsrapport redogör för hur bolagsstyrning har bedrivits inom RISE AB under verksamhetsåret 2015.

Uppdraget

I regeringens proposition Forskning och Innovation (prop. 2012/13:30) för perioden 2013-2016 anges uppdraget till RISE. Som det övergripande målet för RISE-instituten anges i propositionen att de ska verka för hållbar tillväxt i Sverige genom att stärka näringslivets konkurrenskraft och förnyelse och vara internationellt konkurrenskraftiga. RISE AB ska företräda staten som ägare i RISE-instituten och skapa förutsättningar för att utveckla instituten i linje med det övergripande målet.

RISE AB har dessutom ett förändringsuppdrag i att verka för en sammanhållen svensk institutssektor och ett ökat branschövergripande samarbete mellan instituten under RISE AB. Bolaget ska också verka för att effektivisera RISE-institutens legala och organisatoriska struktur för att på bästa sätt stärka kunderbjudandet och även arbeta för att stärka RISE som varumärke så att det blir tydligare för kunden och samhället i övrigt att de ingående instituten är en del av RISE. Ytterligare en uppgift som RISE AB har är att vidareutveckla kriterierna för fördelning av strategiska kompetensmedel.

Någon vinstutdelning från bolaget till aktieägaren ska inte ske.

RISE AB tillhör den grupp av statliga företag som har ett av riksdagen särskilt beslutat samhällsuppdrag.

I regeringens riktlinjer till RISE AB enligt beslutsbrev 2014-12-18 och senare i ägaranvisning antagen vid extra bolagsstämma den 24 november 2015 anges de återrapporteringskrav som ställs på RISE AB gällande verksamhet som finansieras med strategiska kompetensmedel under 2015. En återrapportering ska göras till Regeringskansliet den 31 mars 2016.

Avsteg från koden

REGEL 2 OM TILLSÄTTNING AV STYRELSE OCH REVISORER

Kodens bestämmelser är främst avsedda för publika företag med spritt ägande. RISE AB gör avsteg från koden eftersom nomineringsprocessen följer statens ägarpolicy. Se avsnitt *Styrelsenomineringsprocessen* nedan.

REGEL 4 OM STYRELSELEDAMÖTERS OBEROENDE

Enligt regel 4.5 ska majoriteten av ledamöterna vara oberoende i förhållande till bolagets större aktieägare. I bolag som är helägda av staten saknas skäl att redovisa oberoende i förhållande till ägaren. Se avsnitt *Styrelsenomineringsprocessen* nedan.

Årsstämman

RISE årsstämma 2015 hölls den 23 april 2015 på Stockholm Waterfront Congress Centre i Stockholm och inkluderade ett öppet stämmoseminarium.

Bolagsstämman är bolagets högsta beslutande organ och det forum där aktieägare formellt utövar sitt inflytande. Årsstämman ska besluta om fastställelse av resultaträkningen och balansräkningen samt om vinst- eller förlustdispositioner. Stämman ska också besluta i fråga om ansvarsfrihet för styrelsens ledamöter och den verkställande direktören. Beslut ska även fattas i övriga ärenden som enligt lag eller bolagsordningen ankommer på stämman, till exempel val av styrelseledamöter och revisorer samt styrelse- och revisionsarvoden.

Utöver reglerna i aktiebolagslagen och Koden gäller följande principer för bolagsstämmor i bolag med statligt ägande i enlighet med statens ägarpolicy. Däri anges att öppen årsstämma ska hållas senast fyra månader efter bokslutsdag. Enligt RISE bolagsordning ska kallelse ske per brev till aktieägaren och genom annonsering i Post- och Inrikes Tidningar samt på bolagets webbplats www.ri.se. Information om att kallelse skett ska annonseras i Dagens Industri.

Riksdagsledamot har vidare rätt att närvara vid bolagsstämma och i anslutning till denna ställa frågor. Underrättelse om tid och plats för bolagsstämma ska sändas med brev till riksdagens centralkansli i anslutning till utfärdandet av kallelsen till stämman. Även allmänheten ska bjudas in att närvara vid såväl bolagsstämma som vid seminarium som anordnas i anslutning till årsstämman.

Årsstämman 2016 inklusive öppet stämmoseminarium äger rum den 21 april 2016 på World Trade Center i Stockholm.

STYRELSENOMINERINGSPROCESSEN

Styrelsenomineringsprocessen koordineras av Näringsdepartementet och ersätter sedvanlig valberedning (avvikelse i förhållande till Koden, se ovan). Nomineringsprocessen i sin helhet beskrivs i statens ägarpolicy. Även val av revisorer följer principerna i ägarpolicyn.

Regeringens mål är att styrelserna ska ha hög kompetens som är väl anpassad till respektive bolags verksamhet, situation och framtida utmaningar. Urvalet av ledamöter görs utifrån en bred rekryteringsbas i syfte att ta till vara kompetensen hos såväl kvinnor och män, som hos personer med olika bakgrund och erfarenheter. Ledamöterna förväntas ha stark integritet, förmåga att se till bolagets bästa och motsvara de krav på gott omdöme som förväntas av företrädare för staten. Sammansättningen av styrelsen ska vara sådan att balans uppnås avseende bakgrund, kompetensområde, erfarenhet och kön.

Enligt bolagsordningen för RISE AB är det bolagsstämman som utser styrelse och styrelseordförande. Styrelsen ska ha lägst fem och högst nio stämmovalda ledamöter utan suppleanter. I bolagsordningen anges också att om ordföranden lämnar sitt uppdrag under mandattiden ska styrelsen inom sig välja ordförande för tiden

intill utgången av den bolagsstämma då ny ordförande väljs av stämman.

Beslut om ändring av bolagsordningen ska fattas av bolagsstämman i enlighet med gällande lagstiftning. Inga övriga regler finns rörande bolagsordningen.

Samtliga stämmovalda ledamöter i styrelsen är oberoende i förhållande till bolaget. Styrelseledamöters oberoende i förhållande till staten som större ägare redovisas inte (avvikelse i förhållande till Koden, se ovan).

Styrelsen

STYRELSENS LEDAMÖTER

Styrelsen utses av stämman för en mandatperiod av ett år. Vid årets början bestod styrelsen av 6 stämmovalda ledamöter, tre män och tre kvinnor. Vid årsstämman 2015 utökades styrelsen med två ledamöter, och ordförande och samtliga dåvarande ledamöter omvaldes utom vice ordförande Thomas Johannesson som hade avböjt omval. Under året avgick en ledamot och en ledamot nyvaldes vid extra bolagsstämma i november. Vid årets slut bestod styrelsen av 8 stämmovalda ledamöter, fyra kvinnor och fyra män.

I styrelsen ingår arbetstagarrepresentanter med tre ordinarie och tre suppleanter. VD ingår inte i styrelsen.

STYRELSENS LEDAMÖTER:

Stämmovalda styrelseledamöter:

Pia Sandvik (f.1964), styrelsens ordförande och ordförande i projektutskottet, ledamot sedan 2009. VD Länsförsäkringar Jämtland. Tidigare rektor vid Luleå tekniska universitet. Civilingenjör (maskinteknik, Linköpings universitet), teknologie doktor och docent i kvalitetsteknik. Styrelseledamot i Länsförsäkringar AB, Stiftelsen för Strategisk Forskning, SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut AB och Akademiska Hus samt ledamot i IVA:s näringslivsråd.

Anna Hultin Stigenberg (f. 1963), styrelseledamot sedan 2007 och ledamot i revisionsutskottet. Principal R&D Expert, AB Sandvik Coromant. Civilingenjör i metallurgi och materialvetenskap, teknologie doktor i materialvetenskap. Styrelseledamot i Arcam AB, SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut AB och ordförande i Programkommittén för materialforskning inom Stiftelsen Strategisk Forskning. Ordförande i valberedningen till styrelsen för EIT KIC Raw Materials eV.

Hasse Johansson (f.1949), styrelseledamot sedan april 2015. Johansson Teknik & Form AB. Master of Science Electrical Engineering, Chalmers Tekniska Högskola. Styrelseordförande i Dynamate Industrial Services AB, Vicura AB, Uniter AB, Lindholmen Science Park och Vinnova. Styrelseledamot i Electrolux AB, Fouriertransform AB, Calix Group AB, Klippan Group AB, SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut AB och Skyllbergs Bruk AB. Medlem i IVA:s Business Executives Council, avd. I.

Richard Reinius (f. 1967), styrelseledamot sedan 2013, ordförande i revisionsutskottet och ledamot i projektutskottet. Civilekonom, HHS. Bolagsförvaltare, Näringsdepartementet. Tidigare bolagsanalytiker, Näringsdepartementet och dessförinnan aktieanalytiker, CSFB, London. Styrelseledamot i AB Bostadsgaranti, Fouriertransform AB, SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut AB och Apoteksgruppen Holding i Sverige AB.

Anna-Karin Stenberg (f. 1956), styrelseledamot sedan november 2015. Vice president head of corporate control TeliaSonera. Tidigare CFO Praktikertjänst AB, CFO Vattenfall Nordic, Business Controller Atlas Copco, Business controller ABB, bl.a. inom Corporate Research. Civilekonom med internationell inriktning, Linköpings universitet. Styrelseledamot i SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut AB, ledamot i valberedningen till Skandias fullmäktige.

Marie Westrin (f. 1958), styrelseledamot sedan 2011 och ledamot i projektutskottet. VP, Head of Product Quality, GF Technology, Ericsson AB. Civilingenjör i teknisk fysik och elektroteknik, inriktning datateknik (Linköpings universitet). Hedersdoktor Linköpings Universitet. Styrelseledamot i SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut AB och ordinarie ledamot i styrelsen för Linköpings tekniska högskola.

Fredrik Winberg (f. 1949), styrelseledamot sedan april 2015 och ledamot i projektutskottet. Egen konsultverksamhet. Tidigare VD Cementa, marknadsdirektör Heidelbergcement Northern Europe, medgrundare av Biteam AB, Stockholm och Oxeon AB i Borås. Civilekonom. Styrelseordförande i Byggmaterialindustrierna, styrelseledamot i SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut AB och styrelsesuppleant i Svenskt Näringsliv. Ledamot i IVA:s näringslivsråd.

Sven Wird (f. 1951), styrelseledamot sedan april 2015 och ledamot i projektutskottet. S Wird Consulting AB. Tidigare Senior Vice President, Group Technology, Holmen AB. Master of Science Chemistry, Chalmers Tekniska Högskola. Styrelseledamot i SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut AB och i Melodea Ltd.

Arbetstagarrepresentanter, ordinarie:

Anne Andersson (f.1958), arbetstagarrepresentant, ledamot (ordinarie) sedan juni 2015. Forskare optiska egenskaper på solenergieffektiva material. Filosofie doktor i fysik från Chalmers Tekniska högskola. Arbetstagarrepresentant i styrelsen för SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut AB och ordförande i SACO-klubben på SP moderbolag.
Mats Lidbeck (f.1961), arbetstagarrepresentant, ledamot (ordinarie) sedan 2014. Revisor av ledningssystem för miljö och kvalitet samt verifiering av utsläppsrapporter för koldioxid, SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut AB. Teknologie kandidatexamen i elektroteknik med inriktning mät och kvalitetsteknik, skogsmästarexamen. Arbetstagarrepresentant (suppleant) i styrelsen för SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut AB, ledamot i Nejlikan 1 Parkerings AB, vice ordförande i Unionenklubben på SP och ledamot i regionstyrelsen SjuHall Unionen.
Fredrik Lindberg (f.1974), arbetstagarrepresentant, ledamot (ordinarie) sedan 2014. Senior forskare metallografi på Swerea KIMAB AB. Filosofie doktor i strukturkemi, Stockholms universitet.

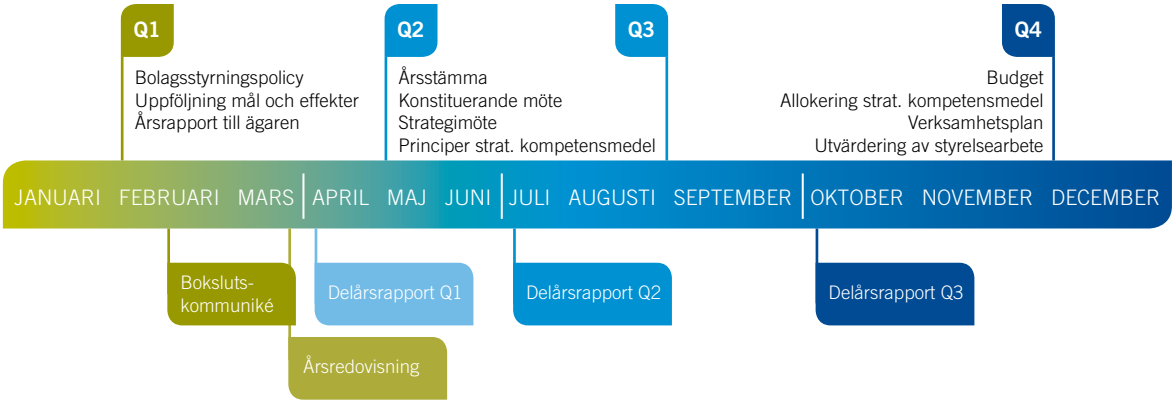
Arbetstagarrepresentanter, suppleanter:

Linda Ikatti (f. 1972), arbetstagarrepresentant, ledamot (suppleant) sedan juni 2015. Provningsingenjör inom byggnadsfysik vid Hållbar samhällsbyggnad SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut AB, ordförande i Unionenklubben vid SP. Ingenjör Sven Erikssongymnasiet i Borås. Högskolestudier inom Kemi på högskolan i Borås. Arbetstagarrepresentant (ordinarie) i styrelsen för SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut AB, styrelseledamot (suppleant) i Borås Stad Textile Fashion AB.
Anna Malmström (f.1964), arbetstagarrepresentant, ledamot (suppleant) sedan 2014. Utvecklingsingenjör Acreo Swedish ICT AB. Forskningsingenjör (deltid), Linköpings Universitet. Fil.kand. Analytisk Kemi, Linköpings Universitet. Arbetstagarrepresentant i styrelsen för Swedish ICT Research AB och Acreo Swedish ICT AB.
Lars Wallbäcks (f. 1958), arbetstagarrepresentant, ledamot (suppleant) sedan 2014. Forskare på Innventia AB. Filosofie doktor i Organisk Kemi (Umeå Universitet).

Främre raden från vänster: Olof Sandén, Anna-Karin Stenberg, Anne Andersson, Pia Sandvik.
Mittenraden: Anna Hultin Stigenberg, Richard Reinius, Marie Westrin.
Bakre raden: Fredrik Winberg, Mats Lidbeck, Fredrik Lindberg, Sven Wird.

STYRELSENS ARBETSORDNING

Styrelsen ska förvalta bolagets angelägenheter i bolagets och aktieägares intresse. Styrelsens arbete styrs, utöver av lagar och rekommendationer, av styrelsens arbetsordning. En översyn av arbetsordningen görs årligen och fastställs genom styrelsebeslut.

Arbetsordningen reglerar ansvarsfördelningen mellan dels ägare och styrelse, dels styrelse och verkställande direktören, men också formerna för styrelsearbetet, antal möten, firmateckning, attestordning samt uppgifter för styrelsens utskott.

Styrelsemöte ska hållas minst åtta gånger per kalenderår i enlighet med den plan som anges i arbetsordningen. Där framgår under vilken period möte ska hållas samt vilka frågor som ska behandlas vid respektive möte, exempelvis årsbokslut, delårsrapporter, strategifrågor, principer för allokering av strategiska kompetensmedel, verksamhetsplan, budget samt mål- och effektuppföljning.

Inför varje kalenderår ska styrelsen fastställa ett preliminärt program med sammanträdesdagar och mötesorter. Ett konstituerande möte hålls efter årsstämman där beslut fattas om firmateckning, styrelsens arbetsordning, instruktion för verkställande direktören, attestinstruktion och plan för ordinarie styrelsemöten under året. Varje år bör minst ett strategimöte hållas.

Styrelsen ska föreslå årsstämman riktlinjer för ersättning och andra anställningsvillkor för VD och ledande befattningshavare.

Styrelsen ska godkänna väsentliga uppdrag som verkställande direktören har utanför bolaget. Det är VDs ansvar att hålla styrelsen underrättad härom.

STYRELSENS ARBETE

RISE ägare, staten genom Näringsdepartementet, har en vision och ett tydligt mål med forskningsinstituten inom RISE. Instituten ska tillsammans vara en erkänd, excellent och globalt konkurrenskraftig forsknings- och innovationspartner som bidrar till hållbar tillväxt i samhället och stödjer svensk industris omställning till hållbar utveckling.

Mot denna bakgrund initierade styrelsen hösten 2014 ett omfattande analys- och strategiprojekt för att tillsammans med RISE-institutens medägare dels genomlysa marknad, kunderbjudande, styrkor och utmaningar i RISE-gruppen för att hitta förbättringspotential, dels ta fram gemensamma målbilder och börja utveckla strategier kopplade till målen. Swereas delägare har valt att tills vidare stå utanför detta arbete. Arbetet har intensifierats under 2015. RISE-institutens delägare har under året enats om förbättringsområden och en ny organisationsmodell samt inflytandemodell som möjliggör ett strategiskt inflytande för industrin i flera nivåer och ett förtydligande av RISE-institutens erbjudande. Baserat på transaktions- och implementeringsförberedelserna undertecknade ägarna i oktober 2015 en avsiktsförklaring om att överlåta ägandet i instituten till RISE.

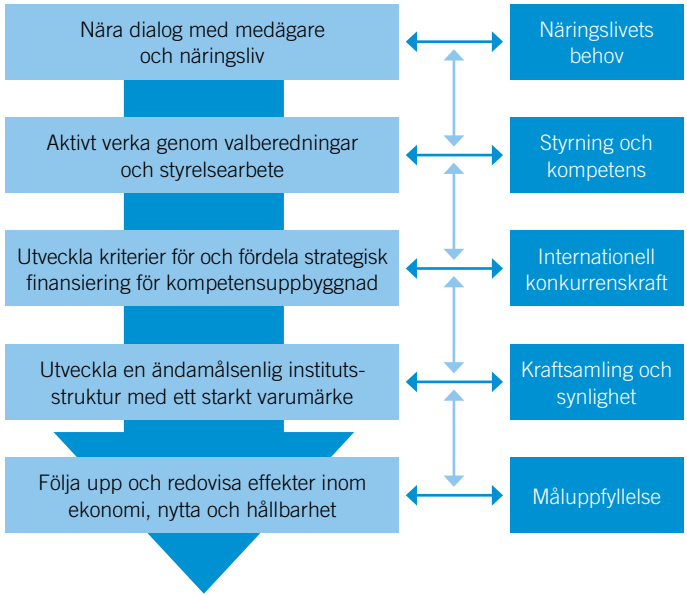
Styrelsen har dessutom inlett ett arbete för ett gemensamt varumärke och genomfört en förändring av styrelsen i det helägda dotterbolaget Sveriges Tekniska Forskningsinstitut SP, som nu har samma ordförande och stämmovalda medlemmar som RISE styrelse.

Styrelsens projektutskott har till uppgift att fungera som stöd- och beslutsinstans för det löpande arbetet inom strategiprojektet utifrån en av styrelsen godkänd övergripande plan.

Övriga frågor som stått i fokus under året som gått är

- Bolagsstyrningsfrågor
- SK-medelsfördelning
- RISE hållbarhetsarbete
- RISE inspel till kommande forskningsproposition
- Inledande varumärkesprocess för RISE

Den bolagsstyrningspolicy som RISE tillämpar syftar till att ge en bas och ett ramverk för RISE ABs arbete med bolagsstyrning i till exempel valberedningar, styrelser, i dialogen med övriga ägare samt i frågor rörande statens investering i institutens strategiska kompetensmedel och medel för strukturutveckling. Utgångspunkten för arbetet med bolagsstyrning är RISE ABs bolagsstyrningsmodell med dess fem strategiska element, se nedan. Ett av dessa är att aktivt verka genom valberedningar och styrelsearbete. Genom tillsättningen av kompetenta ledamöter till dotter- och intressebolagens styrelser säkerställs att resurserna som investeras från statens sida genom strategiska kompetensmedel ger avsedd avkastning och nytta.

Dessa fem målområden/mål kommer att adresseras inom ramen för strategiprojektet då de sammanfaller mycket väl med strategiprojektets mål.

En fortlöpande dialog förs med övriga ägare i koncernen i gemensamma frågor och med såväl institutens styrelser som företrädare för enskilda företag. Syftet är att gemensamt arbeta för det övergripande målet att RISE-instituten ska vara internationellt konkurrenskraftiga och verka för hållbar tillväxt i Sverige genom att stärka näringslivets konkurrenskraft och förnyelse.

Styrelsen har även fokuserat på frågor som återrapportering till ägaren avseende verksamhet som finansieras med strategiska kompetensmedel, verksamhetsuppföljning, hållbarhetsarbetet, tvärfunktionella strukturprojekt som syftar till att öka samverkan inom gruppen samt andra för RISE AB väsentliga frågor. Övergripande strategiskt affärskopplade hållbarhetsmål antogs av styrelsen i oktober 2015 som start på ett förändrat hållbarhetsarbete, utgående dels från moderbolagets nya operativa roll och mandat att styra och leda ett hållbarhetsarbete i en sammanhållen företagsstruktur, dels utgående från insikten att forskningsverksamheten är RISE väsentliga bidrag till hållbar utveckling och behöver belysas tydligare. Mer information om RISE syn på hållbart företagande återfinns i hållbarhetsredovisningen i årsberättelsen.

Styrelsen har sammanträtt 11 gånger under året, varav tre har varit telefonmöten. I enlighet med styrelsens arbetsordning får ledamöterna inför varje styrelsemöte ett skriftligt material rörande de ärenden som ska behandlas. I materialet ingår verkställande direktörens skriftliga rapport från verksamheten. Befattningshavare inom RISE AB deltar i styrelsemötena som föredragande för särskilda punkter och som sekreterare.

NÄRVARO OCH ERSÄTTNING TILL STYRELSE

Ersättning till styrelsen som fastställts av 2015 års årsstämma är 120 000 kr per år till ordföranden och 60 000 kr per år till ledamot. Till ordförande i revisionsutskottet utgår ett arvode om 30 000 kr per år och till ledamot 20 000 kr per år. Till ordförande i projektutskottet utgår ett arvode om 90 000 kr per år och till ledamot 60 000 kr per år. Arvode utgår inte till anställd i Regeringskansliet eller till arbetstagarrepresentanter. De totala ersättningarna till styrelsen framgår av bolagets årsredovisning.

Närvaro vid styrelse- och utskottsmöten framgår av tabellen nedan.

Styrelsens arvoden och mötesnärvaro 2015
Styrelse

Namn	Funktion styrelsen	Närvaro	Arvode
Pia Sandvik	Ordförande	11/11	120 000
Anna Hultin Stigenberg	Ledamot	11/11	60 000
Thomas Johannesson [2]	Vice ordförande	4/4	20 000
Hasse Johansson [3]	Ledamot	5/7	40 000
Richard Reinius [1]	Ledamot	10/11	
Anna-Karin Stenberg [4]	Ledamot	2/2	5 000
Ulf Säther [5]	Ledamot	5/7	30 000
Marie Westrin	Ledamot	11/11	60 000
Fredrik Winberg [3]	Ledamot	6/7	40 000
Sven Wird [3]	Ledamot	7/7	40 000
Mats Lidbeck [1]	Arbetstagarrepresentant	11/11	
Fredrik Lindberg [1,6]	Arbetstagarrepresentant	10/10	
Anne Andersson [1,7]	Arbetstagarrepresentant	5/5	
Linda Ikatti [1,7]	Arbetstagarrepresentant, suppleant	5/5	
Anna Malmström [1]	Arbetstagarrepresentant, suppleant	11/11	
Lars Wallbäcks [1]	Arbetstagarrepresentant, suppleant	11/11	
Summa			**415 000**

1) Arvode utgår inte till anställd i Regeringskansliet eller till arbetstagarrepresentanter
2) Avgick 2015-04-23
3) Ny styrelseledamot fr o m 2015-04-23
4) Ny styrelseledamot fr o m 2015-11-24
5) Avgick 2015-06-22
6) Ny arbetstagarrepresentant fr o m 2015-01-24
7) Ny arbetstagarrepresentant fr o m 2015-06-02

Utskott

Namn	Funktion Revisions-utskott	Närvaro	Arvode	Funktion Projekt-utskott	Närvaro	Arvode
Pia Sandvik	Ordförande, jan-apr	2/2	10 000	Ordförande, jan-dec	8/9	90 000
Thomas Johannesson	Ledamot, jan-apr	2/2	6 667			
Richard Reinius [1)]	Ordförande, juli-dec	5/5		Ledamot, jan-dec	8/9	
Anna Hultin Stigenberg	Ledamot, jan-dec	5/5	20 000			
Ulf Säther	Ordförande, maj-juni	0/1	5 000	Ledamot, jan-apr	1/1	20 000
Marie Westrin				Ledamot, jan-dec	9/9	60 000
Fredrik Winberg				Ledamot, maj-dec	6/8	40 000
Sven Wird				Ledamot, maj-dec	7/8	40 000
Mats Lidbeck [1)]				Ledamot, maj-dec	8/8	
Summa			**41 667**			**250 000**

UTVÄRDERING AV STYRELSENS OCH VDs ARBETE

En regelbunden och systematisk utvärdering utgör grunden för bedömning av styrelsens och verkställande direktörens prestationer och en fortlöpande utveckling av deras arbete.

På ordförandens initiativ sker årligen en utvärdering av styrelsens och VDs arbete, om så bedöms lämpligt med stöd av extern specialisthjälp. Utvärderingen för 2015 har skett med hjälp av ett webbaserat enkätverktyg. Ordföranden har därefter ansvarat för återkoppling och diskussion i hela styrelsen. Utvärderingen fokuserar bland annat på om styrelsen arbetar med rätt frågor och på rätt sätt samt även på relationer, arbetsformer och kompetens. Utvärderingen syftar till att utveckla styrelsens arbetsformer och effektivitet. Det sammantagna resultatet av styrelseutvärderingen redovisas till Regeringskansliet. Även VD-utvärderingen har gjorts med hjälp av webbenkät. Ordföranden har därefter redovisat resultatet för styrelsen och givit återkoppling till VD.

REVISIONSUTSKOTT

För att fördjupa och effektivisera arbetet gällande riskbedömningar, intern kontroll, extern redovisning och revision har styrelsen inrättat ett revisionsutskott. Utskottet bistår styrelsen i att säkerställa kvaliteten i den finansiella rapporteringen. Revisionsutskottet är ett beredande organ, vars förslag överlämnas till styrelsen. Revisionsutskottets uppgifter finns beskrivna i Arbetsordning för styrelsen.
Information från revisionsutskottets möten lämnas till styrelsen vid efterföljande

styrelsesammanträde och protokoll från utskottsmötena delges samtliga styrelseledamöter. Revisionsutskottet har sammanträtt fem gånger under året. Ledamöter i utskottet framgår av tabellen ovan. Bolagets CFO är sekreterare i utskottet.

ERSÄTTNINGSUTSKOTT

Ett ersättningsutskott har ansvar för beredning av frågor gällande riktlinjer för ersättningar och övriga anställningsvillkor för VD och övriga befattningshavare samt bereder frågor kring den generella lönenivån gällande ledande befattningshavare. Under 2015 har inga formella utskottsmöten hållits med hänsyn till den lilla organisation som RISE AB utgör och beslut i dessa frågor har fattats av styrelsen. Den s.k. farfarsprincipen gäller vid tillsättning av ledande befattningshavare, dvs VD samråder med ersättningsutskottets/styrelsens ordförande.

I samband med att strategiprojektet löper vidare och implementeringen av en gemensam koncernstruktur med nya roller sker, behöver ersättningsutskottet under 2016 lägga ett ramverk för hur ersättningsfrågorna ska hanteras.

PROJEKTUTSKOTT

RISE har uppdraget att verka för att effektivisera RISE-institutens legala och organisatoriska struktur för att stärka kunderbjudandet och möta näringslivets nuvarande och framtida utmaningar och behov. Som beskrivits under Styrelsens arbete har ett strategiprojekt initierats av styrelsen. Arbetet leds av ett projektutskott som styrelsen inrättat och som löpande rapporterar till styrelsen och ägaren. Projektutskottet har till uppgift att fungera som stöd- och beslutsinstans för det löpande arbetet, vilket sker utifrån en av styrelsen godkänd övergripande plan.

Projektutskottet har sammanträtt nio gånger under året. Ledamöter i utskottet framgår av tabellen ovan.

Ledning

Olof Sandén (f. 1962) verkställande direktör sedan maj 2014. Civilingenjörsexamen från Chalmers/ETH, Zürich. Tidigare Senior Vice President Bactiguard, Executive Vice President Elekta, handelssekreterare vid Exportrådet samt konsult vid Boston Consulting Group. Styrelseledamot i SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut AB, Swedish ICT Research AB, Innventia AB, Swerea AB, Micropos Medical AB och Unisport-Saltex Oy. Styrelseordförande i Scandidos AB. Övriga uppdrag: Advisory Board, Wistrands Advokater.

Verkställande direktören ingår inte i styrelsen men deltar vid styrelsens sammanträden som föredragande.

Externa revisorer

Revisorerna har till uppgift att på aktieägarens vägnar granska RISE ABs bokföring, bokslut och koncernredovisning samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning. Huvudansvarig revisor lämnar också en revisionsberättelse till årsstämman. RISE AB ska enligt bolagsordningen ha en eller två auktoriserade revisorer med eller utan revisorssuppleanter eller ett registrerat revisionsbolag som revisor.

Vid årsstämman 2015 valdes till bolagets revisorer KPMG för en period av ett år intill utgången av årsstämman 2016, med Anders Malmeby som huvudansvarig revisor. Anders Malmeby är civilekonom, auktoriserad revisor och partner i KPMG.

Intern kontroll och riskhantering avseende finansiell rapportering för räkenskapsåret 2015

Styrelsens ansvar för intern kontroll och styrning regleras i Aktiebolagslagen, Årsredovisningslagen och i Koden.

STYRELSENS RAPPORT OM INTERN KONTROLL

Styrelsens rapport om intern kontroll för 2015 i bolagsstyrningsrapporten beskriver hur den interna kontrollen är organiserad på moderbolagsnivå och, i koncernen.

Rutinerna för styrelsens interna kontroll utgörs av ledningssystemet med organisationen, beslutsvägar, befogenheter och ansvar, vilket redovisas i styrande dokument för bolaget och/eller i de dotterbolag som ingår i koncernen. Att aktivt arbeta med bolagsstyrning är en del av styrelsens kontrollfunktion.

De viktigaste delarna av kontrollmiljön när det gäller den finansiella rapporteringen behandlas i styrande dokument/policys och processer som rör redovisning och finansiell rapportering. Dessa styrdokument uppdateras regelbundet för att innefatta bland annat: ändringar i lagstiftning och aktuella versioner av redovisningsstandarder, till exempel IFRS. Vissa policys är utfärdade för RISE-gruppen t ex statstödspolicy och IPR-policy medan t ex momspolicy är utfärdad för koncernen. Bolagsstyrningspolicyn är utfärdad i RISE AB och dotterbolag (liksom intressebolag) har motsvarande styrdokument i egna kontrollsystem där RISE AB verkar genom aktivt deltagande i respektive styrelse. Inom ramen för strategiprojektet kommer ledningssystemet för RISE-koncernen och -gruppen att behöva ses över och anpassas till den framtida organisations- och styrningsmodell som antas.

RISKBEDÖMNING

RISE-gruppen utsätts för risker både externt och internt. En förutsättning för att kunna bedöma dessa risker är att det finns uppsatta mål. Grunden för riskhanteringen är att identifiera och analysera risken för att de uppsatta målen inte uppnås. Riskhanteringen ingår som en integrerad del i strategi- och planeringsprocessen. Övergripande riskbedömningar görs kontinuerligt för att, när så behövs, leda till åtgärder som ska hantera uppkomna risker.

KONTROLLAKTIVITETER

Kontrollaktiviteter utgörs av rutiner och processer som säkerställer att direktiv genomförs och uppsatta kontrollmål uppnås för att hantera väsentliga risker i moderbolaget. Kontrollaktiviteter i dotterbolagen sker, förutom kontroll av efterlevnad mot koncernpolicys, främst genom ett aktivt deltagande i koncernbolagens styrelser. Moderbolagets verkställande direktör är ledamot i samtliga dotter- och intressebolags styrelser.

Moderbolagets styrelse behandlar kontinuerligt bolagets ekonomiska situation

och de finansiella rapporterna för bolaget och samråder med revisorerna i svårbedömda redovisningsfrågor.

INFORMATION OCH KOMMUNIKATION

För att uppnå en effektiv och korrekt informationsspridning både internt och externt krävs att alla delar inom RISE-gruppen kommunicerar och utbyter relevant information. Ändamålsenlig information och kommunikation är nödvändig för att de interna kontrollsystemen ska kunna fungera och medarbetarna ska kunna utföra sina arbetsuppgifter väl. RISE AB har enkla informella kommunikationsvägar med en liten personalstab. Styrelsen genom VD ansvarar för att den externa finansiella informationen är ändamålsenlig och korrekt återgiven.

RISE webbplats www.ri.se utgör en del av koncernens informationskälla där aktuell information redovisas. Mer information om RISE ABs bolagsstyrning finns att hämta på webbplatsen.

UPPFÖLJNING

Efterlevnad och effektivitet i de interna kontrollerna följs upp löpande av både styrelse och ledning. Uppföljning är en integrerad del av den löpande verksamheten och ingår i ledningens ordinarie aktiviteter. Brister i den interna kontrollen ska rapporteras till närmast överordnad och allvarliga brister till styrelsen. Företagets ekonomiska situation och strategi avseende den finansiella ställningen behandlas vid varje styrelsemöte. Revisionsutskottet fyller en viktig funktion i att säkerställa kontrollaktiviteter för väsentliga riskområden.

INTERNREVISION

Bolaget har utarbetade styr- och internkontrollsystem utan att ha någon särskild internrevisionsfunktion. Med hjälp av revisionsutskottet följer styrelsen upp bolagets bedömning av den interna kontrollen bland annat genom kontakter med bolagets revisorer. Styrelsen har bedömt att den uppföljning som redovisas ovan är tillräcklig för att säkerställa att den interna kontrollen är effektiv. Behovet av en internrevisionsfunktion prövas årligen av styrelsen.

Stockholm den 21 mars 2016

Pia Sandvik *Ordförande*	Mats Lidbeck *Arbetstagarrepresentant*	Marie Westrin *Styrelseledamot*
Anne Andersson *Arbetstagarrepresentant*	Fredrik Lindberg *Arbetstagarrepresentant*	Fredrik Winberg *Styrelseledamot*
Anna Hultin Stigenberg *Styrelseledamot*	Richard Reinius *Styrelseledamot*	Sven Wird *Styrelseledamot*
Hasse Johansson *Styrelseledamot*	Anna-Karin Stenberg *Styrelseledamot*	

Revisors yttrande om bolagsstyrningsrapporten

Till årsstämman i RISE Research Institutes of Sweden AB, org. nr 556179-8520

Det är styrelsen som har ansvaret för bolagsstyrningsrapporten för år 2015 på sidorna 57-69 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

Vi har läst bolagsstyrningsrapporten och baserat på denna läsning och vår kunskap om bolaget och koncernen anser vi att vi har tillräcklig grund för våra uttalanden. Detta innebär att vår lagstadgade genomgång av bolagsstyrningsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har.

Vi anser att en bolagsstyrningsrapport har upprättats, och att dess lagstadgade information är förenlig med årsredovisningen och koncernredovisningen.

Stockholm den 31 mars 2016
KPMG AB

Anders Malmeby
Auktoriserad revisor

Hållbarhetsredovisning 2015

RISE RESEARCH INSTITUTES OF SWEDEN AB

KONTAKT Mai Terras, Kommunikationsansvarig | Tel 08-56 64 82 53 | mai.terras@ri.se
RISE Research Institutes of Sweden AB
Box 3072, 103 61 Stockholm | Tel 08-56 64 82 50 | info@ri.se | www.ri.se

Innehåll

Om redovisningen och läsanvisningar	74
Om RISE Research Institutes of Sweden	77
RISE i siffror	83
Vad är hållbarhet för RISE	84
RISE hållbarhetsmål	90
RISE-gruppens hållbarhetsarbete	92
Planerade aktiviteter	95
Styrelsens försäkran	98
Revisors rapport	99
GRI-index	100

Kort om hållbarhetsredovisningen

RISE Research Institutes of Sweden AB är statens moderbolag för en grupp forskningsinstitut och strävar efter att möta ägarens önskan om ett strukturerat hållbarhetsarbete som kan rapporteras och utvärderas. RISE har uppdraget att tillsammans med industriföreträdare och medägare genomföra en förnyelse av forskningsinstitutssektorn för att förstärka bidraget till en långsiktig och konkurrenskraftig hållbar utveckling av näringsliv och samhälle. Uppgiften blir att skapa hållbar tillväxt i Sverige genom att på vetenskaplig grund skapa internationell konkurrenskraft.

Sedan 2014 leder RISE AB det omfattande förändringsarbetet för att stärka och förnya RISE-gruppen genom att föra samman närliggande verksamheter i starka divisioner – med ett RISE-gemensamt kunderbjudande – och att samla stödfunktioner av gemensamt intresse på ett mer värdeskapande sätt än vad som möjliggörs av dagens struktur med många bolag och enheter. Det är ett omfattande arbete som engagerat moderbolaget och institutens koncernledningar under året och som under 2016 fortsätter i en mer operativ omorganiseringsfas som kommer beröra fler anställda. Läs gärna mer i årsredovisning och VD-ordet hur arbetet bedrivs och kommuniceras, ÅB sid 4.

Hållbart företagande är en självklar ingrediens i RISE vision:

RISE ska vara en internationellt ledande forsknings- och innovationspartner som skapar hållbar tillväxt i näringslivet och samhällsnytta. Vi bidrar till Sveriges konkurrenskraft på en global kunskapsmarknad.

När bolaget planerade målarbetet för 2015 blev det tydligt att hållbarhetsarbetet måste revideras för att passa det framtida RISE och de mål affärsverksamheten har. Bolaget ville också utveckla de övergripande målen som antagits av styrelsen i slutet av 2013 och med hjälp av en fördjupad väsentlighetsanalys ge dem en tydligare affärskoppling och uppföljningsstruktur. Därför beslutade ledningen och styrelsen om ett grundligt omtag kring RISEs hållbarhetsarbete, utgående från dels moderbolagets nya operativa roll och mandat att styra och leda ett hållbarhetsarbete i en sammanhållen företagsstruktur; dels utgående från insikten att forskningsverksamheterna är det väsentliga bidraget till hållbar utveckling och behöver belysas tydligare. Rapporteringen behövde flytta fokus från moderbolaget till RISE-gruppens 2500 medarbetare.

Denna hållbarhetsredovisning beskriver starten och status på det arbetet, förändringarna och omprioriteringarna i synen på hållbart företagande för RISE och forskningsinstituten. Bolaget är fortfarande i etableringsfasen för ett nytt arbetssätt och RISE-gruppen är i ombildning, därför ser vi 2015 och 2016 som övergångsår. RISE ser fram emot att presentera resultat av arbetet med kvantifierbara data i kommande hållbarhetsredovisningar.

Läsanvisningar

RISE Hållbarhetsredovisning omfattar sidorna 72-101. Hållbarhetsinformation från dotter- och intressebolagen inkluderas som tidigare i ett särskilt aggregerat avsnitt, RISE-gruppens hållbarhetsarbete 2015, se rapport sid 92. Instituten ingår även i den finansiella redovisningen, samt med ett urval av kund-case och innovationer i årsberättelsen. För fullständig redovisning hänvisas till bolagens egna årsredovisningar och hållbarhetsredovisningar.

Denna rapport är RISE ABs åttonde hållbarhetsredovisning. Den tar stöd i GRI/G4-riktlinjerna men rapporterar inte fullt ut enligt G4 i år. Redovisningen omfattar helåret 1 januari – 31 december 2015. Räkenskapsåret är lika med kalenderår. Redovisningen har granskats av extern revisor, se rapport sid 99. Redovisningen publiceras 31 mars 2016 på www.ri.se/publikationer där också tidigare hållbarhetsredovisningar finns för nedladdning hela eller i delar. Viss information som är väsentlig även ur ett hållbarhetsperspektiv återfinns i årsberättelse och finansiell redovisning.

ORDFÖRKLARINGAR OCH FÖRKORTNINGAR SOM ANVÄNDS I HÅLLBARHETSREDOVISNINGEN

RISE Research Institutes of Sweden Gemensamt paraplyvarumärke för forskningsinstitut och moderbolag

RISE AB Kortform för moderbolaget RISE Research Institutes of Sweden AB

RISE-gruppen Kortform för ingående institut med dotterbolag: SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut, Swedish ICT, Swerea och Innventia.

ÅB Årsberättelse – Verksamheten 2015, VD-ord och Hänt under året, kund-case

BR Bolagsstyrningsrapport – Styrelsens rapport över året 2015, samt förord av ordförande

ÅR Årsredovisning – Förvaltningsberättelse, finansiell information med noter

HR Hållbarhetsredovisning – GRI-rapport 2015

CSR Corporate Social Responsibility – företagets arbete med hållbarhets- och ansvarsfrågor

GRI Global Reporting Initiative – ramverket för rapportering av hållbarhetsarbete ur miljömässigt, ekonomiskt och samhälleligt perspektiv.

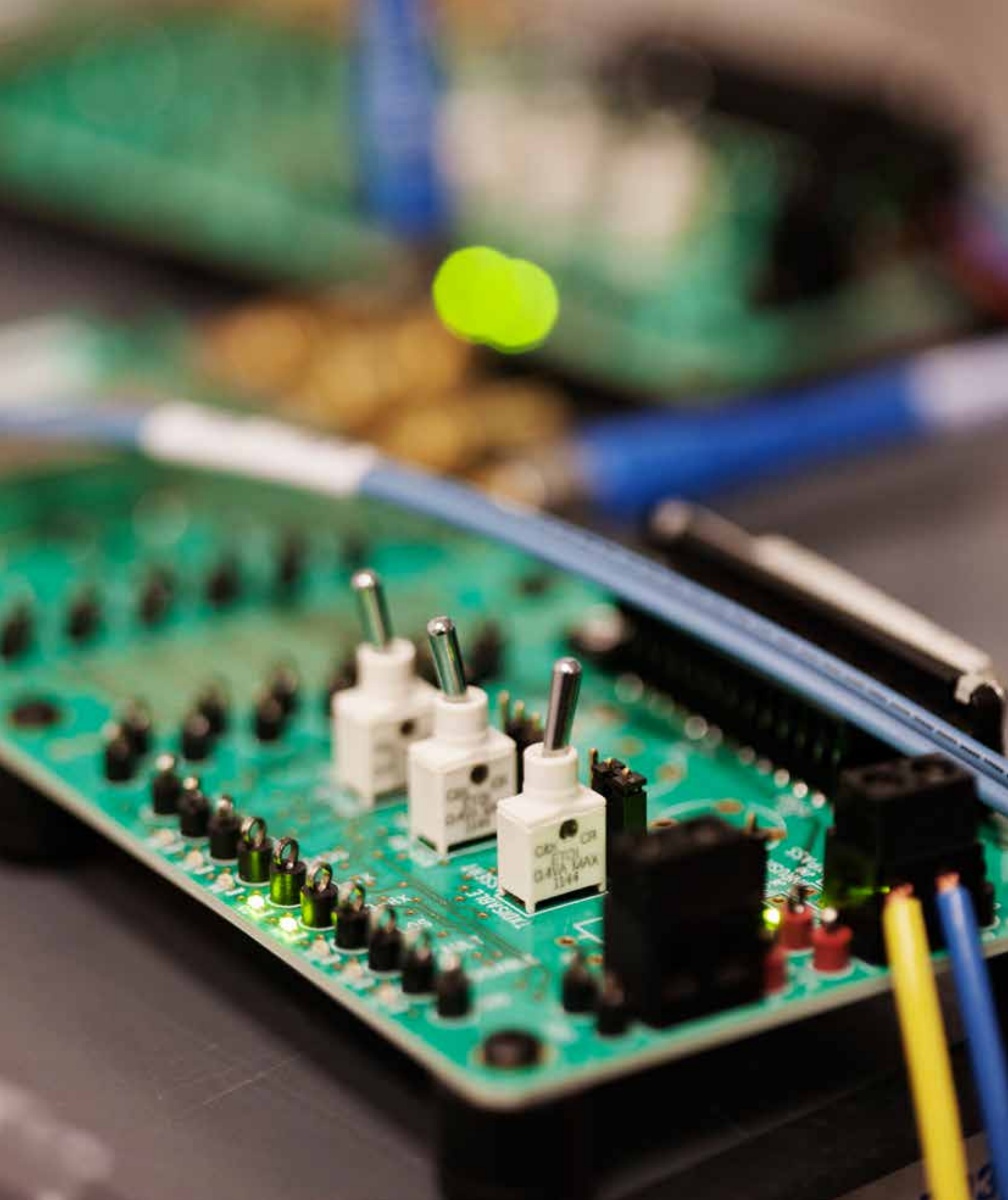
OECD Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD; Eng: Organisation for Economic Co-operation and Development) – rekommendationer och riktlinjer till multinationella företag kring hållbarhets- och ansvarsfrågor

GC Global Compact, FN-initiativ med 10 principer för företags sociala ansvar

UNGP UN Guiding Principles Reporting Framework – ramverk för rapportering av företags hantering av mänskliga rättigheter.

FAR Branschorganisationen för redovisningskonsulter, revisorer och rådgivare

ISO 26000 Internationell vägledande ISO-standard inom socialt ansvarstagande och hållbart företagande

RISE Research Institutes of Sweden

RISE är en grupp industriforskningsinstitut som med forskningsexcellens och framsynthet skapar nytta och konkurrenskraft i näringsliv och samhälle. RISE-gruppen består av SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut, Swedish ICT, Swerea och Innventia. Instituten är vinstdrivande, icke vinstutdelande aktiebolag som för närvarande ägs helt eller till delar av svenska staten genom RISE AB tillsammans med representanter för företag och olika branscher.

Instituten i RISE-gruppen är huvudsakligen verksamma inom 14 kunskapsområden:

- Automation och industriella processer
- Bioraffinaderi, bioenergi och nya biomaterial
- eHälsa
- Energi
- ICT
- Life science
- Massa, papper och förpackning
- Materialvetenskap
- Produkt- och produktionsteknik
- Provning och certifiering
- Risk och säkerhet
- Samhällsbyggnad
- Transport
- Utbildning

RISE-gruppen är en nationell aktör med verksamhet i hela Sverige, och med dotterbolag i Danmark, Norge, Frankrike och Storbritannien. Forskningsinstituten levererar behovsdriven forskning, utveckling och stöd i innovationsprocesser i nära samverkan med näringsliv, akademi och samhällets offentliga aktörer. Forskningen utförs som delade projekt med industrikunder och universitet, med företagsinkubatorer och science parks och med stöd av olika forskningsfinansiärer. Instituten bygger ny kompetens och utvecklar forskningsbaserad kunskap som kan omsättas i kommersialiserbara produkter och tjänster. Kunderna är både små och stora företag inom ett brett spektrum av teknikintensiva branscher. Över hälften av RISE-gruppens intäkter kommer från näringslivet.

Forskningsinstituten deltar aktivt i utvecklingen av strategiska innovationsområden som är långsiktiga samverkansprojekt mellan institut, akademi, näringsliv, offentlig sektor och andra aktörer. Syftet är att skapa förutsättningar för internationell konkurrenskraft och hitta hållbara lösningar på globala samhällsutmaningar.

Marknaden för forskning, utveckling och innovation är global och snabbrörlig. Sverige behöver en nationell kraftfull innovationskapacitet för att klara den ökande internationella konkurrensen om jobb och välfärd. Forskningsinstitutens roll som pådrivande kugge i samverkan mellan akademi och näringsliv i nätverket av finansiärer, inkubatorer och science parks är en förutsättning för ett snabbfotat och framgångsrikt innovationssystem.

Styrning och ledning av verksamheterna

Sedan 2014 driver moderbolaget ett omfattande framtidsinriktat projekt för att samla ägande av ingående bolag i en enad av staten helägd struktur. Ägarförändringen där majoriteten av industridelägarna överlåter sitt ägande i instituten till RISE AB är starten på ett gemensamt strategiarbete med syfte att långsiktigt och hållbart stärka RISE inför nya affärsutmaningar och ökande global konkurrens. Näringslivsintressena i verksamheterna kommer att säkras genom nyinrättade forskningsstyrelser och råd. Strategiprojektet beskrivs närmare i årsberättelsen, ÅB sid 8.

Hållbarhetsfrågorna har fått ökat utrymme i bolaget och på styrelseagendan i takt med att Hållbart företagande fått central betydelse i statens ägarstyrning av RISE. Under 2015 antog styrelsen affärskopplade hållbarhetsmål som beskrivs längre fram i hållbarhetsredovisningen.

MODERBOLAGET

RISE AB hade 2015 sju anställda (avser helårsarbeten, i tabellen på sid 83 anges medeltal som var 9) som tillsammans och utifrån sina yrkeskompetenser utför det dagliga arbetet på moderbolagets kansli. RISE ABs personal har en löpande dialog med VD kring arbetet och arbetsförhållanden, inklusive årliga utvecklings- och lönesamtal. Inga formella representativa organ är bildade för de anställda i RISE AB. Samtliga anställda i RISE AB, utom VD, omfattas av kollektivavtal.

VD rapporterar till styrelsen som består av åtta stämmovalda ledamöter och sex arbetstagar-representanter (tre ordinarie, tre suppleanter). Styrelsen tillsätts av ägaren, staten, med oberoende, professionella ledamöter och en oberoende ordförande utses. VD ingår inte i styrelsen. Styrelsens revisionsutskott består normalt av tre styrelseledamöter, varav en utses till ordförande. Utskottet är ett beredande organ, vars förslag överlämnas till styrelsen.

Styrelsens ersättningsutskott består av ordförande och fyra styrelseledamöter och har ansvar för bland annat beredning av frågor gällande riktlinjer för ersättningar och övriga anställningsvillkor för VD. Beslut fattas i styrelsen. Under 2015 har inga formella utskottsmöten hållits med hänsyn till den lilla organisation som RISE AB utgör. Den s.k. farfarsprincipen gäller vid tillsättning av ledande befattningshavare, dvs VD samråder med ersättningsutskottets/styrelsens ordförande. I samband med att strategiprojektet löper vidare och implementeringen av en gemensam koncernstruktur med nya roller sker, behöver ersättningsutskottet under 2016 lägga ett ramverk för hur ersättningsfrågorna ska hanteras.

Ett projektutskott med sex ledamöter och ordförande har under 2015 fortsatt att leda strategiprojektet. Styrelseledamöterna och ordförande erhåller ett fast årligt arvode för sitt styrelsearbete samt ersättning för utskottsarbete. Inga arvoden utgår till arbetstagarrepresentanter. Styrelseledamot som är anställd i Regeringskansliet erhåller ingen ersättning. VD erhåller fast månadslön. Bonusavtal förekommer inte.

DOTTER- OCH INTRESSEBOLAGEN

VD i RISE AB är invald i dotter- och intressebolagens styrelser. Styrelserna i dotter- och intressebolagen utses och utvärderas årligen enligt Svensk kod för bolagsstyrning, Koden, genom valberedningar/ nomineringskommittéer med industrirepresentanter från branscher och intressentföreningar som berörs av respektive instituts verksamhet. Hållbarhetsaspekter och synen på CSR ingår som en del i den processen. En oberoende ordförande utses. VD i bolagen ingår inte i styrelsen. Arbetstagarrepresentanter är invalda i styrelserna för dotter- och intressebolagen.

De fyra dotter- och intressebolagens verkställande direktörer träffar regelbundet RISE ABs ledning, enskilt och tillsammans, för informellt erfarenhetsutbyte och ömsesidig information. Samtliga ägare, majoritets- eller minoritetsägare, ges möjlighet att framföra åsikter i olika forum, bl a på årsstämman och ägarmöten.

Moderbolagets intressentkarta

Staten är moderbolagets ägare, finansiär och uppdragsgivare och därmed bolagets viktigaste intressent som ägardialogen förs med och arbetet återrapporteras till. Andra primära intressenter är näringslivet i rollerna som nuvarande medägare och kunder, liksom instituten själva med befintliga och framtida medarbetare.

Sekundära, men viktiga intressenter är övriga aktörer i innovationssystemet som medfinansierar institutens verksamheter eller samverkar med dem, dvs myndigheter, forskningsstiftelser, samt universitet och högskolor som är institutens kunskapsleverantörer. Vidare en krets opinionsbildare och beslutsfattare i näringsliv, samhälle och media som bolaget för en aktiv dialog med.

Kännedomen om varumärket RISE och kunskapsuppbyggnaden kring tillämpad forskning hos media och berörd allmänhet utgör ett strategiskt mål för den externa kommunikationen, t ex på www.ri.se. Omvärlden, med fokus på miljöpåverkan, finns med i intressentkartan då många av kunderna verkar i branscher med miljömässiga utmaningar. RISE-gruppens verksamhet syftar till att bidra till hållbar utveckling genom att hjälpa kunderna att hitta goda lösningar på dessa utmaningar.

Med dagens organisationsstruktur med självstyrande dotter- och intressebolag, kan RISE inte enkelt ordna gemensamma breda intressentdialoger, men genom ägarstyrning och dialog i de gemensamma nätverken kan moderbolaget främja att

externa och interna intressentdialoger hålls i dotter- och intressentbolagen, se avsnittet RISE-gruppens hållbarhetsarbete 2015 för vad som gjorts inom ramen för intressentdialoger under året.

Moderbolagets uppdrag är att driva arbetet mot en nationellt enad och stark svensk forskningsinstitutssektor, med syfte att stärka dess roll både i och utanför Sverige. I intressentdialogen ingår därför också ett internationellt sammanhang, där RISE upprätthåller många kontaktkanaler till intressenter och konkurrenter, finansiärer och politiskt sakkunniga genom t ex medlemskap i EARTO – European Association of Research and Technology Organisations, genom att arrangera och företa studieresor, besök och event.

FORSKNINGS- OCH INNOVATIONSPOLITISKT FOKUS

Det är RISE intresse att institutsfrågorna finns med på den forskningspolitiska agendan och behåller sin plats där med god prioritering. Moderbolaget utnyttjar därför de tillfällen till information och dialog som ges i arbetet gentemot departementens företrädare, sakkunniga och enskilda riksdagspolitiker, samt de många medaktörerna i innovationssystemet. RISE arrangerar debatter under politikerveckan i Almedalen sedan flera år och även 2015 samlades mängder av almedalsbesökare för att diskutera forskning, innovationer och behovet av en långsiktig satsning på behovsdriven forskning för att möta de globala utmaningarna. Läs mer om almedalsseminarierna i årsberättelsen, ÅB sid 20.

Under 2015 inledde regeringen arbetet med att ta fram en ny forskningsproposition och RISE har lämnat sitt inspel enligt begäran i november 2015. Regeringen har även lanserat en nationell nyindustrialiseringsstrategi, Smart industri, där instituten lyfts fram som mycket viktiga aktörer för industrins utveckling och förnyelse. RISE verksamhet har relevans på alla delområdena som Hållbar produktion och Kunskapslyft industri, men i synnerhet inom fokusområdena Industri 4.0 med digitalisering och Testbädd Sverige där RISE-gruppen har en stor del i kunderbjudandet med över hundra unika test- och demonstrationsanläggningar.

Under 2016 kommer arbetet med att implementera regeringens nyindustrialiseringsstrategi i handlingsplanerna att vara centralt, samtidigt som RISE fortsätter att delta i samtalen om innovationssystemet, kommunicera goda exempel och visa på effekter och hållbar nytta av statens investering i RISE-gruppen. Bolaget ser också med förväntan fram emot höstens lansering av regeringens forskningspolitiska proposition för perioden 2017-2020.

Finansiering

RISE-gruppen i siffror 2015	RISE-gruppen totalt	RISE AB	SP	Swedish ICT	Swerea	Innventia
Nettoomsättning, mkr	3 121	50	1602	456	710	303
Resultat efter skatt, mkr	36	0	17	10	7	2
Eget kapital, mkr	1707	463	697	78	349	120
Balansomslutning, mkr	3285	525	1538	336	683	202
Strategiska kompetensmedel	586	46	255	87	135	63
Medeltal anställda, inkl. VD	2492	9	1367	371	532	213
Fördelning kvinnor/män	35/65	43/57	35/65	27/73	34/66	50/50

Nivån på statens investering i strategiska kompetensmedel till institutssektorn har höjts väsentligt de senaste åren för att motverka den internationellt sett låga, offentliga finansieringsnivå som hämmade de svenska forskningsinstitutens utvecklingsmöjligheter under lång tid. Nivåhöjningen skulle stödja utvecklingen av en förstärkt institutionssektor som kan ta en starkare roll i det svenska innovationssystemet. Samtidigt har RISE-gruppens omsättning ökat snabbt, vilket medfört att det statliga anslaget inte hängt med i motsvarande takt. RISE AB har till uppgift att utveckla ett effektorienterat fördelningssystem för institutssektorn med finansiering av den strategiska kompetensutvecklingen på instituten kopplat till verktyg för att mäta och utvärdera nyttan av gjorda investeringar. Satsningarna återrapporteras i projektredovisningar som i sin tur sammanställs av RISE AB och kommuniceras till bolagets ägare, via styrelse och ledning.

2015 uppgick statens investering i strategisk kompetensutveckling och strukturtsatsningar i RISE-gruppen till 586 mkr (2014: 587 mkr). RISE AB ansvarar för fördelning av dessa medel till instituten i RISE-gruppen. Den uppgiften förutsätter en tydlig och transparent fördelningsprocess som är långsiktig och utan risk för korruption. Moderbolaget vidtar sedvanliga riskförebyggande åtgärder i form av återkommande risköversyn samt följer antagna strategier.

Bolaget har en statsstödspolicy, en finans- och placeringspolicy, inklusive etikparagraf, samt en finansieringspolicy som förklarar att bolaget i allt handlande strävar efter att uppträda professionellt och korrekt samt agera rättvist och långsiktigt. RISE bedriver sin verksamhet enligt god affärssed, inom lagens alla råmärken och strävar efter att i allt övrigt främja RISE-gruppen på ett moraliskt oantastligt sätt.

Besluten om fördelade belopp för strategisk kompetensutveckling baseras på förutbestämda regler som tagits fram i samråd med styrelse och bolag och kommunicerats till samtliga bolag. Beloppen fastställs av RISE ABs styrelse och meddelas skriftligt till instituten i beslutsbrev. Läs mer om fördelningssystemet i årsberättelsen sid 12.

Vad är hållbart företagande för RISE?

RISE AB har som krav från sin ägare att upprätta en hållbarhetsredovisning enligt Global Reporting Initiative (GRI). Senast för år 2016 ska den göras enligt de nya uppdaterade G4-riktlinjerna. Bolaget påbörjade under 2015 arbetet med denna anpassning och med ambitionen att maximera bidraget till hållbar utveckling och säkra det långsiktiga värdeskapandet för samhälle, kunder, ägare och övriga intressenter.

RISE-gruppen har kartlagt de viktigaste samhällspåverkande aktiviteterna ur ett hållbarhetsperspektiv. Sammantaget blir det en beskrivning av hur bolaget definierar hållbarhet i RISE-gruppen.

SPECIFIKA FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR STATLIGA BOLAG

Kraven från ägaren på hållbart företagande innehåller bland annat översyn av ”risker och affärspotential” i hållbarhetsarbetet. Kraven i ägarnas utpekade riktlinjer (OECD, GC, GRI och UNGP) för hållbart företagande har stärkts, bland annat genom förväntningar på tydliggörande av ansvar i värdekedjan, intressentvalidering av strategi samt tydliggörande av koppling till affären. Detta ska göras bland annat genom affärskopplade strategiska hållbarhetsmål antagna av styrelsen. De specifika kraven för hållbarhetsredovisning enligt GRI har ändrats och skärpts i och med lanseringen av fjärde generationens riktlinjer, GRI G4, bland annat genom krav på stärkt väsentlighetsanalys för att identifiera de viktigaste ansvarsområdena att arbeta aktivt med, i syfte att på bästa sätt bidra till samhällets hållbara utveckling.

RISE HAR VALT ATT STÄLLA FÖLJANDE KRAV PÅ VÄSENTLIGHETSANALYSEN:

- Analysen ska peka ut de områden där RISE har störst möjlighet att påverka hållbar utveckling. Påverkan kan ske genom att minska negativ påverkan eller att öka positiv påverkan.

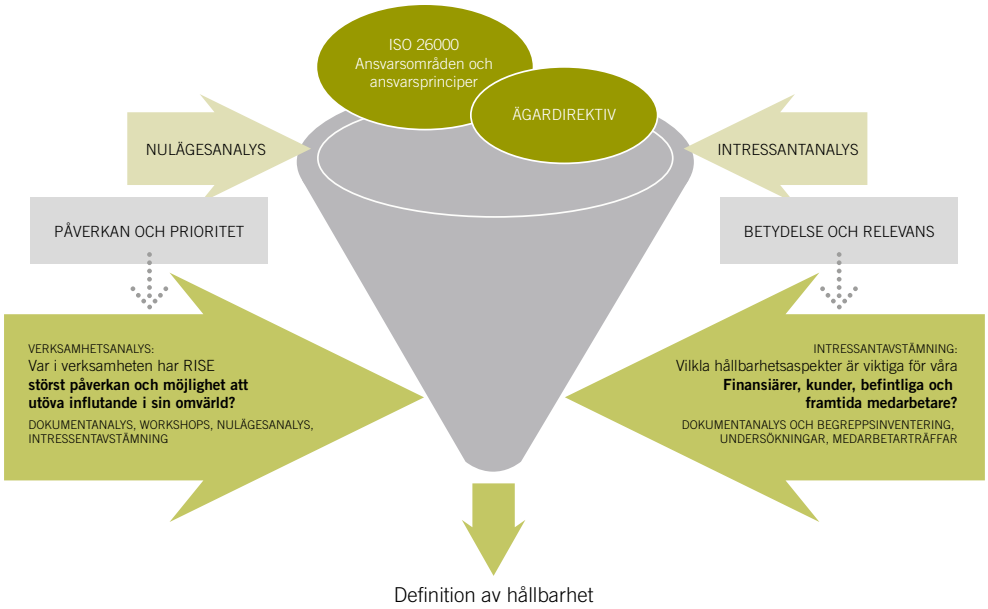
- Analysen ska vara avstämd med omvärlden och de viktigaste intressenternas syn på hållbarhet. Detta har skett i första hand via analys av finansiärers krav på finansierade projekt, egna ägardirektiv, medarbetardiskussioner och kundundersökningar.
- Resultatet ska också peka ut var i verksamheten och på vilket sätt arbetet med hållbarhet blir konkreta och reella för den dagliga verksamheten i forskningsinstituten.

PROCESS OCH METOD

Arbetet med väsentlighetsanalysen har skett med representanter för de olika instituten inom RISE-gruppen. Processen har utgått från den internationella standarden ISO 26000 som en guide för ett företag som vill maximera sitt bidrag tillhållbar utveckling.

I korthet kan de olika stegen i processen beskrivas enligt följande (se också sammanfattningsbild nedan):

- Genomgång av ägardirektiv
- Initial nulägesanalys i relation till ISO 26000
- Intressentavstämning med fyra nyckelintressentgrupper (förutom ägarna) i syfte att kartlägga förväntningar: finansiärer, kunder, framtida medarbetare, samt befintliga medarbetare.
- Verksamhetsanalys i syfte att kartlägga central påverkan och möjlighet till inflytande
- Workshops i arbetsgruppen för hållbart företagande för att generera koncerngemensam strategisk hållbarhetsinriktning som vi kallat Hållbarhet för RISE

TRE OMRÅDEN DÄR RISE PÅVERKAR SIN OMVÄRLD MEST

Det finns många hållbarhetsfrågor som är viktiga för RISE. Några frågor står dock ut och är viktigare än andra. Områden där RISE på ett naturligt sätt har möjlighet att påverka sin omvärld i positiv riktning och således maximera sitt bidrag till en hållbar utveckling. Dessa tre områden är:

Erbjudandet - Forskningsinstituten forskar, utvecklar och bidrar till innovation för en hållbar utveckling och ökad konkurrenskraft.

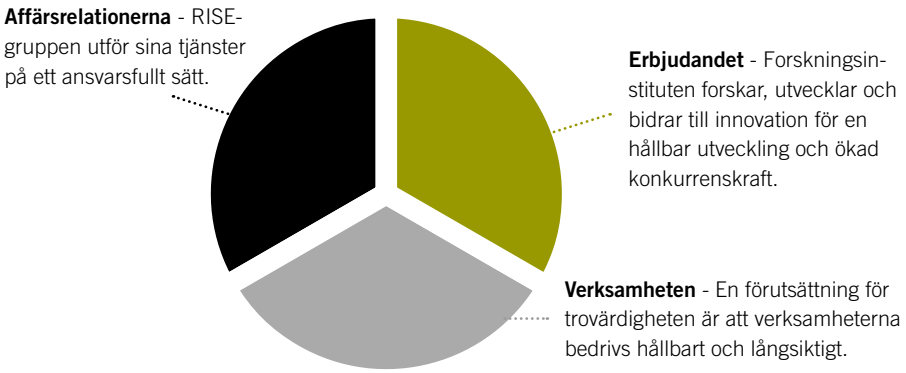
- Effektivitet i resursanvändning
- Förbättrad hälsa och livskvalitet
- Ny kunskap och kompetensutveckling
- Långsiktighet och helhetsperspektiv i värdekedjan

Verksamheten - En förutsättning för RISEs trovärdighet är att verksamheten bedrivs hållbart och långsiktigt.

- Medvetenhet och kunskap om hållbar utveckling
- Specialistkompetenser med brett utbyte (kunskapsspridning)
- Effektiv och låg resursanvändning
- God psykosocial arbetsmiljö (arbetsmiljö)
- Jämställdhet och mångfald

Affärsrelationer – RISE-gruppen utför sina tjänster på ett ansvarsfullt sätt.

- Lyhördhet
- Integritet och förmåga att hantera sekretess
- Leverera efterfrågad kvalitet (ansvarighet)
- Nära samverkan med uppdragsgivare och samarbetspartners (dialog)

RISE samlade de olika underliggande frågorna från respektive område – **erbjudandet, verksamheten och affärsrelationerna** – och fick en lista på det RISE-gruppen hittills identifierat som gemensamma aspekter på hållbarhetsarbetet. Denna lista ska RISE förfina och definiera under innevarande år inom ramen för den uppföljningsstruktur som ska skapas för RISE-gruppen.

RISE vill också koppla sitt hållbarhetsarbete till Agenda 2030 och inom parentes anges därför en första möjlig mappning mot Sustainable Development Goals, SDG.

Effektivare resursanvändning (= SDG 9, 13)
I världen råder olika resursbrister. Vatten, trä, metaller är några exempel. RISEs arbete bidrar till att finna lösningar genom sin forskning och sitt innovationsarbete. Området är materiellt för RISE utifrån reellt och potentiellt positiv påverkan på näringsliv, samhälle och konsumenter och deras möjlighet och förmåga att agera på ett hållbart sätt. Resurseffektivitet är en viktig aspekt i RISEs egna arbete, men i första hand genom potentiella positiva effekter i resten av samhället.

Långsiktighet och helhetsperspektiv i värdekedjan (SDG 17)
RISE har möjlighet att påverka sin egen värdekedja bakåt genom att ställa krav. Men i första hand nedströms där forskningsresultat får effekt i andra organisationers värdekedjor.

Förbättrad hälsa och livskvalitet (SDG 3)
Hälsa och livskvalitet berör alla. Mycket av RISEs forskning som t ex inom området eHälsa i hemmet har ett specifikt hälso- eller livskvalitetfokus. RISE kopplar till detta perspektiv också ”livsmiljö” där ny teknik för exempelvis förebyggande av föroreningar är viktigt. Även detta område har påverkan i (arbetsmiljö), men i första hand utanför RISE egna väggar.

Ny kunskap, kompetensutveckling och medvetenhet om hållbar utveckling. (SDG 4)
RISE bidrar genom sin verksamhet med kompetensutveckling och kunskapsspridning. RISE påverkar detta både i och utanför sin egen verksamhet. Främst sker påverkan genom tillgängliggörande av t ex ny teknik, nya material och processer.

Vara lyhörda och i nära samverkan med uppdragsgivare och samarbetspartners. (SDG 9, 17)
RISE pekar ut området ”lyhördhet” som bland annat omfattar ”dialog” och ”involvering” av kunder och intressenter. RISE verksamhet är ett resultat av samhällets vilja och engagemang. Genom att vara lyhörd skapas maximal nytta för samhället och näringslivets konkurrenskraft.

Ha hög integritet och förmåga att hantera sekretess. (SDG 9, 17)
Ett materiellt område för RISE, då det har att göra med en del av RISEs kärnverksamhet som är uppdragsforskning. Hantering av forsknings- och affärsetik är vik-

90
80
70

tiga områden som potentiellt kan få stora negativa konsekvenser för kunder samt svensk konkurrenskraft. Integritet och sekretess är avgörande för att finansiärer ska våga investera i spjutspetsforskning.

Leverera efterfrågad kvalitet och i tid. (SDG 9)
Grundläggande ansvar som berör bl a forskningsetik. Avgörande ansvar och förmåga som påverkar svenskt näringsliv och svensk konkurrenskraft.
Specialistkompetenser med brett erfarenhetsutbyte. (SDG 4, 9, 17)
RISE har genom sin expertis och det internationella arbetet en stor möjlighet att sprida idéerna om ett hållbart sätt att bidra med forskning, innovation och samverkan.

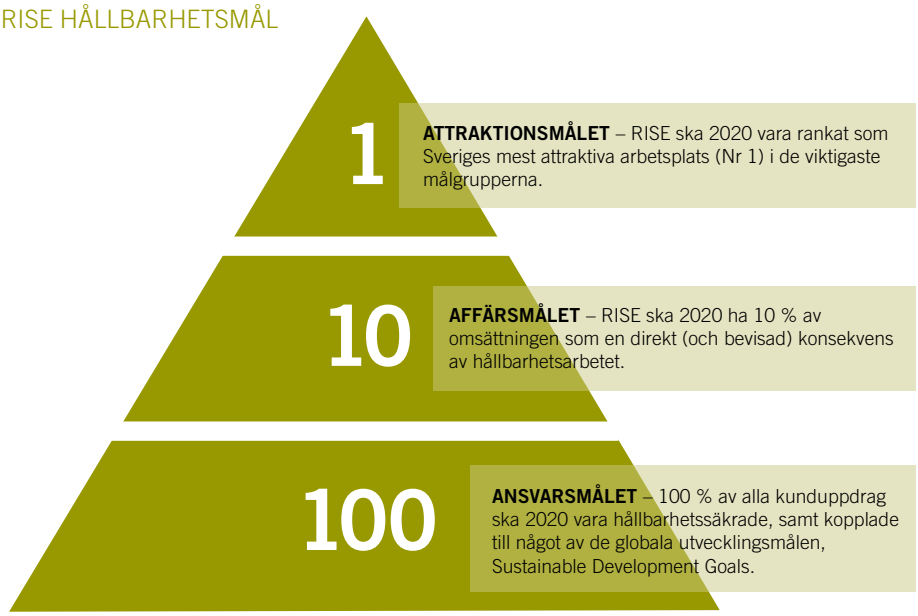
God fysisk och psykosocial arbetsmiljö. (SDG 3, 8, 10)
En bra arbetsmiljö är en förutsättning för högpresterande individer i ett utvecklingsarbete. RISE kan på ett naturligt sätt ligga före i utvecklingen och bidra positivt till sin omvärld.

Aktivt arbete med jämställdhet och mångfald. (SDG 5)
En jämställd arbetsplats med mångfald är en förutsättning för produktivitet och innovation. RISE är vana att arbeta i internationella miljöer där RISE har en möjlighet att påverka även utanför Sveriges gränser. RISE-gruppen är en stor arbetsgivare och har även potentiell och reell stor påverkan på lokalsamhällen där RISE finns. Eftersom RISE är ett statligt bolag finns möjlighet att gå före med gott exempel.

RISE ska under 2016 mappa sin verksamhet mot regeringens Agenda 2030 och de antagna globala hållbarhetsmålen för att kartlägga hur RISE bidrar till att målen nås.

RISE HÅLLBARHETSMÅL

ANSVARSMÅLET

100 % av alla kunduppdrag ska 2020 vara hållbarhetssäkrade, samt kopplade till något av de globala utvecklingsmålen, Sustainable Development Goals.

AFFÄRSMÅLET

RISE ska 2020 ha 10 % av omsättningen som en direkt (och bevisad) konsekvens av hållbarhetsarbetet.

ATTRAKTIONSMÅLET

RISE ska 2020 vara rankat som Sveriges mest attraktiva arbetsplats (Nr 1) i de viktigaste målgrupperna.

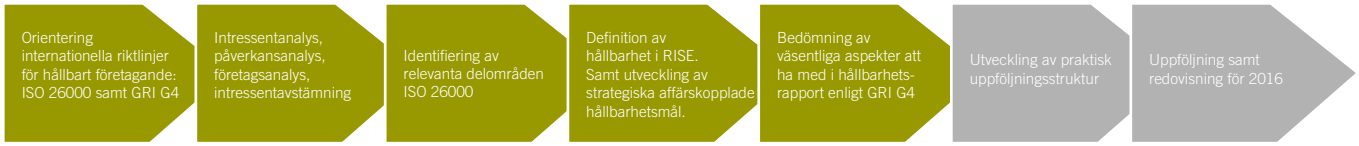
RISE har sedan flera år arbetat med ett fokus på hållbar tillväxt. Forskning görs för att nå samhällsnytta och välfärdsutveckling och arbetet med forskning och innovation utgår från de globala utmaningarna. De senaste åren har ett arbete pågått för att ytterligare stärka hållbarhetsarbetet, bland annat genom att under 2015 tydliggöra strategiska mål för arbetet. Den underliggande väsentlighetsanalysen visar att det är via erbjudandet som RISE har sin största påverkan. Det positiva bidraget till samhällets utveckling är oomtvistat, men riskgenomlysning utifrån ett hållbarhetsperspektiv behöver stärkas i samband med att verksamheten koordineras mer.

Därför har RISE valt att börja med hållbarhetssäkring av alla sina forskningsprojekt, ett arbete som påbörjades under 2015 och som kommer att pågå åtminstone under hela 2016. Detta bildar en solid grund för nästkommande års strävan mot

2020 och det mer framåtlutade arbetet med påverkan på affärsstrategi och attraktionskraft.

De strategiska målen pekar också ut FN:s globala hållbarhetsmål Sustainable Development Goals som ett sätt att tydliggöra RISE bidrag till hållbar utveckling och en första översyn av hur RISE redan idag bidrar till målen ska göras under 2016.

UPPFÖLJNING OCH REDOVISNING

Nästa steg i utvecklingen av ett samordnat arbete med hållbarhetsfrågorna blir att med hjälp av väsentlighetsanalysen och eventuella prioriteringar definiera gemensamma mätetal och leverabler samt utarbeta strukturen för 2016 års uppföljning och rapportering.

Väsentliga hållbarhetsfrågor

Gemensam mission: RISE-gruppen bidrar med innovativa, hållbara lösningar på globala utmaningar.
Hållbart företagande är en central del av affären för RISE-gruppen. De prioriterade frågorna 2015 har varit:

- att säkerställa *att kundprojekten bidrar till hållbara lösningar* hos kunden, exempelvis genom att minska resursförbrukningen (energi, vatten, kemikalier, fibrer), välja rätt material, sortera avfall, producera alternativa bränslen eller använda ny teknik; men också att på egen hand utveckla nya tekniker eller aktiviteter för att främja hållbar utveckling, tex införa ett affärs- och kvalitetsledningssystem som bygger på deltagande och hög transparens. Informations- och kommunikationsteknik (IKT) är en viktig möjliggörande teknologi för detta i de flesta branscher, privata och offentliga. Utvecklingen mot bioekonomi ger också skjuts i rätt riktning för institutens arbete inom hållbara områden med nya material och produkter baserade på t ex förnyelsebar råvara som ersättning för fossil råvara.

- Ökat fokus på att utveckla den e*gna tekniska FoU-kompetensen inom hållbar utveckling* som del av kunderbjudandet

- att driva ett *internt hållbarhetsarbete genom olika aktiviteter,* t ex energibesparing, resemönster, avfallshantering och materialbesparing, inköpsrutiner och klimatdeklaration.

- att säkerställa en *god och hållbar ekonomi* i bolagen och skydda affärsvärdet av den egna forskningen genom aktivt arbete med patent- och immaterialrättigheter.

- Att vara en *attraktiv arbetsgivare* som upprätthåller god *forsknings- och affärsetik* i alla delar av verksamheten och kompetensutvecklar alla medarbetare. Hållbart företagande framhålls av många anställda som motiverande och starkt bidragande till hur uppskattad arbetsgivaren blir.

- SP har vidareutvecklat ett *hållbarhetsindex* som på sikt ska ersätta den hittillsvarande rapporteringen av CSR-data. Indexet är uppbyggt på tre huvudområden: *Tjänster som gör skillnad, Leva som vi lär och Förtroendeskapande relationer.* Swereas modell för *hållbarhetsbedömningar* av projekt har kommit till användning i flera av Vinnovas strategiska innovationsprogram.

Intressenter

Gemensamt erbjudande: RISE-gruppen skapar näringslivs- och samhällsnytta för tillväxt och konkurrenskraft genom forskningsexcellens och innovation.
Institutens viktigaste intressent är forskningsköparen – kunden i näringsliv och samhälle. Övriga är viktiga samverkanspartner i akademi och industri, forskningsfinansiärer, ägare och medarbetare.

Kundnöjdhet mäts av samtliga bolag i olika utsträckning i uppföljning av projekt och i löpande dialogform med nyckelkunder, där också inriktningen på verksamheterna påverkas av kundens behov. Större kund- och kvalitetsundersökningar genomförs i de flesta bolag med några års intervaller.

Medarbetarnas kompetens är forskningsinstitutens främsta resurs och institutien är beroende av att attrahera och behålla kompetent personal. Bolagen erbjuder utbildning, kompetensutveckling, ledarutveckling och allt fler arbetar med karriärplanering. Medarbetarenkäter genomförs årligen eller med några års intervaller. Swerea bidrar också till samhällsnytta genom att erbjuda praktikplatser till nyanlända utländska tekniker och ingenjörer genom täta kontakter med Arbetsförmedlingen och engagemang inom IVA Nord.

SP har de senaste åren infört en årlig enkätundersökning rörande projekts hållbarhet, som riktats till projektledare inom SP-koncernen för att beräkna delar av hållbarhetsindexet.

Strategi och policy

Gemensamma värderingar: RISE är kompetenta, innovativa, trovärdiga och värdebyggande.
Hållbarhet inkluderas i affärsstrategierna och som värderingsbärande varumärkesingrediens i de fyra dotter- och intressebolagen. Koncernerna har implementerat policyer och styrdokument, men dessa är inte samordnade i RISE-bolagen.

Flera bolag arbetar med förslag på etiska riktlinjer för sina verksamheter och arbetsgruppen för hållbart företagande har under året tagit fram ett utkast till gemensam forskningsetisk policy för RISE-gruppen som ska beslutas av RISE styrelse under 2016.

CSR-projektet 2014-2015 och moderbolagets och styrelsens arbete från 2015 och framåt, syftar till att sätta gemensamma mål för hållbart företagande och utveckla målarbetet tillsammans.

SP har 2015 färdigställt och börjat använda ett hållbarhetsindex, vars relevans och användbarhet för de andra ingående bolagen i RISE-gruppen ska undersökas under året.

Hållbarhetsmål

Gemensam vision: RISE-gruppens forskning, utveckling och innovation förnyar näringslivet i Sverige och bidrar till ett hållbart samhälle.

SP-koncern har satt upp ett femtontal hållbarhetsmål, flertalet kopplade till olika GRI-indikatorer som SP tidigare rapporterat. Men i samband med införandet av hållbarhetsindexet har istället fokus flyttats till att mäta de i indexet ingående delarna. Dock kommer ett mindre antal hållbarhetsmål att behållas.

Swedish ICT har antagit de affärskopplade hållbarhetsmålen som RISE styrelse antog hösten 2015 för sina affärs- och handlingsplaner 2016-2019. Implementering av uppföljningsstruktur och kommunikation av hållbarhetsarbetet återstår. Swerea har under 2015 följt upp resultaten av medarbetarenkäten och arbetat aktivt med förbättringar där resultaten inte var tillfredsställande, t ex inom områdena jämställdhet och mångfald, samt för att för att minska skadlig stress.

På Innventia har mottot varit Sustainability in our heart – hållbarhet ska genomsyra hela verksamheten, såväl det interna arbetssättet som de externa forsknings- och uppdragsverksamheterna. Fokus har legat dels på fortsatt samverkan i RISE arbetsgrupp för hållbart företagande, med mål att stärka hållbarhetsarbetet och formulera gemensamma mål för RISE-gruppen, dels på den egna organisationen, men även mätning av faktisk förbrukning av värme, el, vatten, kemikalier och kontorsmaterial.

RISE planerade aktiviteter 2016-2017

- Riskgenomlysning av hela verksamheten (hållbarhetsrisk kopplat till affärsrisk).
- Utveckling och implementering av RISE-gemensam forskningsetisk policy samt uppförandekod
- Tillsättning av ett etiskt råd som med bas i ovanstående policys kan stödja styrelse och ledning.
- Mappning av verksamhet mot Sustainable Development Goals för affärsstrategisk utveckling
- Utveckling av uppföljnings- och rapporteringsstruktur (utifrån i gruppen (SP) befintligt Hållbarhetsindex)
- Utveckling av hållbarhetsrapportering mot nya ägarkrav om GRI/G4 GRI-aspekter som berörs och där RISE under 2016 tillsammans med instituten kommer att utveckla en redovisningsstruktur är bland andra:

  Ekonomi: Ekonomiskt resultat, indirekt ekonomisk påverkan, inköp

  Miljöansvar: material, energi, vatten, utsläpp, avfall, produkter och tjänster, efterlevnad

  Socialt ansvar: efterlevnad, arbetssituation, arbetsmiljö, hälsa och säkerhet, kompetensutveckling, mångfald och jämställdhet, icke-diskriminering, MR-krav i inköp, lokalsamhället, antikorruption, produktsäkerhet och sekretess.

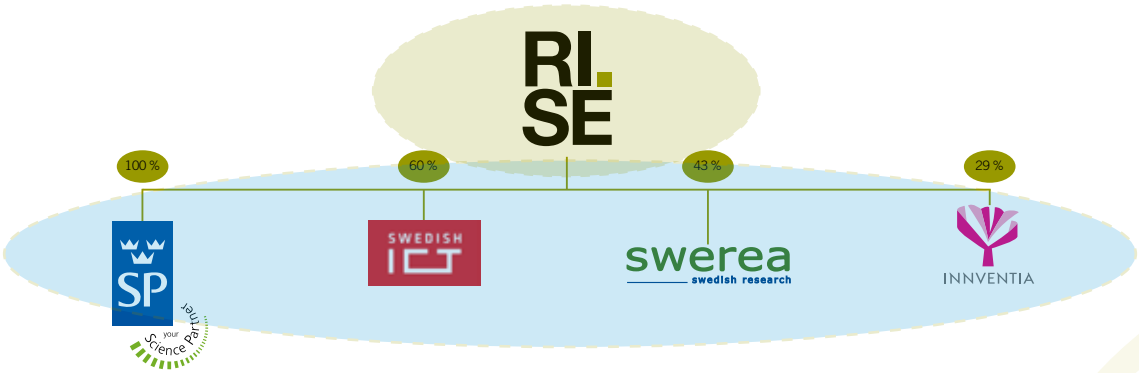
RISE flyttar fokus för kommande hållbarhetsredovisningar

I RISEs GRI-rapporter fram till 2015 presenteras sifferdata från moderbolaget, vars direkta hållbarhetspåverkan med 7 anställda i kontorsmiljö är minimal. Forskningsverksamheterna har rapporterats översiktligt och aggregerat i beskrivande text.

Med en ny organisering av institutsverksamheterna från 2016/2017 kan RISE skifta fokus och höja väsentlighetsgraden i rapporteringen. RISE startar ett gemensamt målarbete med dotter- och intressebolagens 2500 anställda och kan 2017 börja redovisa koncernens faktiska påverkan.

Fokusområde i tidigare hållbarhetsrapportering

Fokusområde i kommande hållbarhetsrapportering

Styrelsens försäkran

Vi försäkrar att, så vitt vi känner till, hållbarhetsredovisningen är upprättad enligt GRI Global Reporting Initiatives riktlinjer, lämnade uppgifter stämmer med de faktiska förhållandena och att ingenting av väsentlig betydelse är utelämnat som skulle kunna påverka den bild av bolaget som skapats av hållbarhetsredovisningen.

Stockholm, den 21 mars 2016

Pia Sandvik
Styrelseordförande

Anne Andersson
Arbetstagarrepresentant

Hasse Johansson
Styrelseledamot

Fredrik Lindberg
Arbetstagarrepresentant

Anna-Karin Stenberg
Styrelseledamot

Fredrik Winberg
Styrelseledamot

Anna Hultin Stigenberg
Styrelseledamot

Mats Lidbeck
Arbetstagarrepresentant

Richard Reinius
Styrelseledamot

Marie Westrin
Styrelseledamot

Sven Wird
Styrelseledamot

Revisors rapport över översiktlig granskning av RISE hållbarhetsredovisning

Till RISE Research Institutes of Sweden AB

INLEDNING

Vi har fått i uppdrag av styrelsen i RISE Research Institutes of Sweden AB (RISE) att översiktligt granska RISE hållbarhetsredovisning 2015. Företaget har definierat hållbarhetsredovisningens omfattning på sidan 75 i Årsberättelse 2015.

STYRELSENS OCH FÖRETAGSLEDNINGENS ANSVAR FÖR HÅLLBARHETSREDOVISNINGEN

Det är styrelsen och företagsledningen som har ansvaret för att upprätta hållbarhetsredovisningen i enlighet med tillämpliga kriterier, vilka framgår på sidan 75 i Årsberättelse 2015, och utgörs av de delar av Sustainability Reporting Guidelines (utgivna av The Global Reporting Initiative (GRI)) som är tillämpliga för hållbarhetsredovisningen, samt av företagets egna framtagna redovisnings- och beräkningsprinciper. Detta ansvar innefattar även den interna kontroll som bedöms nödvändig för att upprätta en hållbarhetsredovisning som inte innehåller väsentliga fel, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

REVISORNS ANSVAR

Vårt ansvar är att uttala en slutsats om hållbarhetsredovisningen grundad på vår översiktliga granskning.

Vi har utfört vår översiktliga granskning i enlighet med RevR 6 Bestyrkande av hållbarhetsredovisning utgiven av FAR. En översiktlig granskning består av att göra förfrågningar, i första hand till personer som är ansvariga för upprättandet av hållbarhetsredovisningen, att utföra analytisk granskning och att vidta andra översiktliga granskningsåtgärder. En översiktlig granskning har en annan inriktning och en betydligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt IAASBs standarder för revision och god revisionssed i övrigt har. Revisionsföretaget tillämpar ISQC 1 (International Standard on Quality Control) och har därmed ett allsidigt system för kvalitetskontroll vilket innefattar dokumenterade riktlinjer och rutiner avseende efterlevnad av yrkesetiska krav, standarder för yrkesutövningen och tillämpliga krav i lagar och andra författningar. De granskningsåtgärder som vidtas vid en översiktlig granskning gör det inte möjligt för oss att skaffa oss en sådan säkerhet att vi blir medvetna om alla viktiga omständigheter som skulle kunna ha blivit identifierade om en revision utförts. Den uttalade slutsatsen grundad på en översiktlig granskning har därför inte den säkerhet som en uttalad slutsats grundad på en revision har.

Vår granskning utgår från de av styrelsen och företagsledningen valda kriterier, som definieras ovan. Vi anser att dessa kriterier är lämpliga för upprättande av hållbarhetsredovisningen.

Vi anser att de bevis som vi skaffat under vår granskning är tillräckliga och ändamålsenliga i syfte att ge oss grund för vårt uttalande nedan.

UTTALANDE

Grundat på vår översiktliga granskning har det inte kommit fram några omständigheter som ger oss anledning att anse att hållbarhetsredovisningen inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med de ovan av styrelsen och företagsledningen angivna kriterierna.

Stockholm den 31 mars 2016

KPMG AB

Anders Malmeby, Auktoriserad revisor
Jenny Fransson, Specialistmedlem i FAR

GRI-Index

Denna hållbarhetsredovisning tar stöd i GRIs riktlinjer nivå Core, men vi rapporterar inte i enlighet med dem i år, då vi förändrar vårt hållbarhetsarbete och inte är klara med arbetet att definiera våra väsentliga aspekter med tillhörande indikatorer. I denna rapport redovisar vi endast standardupplysningar. Information återfinns i någon av årsberättelsens delar (ÅB=Årsberättelse, HR=Hållbarhetsredovisning). Där sidhänvisning saknas återfinns information i indexet.

Indikator		Kommentar	Återfinns i
G4-1	VD-ord	VD-ord av Olof Sandén i årsberättelsen	ÅB 4
G4-3	Bolagets namn	RISE Research Institutes of Sweden AB	
G4-4	Varumärke och verksamhet	Beskrivs i rapporten	HR 77
G4-5	Bolagets huvudsäte	Bolagets huvudsäte är Stockholm	
G4-6	Relevanta länder	Beskrivs i rapporten	HR 77
G4-7	Ägarstruktur	Beskrivs i årsberättelsen	ÅB 8, 11-12
G4-8	Marknader	Beskrivs i rapporten	HR 77
G4-9	Verksamhetens storlek	Se tabell RISE-gruppen i siffror	HR 83
G4-10	Antal anställda och fördelning män och kvinnor	Se tabell RISE-gruppen i siffror	HR 83
G4-11	Kollektivavtal	Beskrivs i rapporten	HR 78
G4-12	Leverantörskedja	RISE är ingen stor inköpsorganisation. Inköpen inskränker sig till kontorsmaterial och labbutrustning.	
G4-13	Organisationsförändringar under året	Inga väsentliga förändringar i storlek, ägande etc under året	
G4-14	Försiktighetsprincipen	Den största delen av institutens FoU syftar till att minimera resursförbrukning och miljöpåverkan hos kunden.	
G4-15	Externa initiativ som vi stödjer	Vi har använt ISO 26000 och mappar fortsättningsvis vårt arbete även mot Agenda 2030 och de globala hållbarhetsmålen.	
G4-16	Medlemskap	Beskrivs i årsberättelsen	ÅB 10
G4-17	Organisationsstruktur	Beskrivs i rapporten	HR 75
G4-18	Definition av innehåll	Vi har tillämpat GRI och ISO 26000 för vägledning för att definiera innehåll utifrån principerna om väsentlighet och fullständighet.	HR 85-86
G4-19	Förteckning över materiella GRI-aspekter	Se avsnitt Planerade aktiviteter 2016-17 för framtida GRI-aspekter	HR 95
G4-20	Avgränsningar inom företaget	Föreliggande rapport gör inte anspråk på att täcka alla aspekter av RISE-gruppens verksamhet och koncentreras till ägarbolagets arbete med de frågeställningar vi hittills kunnat påverka. Detta ändras i kommande rapporter, se bild RISE flyttar fokus inför kommande rapportering.	HR 96
G4-21	Avgränsningar utanför företaget	Ej rapporterat i år. Se bild RISE flyttar fokus inför kommande rapportering	HR 96
G4-22	Effekter av förändringar under året	Inga effekter av förändringar 2015	

G4-23	Väsentliga förändringar i rapporteringen från tidigare år	Se bild RISE flyttar fokus inför kommande rapportering	HR 96
G4-24	Intressenter	Beskrivs i rapporten	HR 93
G4-25	Principer för urval av intressenter	Beskrivs i rapporten	HR 80
G4-26	Intressentdialoger	Under 2015 har intressentdialogerna ägt rum med interna grupper och analys har skett utifrån dokument, mest fokus på medarbetare och kunder.	HR 93
G4-27	Resultat av intressentdialoger	Arbetet med att fånga upp externa intressenters frågor ska stärkas i det samordnade hållbarhetsarbetet fr o m 2016.	
G4-28	Rapporteringsperiod	Rapporteringsperiod är 1 januari-31 december 2015	
G4-29	Datum för senaste rapport	Senaste rapport publicerades 31 mars 2015	
G4-30	Rapporteringscykel	Rapporteringscykeln är helår	
G4-31	Kontaktpersoner	Kontakter på RISE AB: Kommunikationschef Mai Terras, ansvarig VD Olof Sandén	HR omslag
G4-32	GRI-index	Utgörs av detta index	HR 100-101
G4-33	Granskning och bestyrkande	Revisors rapport	HR 99
G4-34	Styrning och ledning	Beskrivs i rapporten	HR 78
G4-56	Policy	Bolaget har ingen gemensam uppförandekod idag. RISE AB har följande policydokument som reglerar verksamheten: Bolagsstyrningspolicy, Finans- och placeringspolicy, Finansieringspolicy, Statsstödspolicy, Momspolicy, Upphandlingspolicy, IT- och säkerhetspolicy, Personal- och arbetsmiljöpolicy, Rese- och bilpolicy (inkl. instruktion för tjänsteresor), Namn- och logotyppolicy samt Press- och publiceringspolicy.	

Årsredovisning 2015

RISE RESEARCH INSTITUTES OF SWEDEN AB
ORG NR 556179-8520

KONTAKT Olof Sandén, VD I Tel 08-56 64 82 58 I olof.sanden@ri.se
RISE Research Institutes of Sweden AB
Box 3072, 103 61 Stockholm I Tel 08-56 64 82 50 I info@ri.se I www.ri.se

Innehåll

Förvaltningsberättelse	104
Koncernens resultaträkning	114
Koncernens rapport över totalresultat	115
Koncernens balansräkning	116
Koncernens rapport över förändringar i eget kapital	118
Koncernens rapport över kassaflöden	120
Moderbolagets resultaträkning	122
Moderbolagets balansräkning	123
Moderbolagets förändringar i eget kapital	125
Moderbolagets kassaflödesanalys	126
Noter inkl. redovisningsprinciper	127
Revisionsberättelse	156

Förvaltningsberättelse RISE-koncernen 2015

Styrelsen och verkställande direktören för RISE Research Institutes of Sweden AB (RISE AB) får härmed avge års- och koncernredovisning för verksamhetsåret 2015. Bolaget har säte i Stockholm och organisationsnummer 556179-8520.

Allmänt om verksamheten

RISE AB är helägt av svenska staten och har uppdraget att samla den svenska institutssektorn och stärka dess roll i innovationssystemet genom effektiv ägarstyrning och arbete med struktur-, effekt- och finansieringsfrågor. Forskningsinstituten under RISE AB ska vara internationellt konkurrenskraftiga och verka för hållbar tillväxt i Sverige genom att stärka näringslivets konkurrenskraft och förnyelse. Syftet med RISE ABs verksamhet är inte att generera vinst åt aktieägaren.

RISE-koncernen består av RISE AB, SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut AB och Swedish ICT Research AB, där RISE AB är majoritetsägare samt intressebolagen Innventia AB respektive Swerea AB, där RISE AB är minoritetsägare. I RISE-gruppen presenteras koncernerna till 100 procent oavsett ägarandel. Syftet är att visa institutsgruppens resultat och ställning i sin helhet. I RISE ABs fördelning av strategiska kompetensmedel behandlas alla ingående bolag i RISE-gruppen lika, oberoende av ägarandel. Beträffande ägarandel, se under Bolag i koncernen.

Forskningsinstituten i RISE-gruppen är vinstdrivande men inte vinstutdelande forsknings- och innovationsverksamheter, med intäkter som i huvudsak tas i konkurrens. Staten investerar strategiska kompetensmedel och medel för strukturutveckling i instituten genom RISE AB. Syftet är att skapa värde och konkurrenskraft i både små och stora företag som i sin tur bidrar till tillväxt och stödjer omställningen till hållbar utveckling i hela samhället.

Översikt över resultat och ställning

KONCERNEN

OMSÄTTNING OCH RESULTAT 2015

Koncernens omsättning under perioden januari–december visar en fortsatt ökning, (+6,5 %), mot föregående år. Nettoomsättningen uppgick till 2 107 (1 977) MSEK. SP och Swedish ICT växte under samma period med 8 (10), resp. 2 (5) %. Rensat för strukturåtgärder hade Swedish ICT en reell tillväxt om 8 %.

Rörelseresultatet uppgick till 40 (51) MSEK. Den svaga resultatutvecklingen beror på en lägre tillväxt än förväntat under tredje kvartalet. Resultat efter finansiella poster uppgick till 38 (58) MSEK, varav andelar från intressebolag 5,8 (8,8) MSEK. En negativ ränteutveckling under året har påverkat räntenettot jämfört med 2014. Instituten visade en god tillväxt och en stark resultatutveckling under fjärde kvartalet, och vi ser en planerad tillväxt i 2016 som motsvarar tidigare år.

Flerårsöversikt	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Nettoomsättning, MSEK	2107	1 977	1 807	1 676	1 554	1 456
Resultat efter fin. poster, MSEK	38	58	41	25	54	76
Årets resultat, MSEK	30	48	30	11	38	58
Eget kapital, MSEK	957	927	875	806	782	743
Balansomslutning, MSEK	2119	2 046	1 807	1 431	1 370	1 287
Antal årsanställda	1745	1 673	1 586	1 449	1 379	1 285
Soliditet, %	45	45	48	54	57	58
Avkastning på eget kapital, %	3,9	5,1	3,4	1,4	4,9	7,8
Kassalikviditet, %	121	124	105	154	164	229
Rörelsemarginal, %	1,9	2,6	1,8	0,9	2,7	5,3

DEFINITIONER

Soliditet	justerat eget kapital i procent av balansomslutningen
Avkastning på eget kapital	nettoresultat i procent av justerat eget kapital
Kassalikviditet	omsättningstillgångar exklusive lager och pågående arbeten i procent av kortfristiga skulder
Rörelsemarginal	rörelseresultat efter avskrivningar i procent av omsättningen
Referenser inom parentes	föregående år

LIKVIDITET OCH KASSAFLÖDE

Koncernens likviditet är god. Kassa och bank samt kortfristiga placeringar uppgick på balansdagen till 524 (487) MSEK. Det egna kapitalet uppgick till 957 (927) MSEK och koncernens kassaflöde uppgick till 37 (65) MSEK.

INVESTERINGAR

Investeringarna uppgick under räkenskapsåret till 111 (248) MSEK. Därav utgör rörelseförvärv 0 (8) MSEK, materiella anläggningstillgångar 109,9 (223) MSEK, finansiella anläggningstillgångar 0 (11) MSEK samt immateriella anläggningstillgångar 1,5 (6) MSEK.

TRANSAKTIONER MED NÄRSTÅENDE

Närståendetransaktioner, avseende köp och försäljning inom koncernen mellan moderbolaget och dotter/intressebolag, förekommer inte. Transaktioner med SK-medel påverkar inte RISE ABs resultaträkning och behandlas därför inte som närståendetransaktion. Närståendetransaktioner, avseende statens ägande av moderbolagets aktier där staten därigenom har ett bestämmande inflytande över koncernen, redovisas i not 10 vad gäller ersättning och övriga förmåner till samtliga personer i moderbolagets styrelse respektive dotterbolag och företagsledning.

MEDARBETARE

Antal årsanställda är 1745 (1 673) varav 33 % (33 %) kvinnor.

UTDELNINGSPOLICY

Enligt bolagsordningen är syftet med verksamheten varken att bereda vinst åt aktieägaren eller att ge utdelning till aktieägaren.

MODERBOLAGET

OMSÄTTNING OCH RESULTAT 2015

Moderbolagets omsättning uppgick till 50 (41) MSEK och resultatet efter finansnetto uppgick till 0,1 (2) MSEK. Kassa, bank och kortfristiga placeringar uppgick på balansdagen till 66 (48) MSEK. Moderbolagets kassaflöde uppgick till 18 (30) MSEK.

Eget kapital uppgick på balansdagen till 463 (463) MSEK. Fritt eget kapital är förändrat med 0,1 (2,0) MSEK under perioden.

INVESTERINGAR

Investeringarna uppgick under räkenskapsåret till 0,3 (0,1) MSEK, som i sin helhet utgörs av materiella anläggningstillgångar 0,3 (0,1) MSEK.

Övrigt om verksamheten

VÄSENTLIGA HÄNDELSER UNDER ÅRET

RISE har under 2015 fortsatt att driva det strategiprojekt som syftar till att stärka industrin genom att skapa bättre förutsättningar att möta de nationella nyindustrialiseringsbehoven, den internationella konkurrensen och de globala hållbarhetsutmaningarna. Arbetet har drivits i linje med den avsiktsförklaring som under 2014 signerades av samtliga industriägare inom SP, Swedish ICT och Innventia. Arbetet har fokuserat på mål och strategier samt förberedelser för implementering.

RISE-institutens delägare har under hösten 2015 enats om förbättringsområden och en ny organisation samt inflytandemodell som möjliggör ett strategiskt inflytande för industrin i flera nivåer och ett förtydligande av RISE-gruppens kunderbjudande. Inom ramen för strategiprojektet pågår en diskussion, med industriägarna, om aktieöverlåtelse för att bilda en koncern med staten som helägare för RISE-gruppen exklusive Swerea som tills vidare valt att stå utanför processen. På agendan finns också att organisera verksamheten i sex starka divisioner istället för dagens fragmenterade bolags- och enhetsstruktur. Vidare pågår utvecklingen av en förnyad varumärkesplattform med RISE som huvudvarumärke för att möjliggöra en tydligare profilering av RISE-gruppen.

RISE deltog under 2015 för första gången vid GSRIL (Global Summit of Research Institute Leaders) i Kyoto som samlar institut från hela världen för att diskutera gemensamma utmaningar. Årets fokus var på ”Collaboration between Research Institute and Universities for Tackling Societal Problems”. I samband därmed deltog RISE även för första gången vid STS Forum (Science and Techno-

logy in Society Forum) med över 1000 deltagare inklusive beslutsfattare inom Forskning, Innovation och Högre utbildning från hela världen. Dessa möten har tydliggjort den internationella konkurrensen som blir allt starkare för RISE instituten.

Ett flertal träffar på ledningsnivå genomfördes med Fraunhofer, ett av de största instituten i Europa, i syfte att förstärka samverkan mellan instituten. Satsningen fokuserade under 2015 på aktiv säkerhet inom transportområdet och kommer att utvidgas under 2016.

Under året har RISE tagit fram ett inspel till forsknings- och innovationspropositionen. Inspelet tar höjd för en fortsatt stark utveckling av institutssektorn som en del av innovationssystemet genom att fokusera på strategiska områden, innovationsprocesser, test- och demonstrationsanläggningar, en aktivare roll gentemot små och medelstora företag (SMF) samt ökad internationalisering för att öka närvaron inom europeiska forskningssatsningar.

RISE genomför sedan ett par år tillbaka en strategi för att öka tillgängligheten för de test- och demonstrationsanläggningar som finns på instituten. En fortsättning av projektet för att vidareutveckla och implementera resultaten har fått finansiering av Vinnova för perioden 2015-2016.

RISE driver ett stödkontor för att underlätta för små och medelstora företag (SMF) att delta i EU:s forskningsprogram. Vinnova vill tillsammans med Tillväxtverket driva denna verksamhet vidare och under året beviljades finansiering för ett konsortium som leds av RISE. Projektet löper under tre år.

RISE deltar framgångsrikt i Horizon2020 (EUs ramprogram för forskning och innovation) som utlyser ca 80 mrd Euro över 7 år. Enligt Vinnovas årsrapport för 2015 ligger RISE på femte plats bland svenska organisationer inom programmet. Inom två av tre pelare (Industriellt ledarskap och Samhälleliga utmaningar) i programmet har RISE plats nummer ett respektive två bland svenska organisationer som deltar.

RISE deltar sedan tidigare i flera EIT-KIC (European Institute of Technology – Knowledge and Innovation Communities). Under året har EIT Health och EIT Raw Materials startat och arbete inletts med mycket aktivt deltagande av RISE-instituten.

SPs satsningar på starka forskningsmiljöer (kompetensplattformar och samverkansprojekt) är en viktig motor i utvecklingen av nödvändig kompetens och erbjudanden. Under 2015 skapades riktlinjer för den fortsatta utvecklingen av dessa verktyg och tre nya forskningsmiljöer startades kopplat till Offshore, 3D-printning och numerisk validering.

Viktoria Swedish ICTs fokus på Maritim Informatik fick stor uppmärksamhet, nationellt som internationellt, framförallt med EU-projektet ”Sea Traffic Management Validation Project” med Sjöfartsverket där nya trafikledningsmetoder för kommersiell sjöfart utvecklas tillsammans med ett stort antal hamnar i Europa.

Under året har SP etablerat ett kontor på medicinarberget i Biotech-huset i Göteborg, en förstärkning inom Life Science kopplad till additiv tillverkning för medicinska applikationer. SPs närvaro och sammanhållning i Öresundsregionen har ökat med syfte att förstärka samverkan mellan verksamheterna i Sverige och Danmark. Arbetet väntas fortsätta under 2016.

Acreos projekt Sensation III i samarbete med bland andra IVL får fortsatt finansiering med målet att implementera ett sensorsystem för bättre vattenkvalitetsmätningar i kommunala och industriella system. Deltagare är små och stora företag som potentiella leverantörer till kommuner och processindustri.

Vinnova-projektet ”Pilot för industriell mobil kommunikation i gruvindustrin” (PIMM), startade under ledning av SICS och med partners som Ericsson, ABB, Boliden Mineral, Volvo CE, Wolfit AB samt Luleå Tekniska Universitet. Projektet är det första i en serie pilotprojekt för att driva digitaliseringen i industrin.

Strukturella förändringar under året:

- SP slutförde förvärvet av Urban Water Management AB, som syftar till att stärka kompetensen inom vattenfrågor. Verksamheten har integrerats som en sektion i enheten för Bygg och mekanik.
- Verksamheten i SIK-Institutet för Livsmedel och Bioteknik AB har övergått till moderbolaget och drivs som en självständig enhet med benämningen SP Food and Bioscience.
- SICS Swedish ICT bildade dotterbolaget SICS North och spaden sattes i marken för det nya data- forskningscentret SICS ICE i Luleå.

Under fjärde kvartalet lämnade SPs VD och koncernchef bolaget för att övergå till annan verksamhet och tillförordnad VD utsågs.

OMVÄRLDSANALYS

Tillväxten i den globala ekonomin ökar långsamt och svensk ekonomi utvecklas starkt efter en utdragen lågkonjunktur. Ett fortsatt lågt oljepris och en expansiv penningpolitik bidrar till tillväxten.

Återhämtningen i Europa och medföljande investeringar påverkar den svenska varuexporten positivt. De närmaste två åren väntas exporten öka med ca 4-5 procent per år. Detta gäller dock inte efterfrågan från våra nordiska grannländer och från utvecklingsländer. Nettoexportens andel av svensk BNP stabiliseras men förblir på historiskt låga nivåer. Ökad internationell konkurrens gör att svenska exportföretag inte förmår vinna tillbaka förlorade marknadsandelar och importinnehållet i inhemsk efterfrågan ökar.

Svensk tillväxt drivs av inhemsk efterfrågan då svenska hushåll har stort konsumtionsutrymme, offentlig konsumtion väntas växa, bland annat drivet av migrationen. Investeringsbehovet inom industrin ökar gradvis i takt med att efterfrågan på investeringar ökar i omvärlden. BNP förväntas växa med nära 3,5-4 procent för 2015 och 2016 enligt KI:s prognos (i Eurozonen 1,5-2 procent). Barometerindikatorn har stigit varje månad under hösten och även in i 2016 främst drivet av tillverkningsindustrin.

Trenden är att FoU-investeringarna i Sverige minskar enligt en rapport från Svenskt Näringsliv och data från Statistiska Centralbyrån. Det är framförallt ett antal stora företags minskade satsningar i Sverige som slår igenom i statistiken. Det i kombination med att företagen ökar sina satsningar på FoU utomlands kan komma att urholka Sveriges konkurrenskraft på lite längre sikt.

Detta bekräftas även i Näringsdepartements rapport Sveriges företagande

och konkurrenskraft, där den övergripande bilden är att den makroekonomiska utvecklingen i Sverige varit relativt svag inom flera områden jämfört med tidigare och att omvärlden knappar in.

Det finns dock vissa tecken på att denna utveckling bromsas. Exempel på detta är AstraZenecas stora satsning på en läkemedelsfabrik för tillverkning av biologiska läkemedel liksom Stora Ensos satsning på ett utvecklingscentrum i Sickla utanför Stockholm.

Denna utveckling har ökat näringslivets intresse för industriforskningsinstituten och fler röster höjs för att basfinansiering till instituten bör höjas. RISE-gruppen utgör en allt mer strategisk forsknings- och utvecklingsresurs för näringslivet i Sverige vad avser innovationsnära kompetenser. Företagens behov av att komplettera sina FoU-enheter med industriforskningsinstitutens unika tjänster och innovationskompetens ökar, vilket syns i efterfrågan på RISE tjänster. Även i regeringens nyindustrialiseringsstrategi pekas forskningsinstituten ut som en viktig aktör inom digitalisering och hållbar utveckling och särskilt att utveckla Sverige som testbädd. Bedömningen är därför att näringslivets efterfrågan på institutens kompetenser och tjänster kommer att fortsätta växa i nuvarande takt.

FRAMTIDSUTSIKTER

RISE-instituten arbetar mot många branscher och påverkas av många olika faktorer i omvärlden.

Instituten följer marknadens signaler kontinuerligt för att se om konjunkturläget får påverkan på verksamheten. Orderingång och beläggning är god inom flera delar av RISE-gruppen, men fortfarande kan en viss grad av försiktighet från kunder inom några branscher ses. Vår beredskap för förändringar i omvärlden och i de branscher RISE arbetar med är god till följd av hög marknadsflexibilitet och bred kundbas.

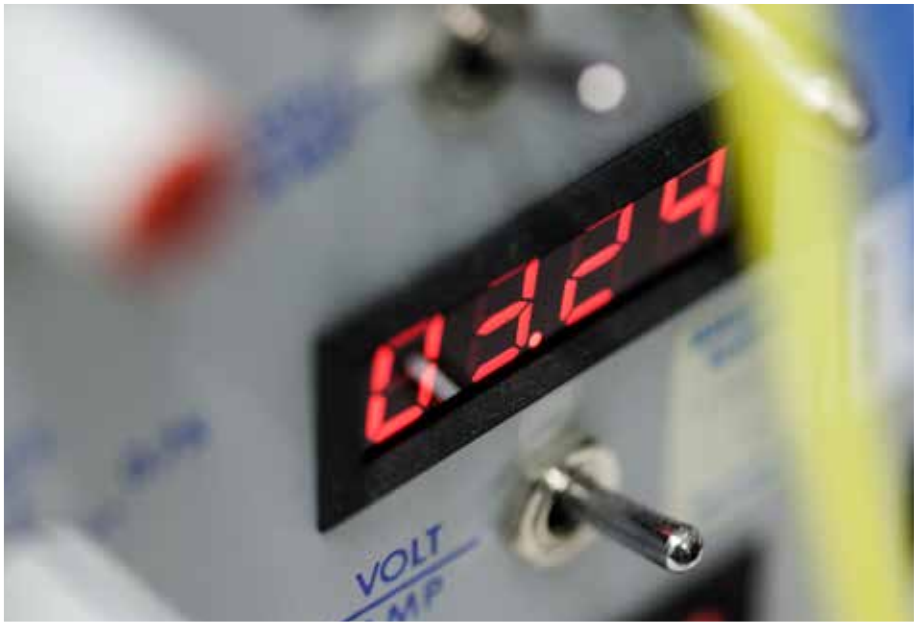
Totalt sett hyser bolaget en försiktig optimism om en positiv utveckling av RISE-gruppen under 2016.

INVESTERING I STRATEGISK KOMPETENSUTVECKLING

De medel som RISE AB erhåller från staten för helåret 2015 uppgår till 616 (616) MSEK, varav 10 (40) MSEK tilldelas SP Process Development i enlighet med prop. 2012/13:30 Forskning och innovation. Av resterande medel beslutade styrelsen i RISE AB att fördela 500 (457) MSEK för strategisk kompetensutveckling (SK-medel) och 76 (90) MSEK för strukturutveckling (strukturmedel) samt 30 (25) MSEK som driftmedel till moderbolaget RISE AB.

Syftet med de strategiska kompetensmedlen till industriforskningsinstituten inom RISE-gruppen är att institutsgruppen ska utveckla strategisk kompetens och fortsatt vara en attraktiv samarbetspartner till näringslivet i forsknings- och innovationsverksamhet. Genom att möta näringslivets nuvarande och framtida behov och utmaningar ska instituten aktivt bidra till att stärka det svenska näringslivets internationella konkurrenskraft och arbeta för en hållbar utveckling i näringsliv och samhälle. Syftet med stödet till strukturutveckling är att stimulera till fortsatt strukturering i institutssektorn såväl organisatoriskt som i verksamheten och därigenom uppnå ökad effektivitet.

Statliga medel för strategisk kompetensutveckling omfattar samtliga bolag i RISE-gruppen, det vill säga SP, Swedish ICT, Swerea och Innventia, och utgår ifrån samma fördelningsvillkor oavsett statlig ägarandel. Fördelningen görs med definierade kriterier utgående från institutens operativa omsättning justerat för konkurrensutsatt verksamhet. Det är respektive instituts styrelse som ansvarar för prioritering och användning av kompetensmedel på basis av institutens strategier. Stöd till struktursatsningar beslutas av RISE ABs styrelse för varje enskilt projekt.

Strategiska kompetensmedel redovisas i RISE ABs balansräkning och inte i resultaträkningen. Endast driftmedel och finansiella intäkter påverkar resultaträkningen på intäktssidan. I dotterbolag/intresseföretag redovisas strategiska kompetensmedel i bolagens resultaträkningar.

JÄMSTÄLLDHET OCH MÅNGFALD

RISE AB arbetar i enlighet med statens ägarpolicy för jämställdhet och mångfald. I arbetet med jämställdhets- och mångfaldsfrågor läggs stor vikt vid att svara upp mot regeringens tydliga ambitioner. RISE AB har uppnått en 40/60-procentig könsfördelning i den egna personalen, och 50/50 i den egna styrelsen. Av koncernens anställda är 33 (33) procent kvinnor, vilket är en utmaning att arbeta vidare med för att uppnå en mer balanserad fördelning mellan män och kvinnor. RISE AB medverkar i nomineringsprocessen för RISE-gruppens styrelser. Under 2015 var andelen kvinnor i gruppens ledningar och styrelser 32 (28) procent, en positiv utveckling.

HÅLLBAR UTVECKLING

Såsom statens moderbolag för en grupp forskningsinstitut strävar RISE efter att möta ägarens önskan om ett strukturerat hållbarhetsarbete som kan rapporteras och utvärderas. RISE har uppdraget att tillsammans med industriföreträdare och medägare genomföra en förnyelse av forskningsinstitutssektorn för att förstärka bidraget till en långsiktig och konkurrenskraftig hållbar utveckling av näringsliv och samhälle. Eftersom uppgiften blir att skapa hållbar tillväxt i Sverige genom att på vetenskaplig grund skapa internationell konkurrenskraft är hållbarhetsarbetet av central betydelse.
Hållbarhetsfrågorna har också fått ökat utrymme i bolaget och på styrelseagendan i takt med att Hållbart företagande fått central betydelse i statens ägarstyrning av RISE. Inom ramen för ett gemensamt analys- och samordningsprojekt har RISE-gruppen kartlagt de viktigaste samhällspåverkande aktiviteterna ur ett hållbarhetsperspektiv. Tre områden har identifierats där RISE påverkar sin omvärld mest:

- Erbjudandet – Forskningsinstituten forskar, utvecklar och skapar innovation för en hållbar utveckling och ökad konkurrenskraft,
- Verksamheten – En förutsättning för RISEs trovärdighet är att verksamheten bedrivs hållbart och långsiktigt, och
- Affärsrelationer - RISE-gruppen utför sina tjänster på ett ansvarsfullt sätt.

Under 2015 antog styrelsen tre affärskopplade hållbarhetsmål (1-10-100); Ansvarsmålet – att 100 procent av kunduppdragen är hållbarhetssäkrade 2020, Affärsmålet – att 10 procent av omsättningen 2020 ska ha uppnåtts som en direkt (och bevisad) konsekvens av hållbarhetsarbetet, Attraktionsmålet – att RISE är rankat som attraktivaste arbetsgivare (nr 1) i de viktigaste målgrupperna.
Nästa steg i utvecklingen av arbetet med hållbarhetsfrågorna blir att med hjälp av materialitetsanalysen och eventuella prioriteringar definiera gemensamma mätetal och leverabler samt utarbeta strukturen för 2016 års uppföljning och rapportering.

BOLAG I KONCERNEN

SP SVERIGES TEKNISKA FORSKNINGSINSTITUT AB

SP-koncernen är ett forskningsinstitut med inriktning mot sex affärsområden: Energi, Life Science, Samhällsbyggnad, Transport, Informations- och kommunikationsteknik samt Risk och säkerhet. SPs forskning, innovation och tjänster ska bidra till värdeskapande i näringslivet och en hållbar samhällsutveckling. SP har också uppdraget att svara för den nationella fysikaliska och kemiska metrologin.
I SP-koncernen ingår dotterbolagen SMP Svensk Maskinprovning AB (100 %), SP Process Development AB (100 %), CBI Betonginstitutet AB (60 %), Glafo AB (60 %) och JTI Institutet för Jordbruks- och Miljöteknik AB (60 %), SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut A/S (100 %), AstaZero AB (61,33 %), SP Processum

(60 %), SP Fire Research AS (70 %) samt SP Energy Technology Center AB (100 %). RISE AB innehar 100 % av aktierna i SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut AB.

SWEDISH ICT RESEARCH AB

Swedish ICT-koncernens roll är att verka för hållbar tillväxt i Sverige genom att bidra till ökad konkurrenskraft och förnyelse i näringsliv och samhälle samt förbättrad livskvalitet. Verksamheten ska bedrivas inom strategiskt valda områden inom IKT (Informations- och kommunikationsteknik).

I Swedish ICT-koncernen ingår Acreo Swedish ICT AB (100 %), SICS Swedish ICT AB (100 %) - med dotterbolagen SICS East Swedish ICT AB (91 %), SICS Swedish ICT Västerås AB (100 %) och SICS North Swedish ICT (100 %), Interactive Institute Swedish ICT AB (100 %), Viktoria Swedish ICT AB (91 %), Ogemi AB (100 %) och Swedish ICT Innovation AB (100 %).

RISE AB innehar 60 % av aktierna i Swedish ICT Research AB. Resterande aktier ägs av FMOF Föreningen Mikroelektronisk och Optisk Forskning 20 % samt Föreningen FAV med 20 %. FAV består av Intressentföreningen FDF - Föreningen för Datateknisk Forskning, OSIT - Östsvenska IT föreningen samt VIT - Västsvenska IT-föreningen.

SWEREA AB

Swereainstituten skapar, förädlar och förmedlar forskningsresultat inom material-, process- och produktions-teknik samt produktframtagning. Målet är att skapa affärsmässig nytta för medlemmar och andra kunder. Bolaget ska också arbeta för att stärka konkurrens- och innovationsförmågan hos näringslivet i Sverige.
I Swerea-koncernen ingår dotterbolagen Swerea IVF AB, Swerea KIMAB AB, Swerea SICOMP AB, Swerea SWECAST AB och Swerea MEFOS AB (samtliga 100 %).

RISE AB innehar 42,8 % av aktierna i Swerea AB. Resterande aktier ägs av Stiftelsen svensk järn- och metallforskning 19,8 %, Svenska Gjuteriföreningen 8,2 %, Intressentföreningen för Korrosionsforskning 6,3 %, Swerea IVFs Intressentförening 11,8 % och Metallurgiska forskningsbolaget i Luleå AB 11,2 % vardera.

INNVENTIA AB

Innventia genererar och förädlar forskningsresultat och idéer baserat på skogsråvara till nytta för kunder i hela värdekedjan. En viktig del av verksamheten är arbetet med nya material och biobränslen.
I Innventia-koncernen ingår LignoBoost Demo AB (100 %), PFI AS i Norge (95 %) och Innventia UK Ltd (100 %).

RISE AB innehar 29 % av aktierna i Innventia AB. Resterande aktier ägs av BillerudKorsnäs AB 11 %, Holmen AB 10 %, M-real Oyj 10 %, Stora Enso Oyj 10 %, Södra Cell AB 10 % samt STFIs Intressentförening och Intressentföreningen Packforsk 10 % vardera.

HÄNDELSER EFTER BALANSDAGEN

Den pågående diskussionen med industriägare om överlåtelse av aktier fortskrider enligt plan, vilket innebär att transaktionen kommer att genomföras den 1 april 2016.

VÄSENTLIGA RISKER OCH OSÄKERHETSFAKTORER

Risktagning och hantering av risker är en naturlig del av all affärsverksamhet. RISE-grupens verksamhet är exponerad för ett flertal risker. Finansiell riskhantering redovisas i not 3.

Försämrad finansiering i EU-projekt samt icke samordnad och ökande krav på medfinansiering från svenska forskningsfinansiärer tar en allt större del av SK-medel i anspråk minskar RISE möjligheter till kompetensutveckling.

Svårigheter att rekrytera och behålla kvalificerad personal är riskfaktorer för flera av instituten inom RISE-gruppen. Inom vissa branscher finns inte relevant kompetens tillgänglig vilket i sin tur leder till att rekrytering sker internationellt. Instituten arbetar aktivt för att fortsätta vara en attraktiv arbetsgivare som förmår rekrytera och behålla kompetent personal.

ERSÄTTNING TILL LEDANDE BEFATTNINGSHAVARE OCH BESKRIVNING AV INCITAMENT

RISE AB följer ”Riktlinjer för anställningsvillkor för ledande befattningshavare i företag med statligt ägande (2009)” enligt beslut på årsstämman 2015. Dessa innebär:

- att den totala ersättningen ska vara rimlig och väl avvägd, konkurrenskraftig och takbestämd,
- att den ska vara vägledande för den totala ersättningen till övriga anställda,
- att rörlig lön inte ges till ledande befattningshavare,
- att pensionsförmåner ska vara avgiftsbestämda, och att avgiften inte bör överstiga 30 procent av den fasta lönen,
- att vid uppsägning från företagets sida ska uppsägningstiden inte överstiga sex månader,
- att vid uppsägning från företagets sida kan även avgångsvederlag utgå motsvarande högst arton månader, som är avräkningsbart vid ny anställning eller erhållande av inkomst från näringsverksamhet.

Inför årsstämman 2016 föreslås inga väsentliga förändringar i riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare. Se mer information avseende ersättningar i not 10 samt RISE ABs bolagsstyrningsrapport 2015.

FÖRSLAG TILL DISPOSITION

Styrelsen föreslår att till förfogande stående medel, 461 613 189 kronor, disponeras enligt följande:

Balanserade vinstmedel från föregående år	461 510 853
Årets resultat	102 336
Balanserade vinstmedel vid årets slut överförs i ny räkning	461 613 189

Eget kapital i koncernen uppgår till 871 (848) MSEK.

Enligt bolagsordningen är syftet med verksamheten inte att bereda vinst åt aktieägaren. Utdelning lämnas inte.

Vad beträffar företagets resultat och ställning i övrigt, hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkningar med tillhörande bokslutskommentarer.

KONCERNEN RESULTATRÄKNING

Belopp i KSEK	Not	2015	2014
Nettoomsättning	6, 8	2 107 339	1 977 447
Övriga rörelseintäkter	7, 14	20 694	15 502
Övriga externa kostnader	8, 9	-608 813	-568 966
Personalkostnader	10	-1 388 331	-1 292 609
Avskrivningar på materiella och immateriella anläggningstillgångar	17, 18	-93 421	-72 029
Resultatandel i intresseföretag	19	3 031	-8 271
Rörelseresultat		**40 499**	**51 074**
Finansiella intäkter	11, 14	1 709	7 953
Finansiella kostnader	11, 14	-3 977	-1 129
Finansiella poster – netto		*-2 268*	*6 824*
Resultat före skatt		**38 231**	**57 898**
Inkomstskatt	13	-8 128	-10 207
Årets resultat		**30 103**	**47 691**
Moderföretagets aktieägare	15	24 265	38 917
Innehav utan bestämmande inflytande		5 838	8 774
Resultat per aktie*			
Resultat per aktie, före och efter utspädning (kronor)	15, 16	1 473	2 363
Genomsnittligt antal aktier före och efter utspädning		16 470	16 470

* Resultat per aktie, räknat på resultatet hänförligt till moderbolagets aktieägare under året (uttryckt i kr per aktie).

KONCERNENS RAPPORT ÖVER TOTALRESULTAT

Belopp i KSEK	Not	2015	2014
Årets resultat		30 103	47 691
Poster som inte ska återföras i resultaträkningen			
Omvärdering av nettopensionsförpliktelsen	31	934	4 536
Skatteeffekt av ovanstående	13	-205	-998
Summa totalresultat för året		**30 832**	**51 229**
Summa totalresultat hänförligt till:			
Moderföretagets aktieägare		**24 994**	**42 455**
Innehav utan bestämmande inflytande		5 838	8 774

KONCERNENS BALANSRÄKNING

Belopp i KSEK	Not	2015-12-31	2014-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Immateriella tillgångar	**18**		
Balanserade utgifter för utvecklingsarbeten		3 383	3 593
Patent och licenser		4 337	3 155
Goodwill		2 890	2 890
Summa immateriella tillgångar		**10 610**	**9 638**
Materiella anläggningstillgångar	**17**		
Byggnader och mark		421 859	434 000
Förbättringsutgift på annans fastighet		40 135	40 736
Inventarier, verktyg och installationer		301 963	279 124
Pågående nyanläggningar		7 263	2 023
Summa materiella anläggningstillgångar		**771 220**	**755 883**
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar i intresseföretag	19	177 598	174 469
Finansiella tillgångar som kan säljas	20, 24	464	1 268
Uppskjutna skattefordringar	21	235	0
Andra långfristiga fordringar	23, 24	309	257
Summa finansiella anläggningstillgångar		**178 606**	**175 994**
Summa anläggningstillgångar		**960 436**	**941 515**
Omsättningstillgångar			
Varulager	25	5 069	4 823
Upplupna intäkter i pågående arbeten	26	253 082	219 311
Förskott till leverantör		171	161
Kundfordringar	24, 27	270 792	283 018
Skattefordringar		40 595	37 587
Övriga fordringar	24, 28	14 615	23 801
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	24, 29	49 932	48365
Likvida medel	24, 30	524 397	487 826
Summa omsättningstillgångar		**1 158 653**	**1 104 892**
SUMMA TILLGÅNGAR		**2 119 089**	**2 046 407**

KONCERNENS BALANSRÄKNING, FORTS.

Belopp i KSEK	Not	2015-12-31	2014-12-31
EGET KAPITAL			
Eget kapital som kan hänföras till moderföretagets aktieägare			
Aktiekapital		1 647	1 647
Övrigt tillskjutet kapital		428 129	428 129
Balanserad vinst inklusive årets totalresultat		441 094	417 774
Summa eget kapital som kan hänföras till moderföretagets aktieägare		**870 870**	**847 550**
Innehav utan bestämmande inflytande		86 608	79 610
Summa eget kapital		**957 478**	**927 160**
SKULDER			
Långfristiga skulder			
Skulder till kreditinstitut	40	226 800	243 600
Övriga skulder		5 000	5 000
Uppskjutna skatteskulder	21	16 138	14 117
Pensionsförpliktelser	31	19 486	21 656
Summa långfristiga skulder		**267 424**	**284 373**
Kortfristiga skulder	**3**		
Skulder till kreditinstitut	24, 40	16 800	8 400
Förskott från kunder		365 959	371 863
Leverantörsskulder	24	87 394	95 184
Aktuella skatteskulder		523	769
Övriga skulder	24, 32	169 540	133 349
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	33	253 971	225 309
Summa kortfristiga skulder		**894 187**	**834 874**
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**2 119 089**	**2 046 407**

Se not 34 och 35 för detaljer om ställda säkerheter och eventualförpliktelser.

KONCERNENS RAPPORT ÖVER FÖRÄNDRINGAR I EGET KAPITAL

	Hänförligt till moderföretagets aktieägare						
Belopp i KSEK	**Aktiekapital**	**Övrigt tillskjutet kapital**	**Omräknings-reserv**	**Balanserad vinst**	**Summa**	**Innehav utan bestämmande inflytande**	**Summa eget kapital**
Ingående balans per 1 januari 2014	**1 647**	**428 129**		**380 162**	**809 938**	**64 949**	**874 887**
Årets resultat				38 917	38 917	8 774	47 691
Transaktioner i övrigt totalresultat				3 538	3 538		3 538
Omräkningsdifferens			-141		-141		-141
Avyttrade dotterföretag						-963	-963
Förvärvat minoritetsintresse						2 148	2 148
Förändring minoritet				-4 702	-4 702	4 702	0
Utgående balans per 31 december 2014	**1 647**	**428 129**	**-141**	**417 915**	**847 550**	**79 610**	**927 160**
Årets resultat				24 265	24 265	5 838	30 103
Transaktioner i övrigt totalresultat				729	729		729
Omräkningsdifferens			-514		-514		-514
Förändring minoritet				-1 160	-1 160	1 160	0
Utgående balans per 31 december 2015	**1 647**	**428 129**	**-655**	**441 749**	**870 870**	**86 608**	**957 478**

KONCERNENS RAPPORT ÖVER KASSAFLÖDEN

Belopp i KSEK	Not	2015	2014
Kassaflöde från den löpande verksamheten			
Rörelseresultat före finansiella poster		40 499	51 074
Avskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar	17, 18	93 421	72 029
Övriga ej likviditetspåverkande poster	37	-2 236	2 545
Erhållen ränta	11	1 108	5 764
Betald ränta	11	-3 977	-1 129
Betalda inkomstskatter		-9 800	-14 463
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring av rörelsekapital		**119 015**	**115 820**
Kassaflöde från förändring av rörelsekapital			
Ökning/minskning av rörelsefordringar		-19 601	-26 475
Ökning/minskning av rörelseskulder		55 341	78 321
Summa förändring av rörelsekapital		**35 740**	**51 846**
Kassaflöde från den löpande verksamheten		**154 755**	**167 666**
Kassaflöde från investeringsverksamheten			
Köp av immateriella tillgångar	18	-1 511	-2 719
Köp av materiella anläggningstillgångar	17	-109 909	-223 337
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		969	-
Investeringar i intresseföretag		-98	-22
Effekt vid avyttring av dotterföretag	41	-	11 980
Effekt vid förvärv av dotterföretag	39	-	9 254
Ökning/minskning av övriga finansiella tillgångar		765	16
Kassaflöde från investeringsverksamheten		**-109 784**	**-204 828**
Kassaflöde från finansieringsverksamheten			
Upptagna lån under året		-	257 000
Amorterade lån under året		-8 400	-155 117
Nyemission			
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		**-8 400**	**101 883**
Årets kassaflöde		**36 571**	**64 721**
Likvida medel vid årets början	30	487 826	423 105
Likvida medel vid årets slut	30	524 397	487 826

MODERBOLAGETS RESULTATRÄKNING

Belopp i KSEK	Not	2015	2014
Nettoomsättning	6,8	49 658	40 738
Övriga externa kostnader	9,36	-29 452	-26 865
Personalkostnader	10	-20 178	-13 580
Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar	17	-22	-42
Övriga rörelsekostnader		-16	
Rörelseresultat		**-10**	**251**
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	12	115	1702
Räntekostnader och liknande resultatposter	12	-3	-
Resultat efter finansiella poster		**102**	**1 953**
Skatt på årets resultat	13	-	-
Årets resultat		**102**	**1 953**

Årets resultat överensstämmer med totalresultatet varför ingen separat rapport över totalresultatet presenteras.

MODERBOLAGETS BALANSRÄKNING

Belopp i KSEK	Not	2015-12-31	2014-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Inventarier, verktyg och installationer	17	135	78
Summa materiella anläggningstillgångar		**135**	**78**
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar i koncernföretag	22	434 446	434 446
Andelar i intressebolag	19	22 997	22 997
Andra långfristiga fordringar	23	51	0
Summa finansiella anläggningstillgångar		**457 494**	**457 443**
Summa anläggningstillgångar		**457 629**	**457 521**
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Aktuella skattefordringar		395	386
Övriga fordringar	28	2	9
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	29	620	512
Summa kortfristiga fordringar		**1017**	**907**
Kassa och Bank	30	66 233	48 103
Summa omsättningstillgångar		**67 250**	**49 010**
SUMMA TILLGÅNGAR		**524 879**	**506 531**

MODERBOLAGETS BALANSRÄKNING, FORTS.

Belopp i KSEK	Not	2015-12-31	2014-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Aktiekapital (16 470 aktier)		1 647	1 647
Reservfond		105	105
Summa bundet eget kapital		**1 752**	**1 752**
Fritt eget kapital			
Balanserat resultat		461 511	459 558
Årets resultat		102	1 953
Summa fritt eget kapital		**461 613**	**461 511**
Summa eget kapital		**463 365**	**463 263**
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		2 814	3 016
Övriga skulder	32	54 560	39 170
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	33	4 140	1 082
Summa kortfristiga skulder		**61 514**	**43 268**
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**524 879**	**506 531**
Ställda säkerheter	**34**	**Inga**	**Inga**
Ansvarsförbindelser	**35**	**Inga**	**Inga**

FÖRÄNDRINGAR I MODERBOLAGETS EGET KAPITAL

		Hänförligt till moderföretagets aktieägare			
Belopp i KSEK	**Not**	**Aktie-kapital**	**Bundna reserver**	**Fritt eget kapital**	**Summa eget kapital**
Ingående balans per 1 januari 2014		**1 647**	**105**	**459 558**	**461 310**
Årets resultat				1 953	1953
Utgående balans per 31 december 2014		**1 647**	**105**	**461 511**	**463 263**
Årets resultat				102	102
Utgående balans per 31 december 2015		**1 647**	**105**	**461 613**	**463 365**

Årets resultat överensstämmer med totalresultatet.

MODERBOLAGETS KASSAFLÖDESANALYS

Belopp i KSEK	Not	2015	2014
Kassaflöde från den löpande verksamheten			
Rörelseresultat		-10	251
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet	40	39	42
Erhållen ränta		115	1 702
Betald ränta		-3	-
Betald inkomstskatt		-	327
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring av rörelsekapital		**141**	**2322**
Kassaflöde från förändring av rörelsekapital			
Ökning/minskning av rörelsefordringar		-110	136
Ökning/minskning av rörelseskulder		18 245	27 287
Summa förändring av rörelsekapital		**18 135**	**27 423**
Kassaflöde från den löpande verksamheten		**18 276**	**29 745**
Investeringsverksamheten			
Köp av materiella anläggningstillgångar	17	-299	-60
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		204	-
Förvärv av finansiella anläggningstillgångar		-51	-
Kassaflöde från investeringsverksamheten		**-146**	**-60**
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		**0**	**0**
Årets kassaflöde		**18 130**	**29 685**
Likvida medel vid årets början	30	48 103	18 418
Likvida medel vid årets slut	30	66 233	48 103

NOTER

NOT 1 ALLMÄN INFORMATION

RISE Research Institutes of Sweden ABs uppdrag är att samla den svenska institutssektorn och stärka dess roll i innovationssystemet genom effektiv ägarstyrning och arbete med struktur-, effekt- och finansieringsfrågor. Forskningsinstituten under RISE AB ska vara internationellt konkurrenskraftiga och verka för hållbar tillväxt i Sverige genom att stärka näringslivets konkurrenskraft och förnyelse.

RISE-koncernen består, förutom av moderbolaget RISE Research Institutes of Sweden AB, av det helägda dotterbolaget SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut AB och av det till 60 % ägda dotterbolaget Swedish ICT Research AB. I koncernen ingår även intressebolagen Swerea AB som ägs till 42,8 % och Innventia AB som ägs till 29 %. RISE AB är helägt av staten.

Moderbolaget är ett aktiebolag som är registrerat i Sverige och har sitt säte i Stockholms kommun. Besöksadressen till huvudkontoret är Mäster Samuelsgatan 60, Box 3072, 103 61 Stockholm.

Den 21 mars 2016 har denna koncernredovisning och årsredovisning godkänts för utfärdande av styrelsen och verkställande direktör.

NOT 2 SAMMANFATTNING AV VIKTIGA REDOVISNINGSPRINCIPER

2.1 Grund för rapporternas upprättande

Koncernredovisningen för RISE Research Institutes of Sweden AB-koncernen har upprättats i enlighet med International Financial Reporting Strandards Board (IFRS) utgivna av International Accounting Standards Board (IASB) sådana de antagits av EU. Vidare har Rådet för finansiell rapporterings rekommendation RFR 1 Kompletterande redovisningsregler för koncerner tillämpats.

Tillgångar och skulder har upprättats enligt anskaffningsvärdemetoden förutom vissa finansiella instrument som värderats till verkligt värde via resultaträkningen. De viktigaste redovisningsprinciperna som tillämpats när denna koncernredovisning upprättats anges nedan. Dessa principer har tillämpats konsekvent för alla presenterade år, om inte annat anges. Anläggningstillgångar och långfristiga skulder består i allt väsentligt av belopp som förväntas återvinnas eller betalas efter mer än tolv månader räknat från balansdagen. Omsättningstillgångar och kortfristiga skulder består i allt väsentligt av belopp som förväntas återvinnas eller betalas inom tolv månader räknat från balansdagen.

Att upprätta rapporter i överensstämmelse med IFRS kräver användning av en del viktiga uppskattningar för redovisningsändamål. Vidare krävs att ledningen gör vissa bedömningar vid tillämpningen av koncernens redovisningsprinciper. De områden som innefattar en hög grad av bedömning, som är komplexa eller sådana områden där antaganden och uppskattningar är av väsentlig betydelse för koncernredovisningen anges i not 4.

Moderbolagets redovisning är upprättad i enlighet med RFR 2, Redovisning för juridiska personer och Årsredovisningslagen. I de fall moderbolaget tillämpar andra redovisningsprinciper än koncernen anges detta separat i slutet av denna not.

Samtliga belopp, om inte annat anges, är avrundade till närmaste tusental. Uppgifterna inom parentes avser föregående år.

Ändringar i redovisningsprinciper och upplysningar

Inga nya eller ändrade IFRS med tillämpning från och med 1 januari 2015 har haft någon väsentlig effekt på koncernens redovisning.

Ett antal nya eller ändrade IFRS träder ikraft först under kommande räkenskapsår och har inte förtidstillämpats vid upprättandet av dessa finansiella rapporter. Nyheter eller ändringar med framtida tillämpning planeras inte att förtids tillämpas.

IFRS 9 "Finansiella instrument" hanterar klassificering, värdering och redovisning av finansiella tillgångar och skulder. Den fullständiga versionen av IFRS 9 gavs ut i juli 2014. Den ersätter de delar av IAS 39 som hanterar klassificering och värdering av finansiella instrument. IFRS 9 behåller en blandad värderingsansats men förenklar denna ansats i vissa avseenden. Det kommer att finnas 3 värderingskategorier för finanseilla tillgångar, upplupet anskaffningsvärde, verkligt värde över övrigt totalresultat och verkligt värde över resultaträkningen. Hur ett instrument ska klassificeras beror på företagets affärsmodell och instrumentets karaktäristika. Investeringar i eget kapitalinstrument ska redovisas till verkligt värde över resultaträkningen men det finns även en möjlighet att vid första redovisningstillfället redovisa instrumentet till verkligt värde över övrigt totalresultat. Ingen omklassificering till resultaträkningen kommer då ske vid avyttring av instrumentet. IFRS 9 inför också en ny modell för beräkning av kreditförlustreserv som utgår från förväntade kreditförluster. För finansiella skulder så ändras inte klassificeringen och värderingen förutom i det fall då en skuld redovisas till verkligt värde över resultaträkningen baserat på verkligt värde alternativet. Värdeförändringar hänförliga till förändringar i egen kreditrisk ska då redovisas i övrigt totalresultat. IFRS 9 minskar kraven för tillämpning av säkringsredovisning genom att 80-125-kriteriet ersätts med krav på ekonomisk relation mellan säkringsinstrument och säkrat föremål och att säkringskvoten ska vara samma som används i riskhanteringen. Även säkringsdokumentationen ändras lite jämfört med den som tas fram under IAS 39. Standarden ska tillämpas för räkenskapsår som påbörjas 1 januari 2018. Tidigare tillämpning är tillåten. Koncernen har ännu inte utvärderat effekterna av införandet av standarden.

IFRS 15 "Revenue from contracts with customers" reglerar hur redovisning av intäkter ska ske. De principer som IFRS 15 bygger på ska ge användare av finansiella rapporter mer användbar information om företagets intäkter. Den utökade upplysningsskyldigheten innebär att information om intäktsslag, tidpunkt för reglering, osäkerheter kopplade till intäktsredovisning samt kassaflöde hänförligt till företagets kundkontrakt ska lämnas. En intäkt ska enligt IFRS 15 redovisas när kunden erhåller kontroll över den försålda varan eller tjänsten och har möjlighet att använda och erhåller nyttan från varan eller tjänsten. IFRS 15 ersätter IAS 18 Intäkter och IAS 11 Entreprenadavtal samt därtill hörande SIC och IFRS Interpretations Committee . IFRS 15 träder ikraft den 1 januari 2018. Förtida tillämpning är tillåten. Koncernen har ännu inte utvärderat effekterna av införandet av standarden.

Inga andra av de IFRS eller IFRS Interpretations Committee tolkningar som ännu inte har trätt i kraft, väntas ha någon väsentlig inverkan på koncernen.

2.2 Koncernredovisning

2.2.1 Dotterbolag

Dotterföretag är alla företag (inklusive strukturerade företag) över vilka koncernen har bestämmande inflytande. Koncernen kontrollerar ett företag när den exponeras för eller har rätt till rörlig avkastning från sitt innehav i företaget och har möjlighet att påverka avkastningen genom sitt inflytande i företaget. Dotterföretag inkluderas i koncernredovisningen från och med den dag då det bestämmande inflytandet överförs till koncernen. De exkluderas ur koncernredovisningen från och med den dag då det bestämmande inflytandet upphör.

Förvärvsmetoden används för redovisning av koncernens förvärv av dotterbolag. Anskaffningsvärdet för ett förvärv utgörs av verkligt värde på tillgångar som lämnats som ersättning, emitterade eget kapitalinstrument och uppkomna eller övertagna skulder per överlåtelsedagen. Identifierbara förvärvade tillgångar och övertagna skulder och eventualförpliktelser i ett rörelseförvärv värderas inledningsvis till verkliga värden på förvärvsdagen, oavsett omfattning på eventuellt minoritetsintresse. Det överskott som utgörs av skillnaden mellan anskaffningsvärdet och det verkliga värdet på koncernens andel av identifierbara förvärvade tillgångar, skulder och eventualförpliktelser redovisas som goodwill. Om anskaffningsvärdet understiger verkligt värde för det förvärvade dotterbolagets tillgångar, skulder och eventualförpliktelser redovisas mellanskillnaden direkt i resultaträkningen.

Koncerninterna transaktioner och balansposter samt orealiserade vinster och förluster på transaktioner mellan koncernföretag elimineras. Redovisningsprinciperna för dotterbolag har i förekommande fall ändrats för att garantera en konsekvent tillämpning av koncernens principer.

Samtliga förvärvsrelaterade transaktionskostnader kostnadsförs. Dessa kostnader redovisas i koncernen på raden övriga externa kostnader i resultaträkningen. Kostnader som redovisas på denna rad är transaktionskostnader, eventuella omvärderingar av tilläggsköpeskillingar samt eventuella omvärderingar till verkligt värde av tidigare förvärvade andelar vid stegvisa förvärv.

2.2.2 Förändringar i ägarandel i ett dotterbolag utan förändring av bestämmande inflytande

Transaktioner med innehavare utan bestämmande inflytande som inte leder till förlust av kontroll redovisas som egetkapitaltransaktioner - dvs som transaktioner med ägarna i deras roll som ägare. Vid förvärv från innehavare utan bestämmande inflytande redovisas skillnaden mellan verkligt värde på erlagd köpeskilling och den faktiska förvärvade andelen av det redovisade värdet på dotterbolagets nettotillgångar i eget kapital. Vinster och förluster på avyttringar till innehavare utan bestämmande inflytande redovisas också i eget kapital.

2.2.3 Försäljning av dotterbolag

När koncernen inte längre har ett bestämmande inflytande, värderas varje kvarvarande innehav till verkligt värde per den tidpunkt när den förlorar det bestämmande inflytandet. Ändringen i redovisat värde redovisas i resultaträkningen. Det verkliga värdet används som det första redovisade värdet och utgör grund för den fortsatta redovisningen av det kvarvarande innehavet som intressebolag, joint venture eller finansiell tillgång. Alla belopp avseende den avyttrade enheten som tidigare redovisats i övrigt totalresultat, redovisas som om koncernen direkt hade avyttrat de hänförliga tillgångarna eller skulderna. Detta kan medföra att belopp som tidigare redovisats i övrigt totalresultat omklassificeras till resultatet.

2.2.4 Intressebolag

Intressebolag är alla de företag där koncernen har ett betydande men inte bestämmande inflytande, vilket i regel gäller för aktieinnehav som omfattar mellan 20 % och 50 % av rösterna. Innehav i intressebolag redovisas enligt kapitalandelsmetoden. Vid tillämpning av kapitalandelsmetoden värderas investeringen inledningsvis till anskaffningsvärde och det redovisade värdet ökas eller minskas därefter för att beakta koncernens andel av intressebolagets vinst eller förlust efter förvärvstidpunkten. Även utdelning påverkar intressebolagsandelen. Koncernens redovisade värde på innehav i intressebolag inkluderar goodwill som identifieras vid förvärvet.

Om ägarandelen i ett intressebolag minskas men investeringen fortsätter att vara ett intressebolag omklassificeras endast ett proportionellt belopp av den vinst eller förlust som tidigare redovisades i övrigt totalresultat till resultatet.

Koncernens andel av resultat som uppkommit efter förvärvet redovisas i resultaträkningen och dess andel av förändringar i övrigt totalresultat efter förvärvet redovisas i övrigt totalresultat med motsvarande ändring av innehavets redovisade värde. När koncernens andel i ett intressebolags förluster uppgår till eller överstiger dess innehav i intressebolaget, inklusive eventuella fordringar utan säkerhet, redovisar koncernen inte ytterligare förluster, om inte koncernen har påtagit sig legala eller informella förpliktelser eller gjort betalningar för intressebolagets räkning.

Koncernen bedömer vid varje rapportperiods slut om det finns objektiva bevis för att nedskrivningsbehov föreligger för investeringen i intressebolaget. Om så är fallet, beräknar koncernen nedskrivningsbeloppet som skillnaden mellan intressebolagets återvinningsvärde och det redovisade värdet och redovisar beloppet i ”Resultatandel i intressebolag” i resultaträkningen.

2.3 Segmentrapportering

Rörelsesegment rapporteras på ett sätt som överensstämmer med den interna rapportering som lämnas till den högste verkställande beslutsfattaren. Den högste verkställande beslutsfattaren är den funktion som ansvarar för tilldelning av resurser och bedömning av rörelsesegmentens resultat. I koncernen har denna funktion identifierats som styrelsen i RISE Research Institutes of Sweden AB. RISE AB har tre operativa segment. De tre segmenten är koncernerna SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut AB, Swedish ICT Research AB och moderbolaget RISE AB. För information se tabell not 5.

2.4 Omräkning av utländsk valuta

2.4.1 Funktionell valuta och rapportvaluta

Poster som ingår i de finansiella rapporterna för de olika enheterna i koncernen är värderade i den valuta som används i den ekonomiska miljö där respektive företag huvudsakligen är verksamt (funktionell valuta). I koncernredovisningen används svenska kronor (kr), som är koncernens rapportvaluta.

2.4.2 Transaktioner och balansposter

Transaktioner i utländsk valuta omräknas till den funktionella valutan enligt de valutakurser som gäller på transaktionsdagen eller den dag då posterna omvärderas. Valutakursvinster och - förluster som uppkommer vid betalning av sådana transaktioner och vid omräkning av monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta till balansdagens kurs, redovisas i resultaträkningen. Undantag är då transaktionerna utgör säkringar som uppfyller villkoren för säkringsredovisning av kassaflöden eller av nettoinvesteringar, då vinster/förluster redovisas i övrigt totalresultat.

Valutakursvinster och - förluster som hänför sig till lån och likvida medel redovisas i resultaträkningen som finansiella intäkter eller kostnader. Alla övriga valutakursvinster och -förluster redovisas i posten ”Andra vinster/förluster - netto” i resultaträkningen.

Förändringar i verkligt värde för värdepapper i utländsk valuta, vilka klassificerats som finansiella tillgångar som kan säljas, fördelas mellan omräkningsdifferenser som beror på förändringar av värdepapprets upplupna anskaffningsvärde och andra förändringar av värdepapprets redovisade värde.

Kursdifferenser som hänför sig till förändringar i upplupet anskaffningsvärde redovisas i resultaträkningen och andra förändringar av redovisat värde redovisas i övrigt totalresultat.

Omräkningsdifferenser för icke-monetära finansiella tillgångar och skulder, såsom aktier som värderas till verkligt värde via resultaträkningen, redovisas i resultaträkningen som en del av verkligt värdevinster/-förluster. Omräkningsdifferenser för icke-monetära finansiella tillgångar såsom aktier som klassificeras som finansiella tillgångar som kan säljas, förs till reserven för tillgångar som kan säljas, vilken ingår i övrigt totalresultat.

Goodwill och justeringar av verkligt värde som uppkommer vid förvärv av en utlands-verksamhet behandlas som tillgångar och skulder hos denna verksamhet och omräknas till balansdagens kurs. Valutakursdifferenser redovisas i övrigt totalresultat.

2.4.3 Koncernföretag

Resultat och finansiell ställning för alla koncernföretag (av vilka inget har en höginflationsvaluta som funktionell valuta) som har en annan funktionell valuta än rapportvalutan, omräknas till koncernens rapportvaluta enligt följande:
(a) tillgångar och skulder för var och en av balansräkningarna omräknas till balansdagens kurs;
(b) intäkter och kostnader för var och en av resultaträkningarna omräknas till genomsnittlig valutakurs (såvida denna genomsnittliga kurs utgör en rimlig approximation av den ackumulerade effekten av de kurser som gäller på transaktionsdagen, annars omräknas intäkter och kostnader till transaktionsdagens kurs), och
(c) alla valutakursdifferenser som uppstår redovisas i övrigt totalresultat.

Goodwill och justeringar av verkligt värde som uppkommer vid förvärv av en utlandsverksamhet behandlas som tillgångar och skulder hos denna verksamhet och omräknas till balansdagens kurs. Omräkningsdifferenser redovisas i övrigt totalresultat.

2.5 Immateriella tillgångar

2.5.1 Forskning och utveckling

Utgifter för forskning kostnadsförs när de uppstår. Utvecklingsutgifter aktiveras när en ny produkt eller en ny produktapplikation har nått så långt i utvecklingshänseende, att först från och med att den går in i en industrialiseringsprocess - liktydigt med att den avses bli lanserad som självständig produkt alternativt som en integrerad del i en befintlig produkt - börjar utgifterna redovisas som tillgång. Samtliga sådana utgifter har dessförinnan kostnadsförts löpande. Forskningssutgifter som tidigare har kostnadsförts balanseras inte i efterföljande period. Avskrivningsplaner påbörjas från och med kommersialisering av respektive produkt. Anskaffningsvärdet för internt upparbetade immateriella tillgångar innefattar samtliga utgifter som direkt kan hänföras till tillgången. Till största delen avser detta löner och andra anställningsrelaterade utgifter för personal som direkt deltar i arbetet med att ta fram produkten eller applikationen, samt utgifter för externa tjänster.

2.5.2 Patent

Patent har en bestämbar nyttjandeperiod och redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar. Avskrivningar görs linjärt för att fördela kostnaden för patent över deras bedömda nyttjandeperiod på 10 år.

2.5.3 Goodwill

Goodwill uppstår vid förvärv av dotterföretag och avser det belopp varmed köpeskillingen, eventuellt innehav utan bestämmande inflytande i det förvärvade företaget samt verkligt värde per förvärvsdagen på tidigare egetkapitalandel i det förvärvade företaget, överstiger verkligt värde på identifierbara förvärvade nettotillgångar. Om beloppet understiger verkligt värde för det förvärvade dotterföretagets nettotillgångar, i händelse av ett förvärv till lågt pris, redovisas mellanskillnaden direkt i resultaträkningen

I syfte att testa nedskrivningsbehov, fördelas goodwill som förvärvats i ett rörelseförvärv till kassagenererande enheter eller grupper av kassagenererande enheter som förväntas bli gynnade av synergier från förvärvet. Varje enhet eller grupp av enheter som goodwill har fördelats till motsvarar den lägsta nivå i koncernen på vilken goodwillen i fråga övervakas i den interna styrningen. Goodwill övervakas på rörelsesegmentnivå.

Goodwill nedskrivningstestas årligen eller oftare om händelser eller ändringar i förhållanden indikerar en möjlig värdeminskning. Det redovisade värdet på den kassagenererande enhet som goodwill hänförts till jämförs med återvinningsvärdet, vilket är det högsta av nyttjandevärdet och det verkliga värdet minus försäljningskostnader. Eventuell nedskrivning redovisas omedelbart som en kostnad och återförs inte.

2.6 Materiella anläggningstillgångar

Byggnader och mark innefattar huvudsakligen fabriker, butiker och kontor. Byggnader och mark redovisas till omvärderat belopp, baserat på värderingar som utförs av externa och oberoende värderingsmän, minskat med de avskrivningar av byggnader som gjorts därefter. Värderingar görs med tillräcklig regelbundenhet för att säkerställa att det verkliga värdet på den omvärderade tillgången inte väsentligt avviker från det redovisade värdet. De ackumulerade avskrivningarna vid tidpunkten för omvärderingen elimineras mot tillgångens omvärderade anskaffningsvärde, varefter nettobeloppet utgör tillgångens omvärderade belopp. Alla andra materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för avskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår utgifter som direkt kan hänföras till förvärvet av tillgången. I anskaffningsvärdet kan också ingå överföringar från eget kapital av eventuella vinster/förluster från kassaflödessäkringar som uppfyller villkoren för säkringsredovisning, hänförliga till inköp i utländsk valuta av materiella anläggningstillgångar.

Tillkommande utgifter läggs till tillgångens redovisade värde eller redovisas som

en separat tillgång, beroende på vilket som är lämpligt, endast då det är sannolikt att de framtida ekonomiska förmåner som är förknippade med tillgången kommer att komma koncernen tillgodo och tillgångens anskaffningsvärde kan mätas på ett tillförlitligt sätt. Redovisat värde för den ersatta delen tas bort från balansräkningen. Alla andra former av reparationer och underhåll redovisas som kostnader i resultaträkningen under den period de uppkommer.

Inga avskrivningar görs på mark. Avskrivningar på andra tillgångar, för att fördela deras anskaffningsvärde eller omvärderat belopp ner till det beräknade restvärdet över den beräknade nyttjandeperioden, görs linjärt enligt följande:

Byggnader	25-50 år
Datorer	3 år
Inventarier, verktyg och installationer	5 år
Nedlagda kostnader på annans fastighet	5 år

Vinster och förluster vid avyttring fastställs genom en jämförelse mellan försäljningsintäkten och det redovisade värdet och redovisas i Övriga rörelseintäkter respektive Övriga rörelsekostnader i resultaträkningen.

2.7 Nedskrivningar av icke-finansiella anläggningstillgångar

Immateriella tillgångar som har en obestämbar nyttjandeperiod eller immateriella tillgångar som inte är färdiga för användning, skrivs inte av utan prövas årligen avseende eventuellt nedskrivningsbehov. Tillgångar som skrivs av bedöms med avseende på värdenedgång närhelst händelser eller förändringar i förhållanden indikerar att det redovisade värdet kanske inte är återvinningsbart. En nedskrivning görs med det belopp varmed tillgångens redovisade värde överstiger dess återvinningsvärde.

Återvinningsvärdet är det högre av tillgångens verkliga värde minskat med försäljningskostnader och dess nyttjandevärde. Vid bedömning av nedskrivningsbehov grupperas tillgångar på de lägsta nivåer där det finns i allt väsentligt oberoende kassaflöden (kassagenererande enheter). För tillgångar (andra än goodwill) som tidigare har skrivits ner görs per varje balansdag en prövning av om återföring bör göras

Materiella tillgångarnas restvärden och nyttjandeperiod prövas vid varje rapportperiods slut och justeras vid behov. En tillgångs redovisade värde skrivs omgående ner till dess återvinningsvärde om tillgångens redovisade värde överstiger dess bedömda återvinningsvärde.

Nedskrivningsbeloppet fördelas i första hand till goodwill och därefter görs en proportionell nedskrivning av övriga tillgångar som ingår i enheten.

2.8 Finansiella instrument

2.8.1 Klassificering

Koncernen klassificerar sina finansiella tillgångar och skulder i följande kategorier: finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultatet, lånefordringar och kundfordringar, finansiella tillgångar som kan säljas samt övriga finansiella skulder. Klassificeringen är beroende av för vilket syfte den finansiella tillgången eller skulden förvärvades. .

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultatet är finansiella instrument som innehas för handel. En finansiell tillgång klassificeras i denna kategori om den förvärvas huvudsakligen i syfte att säljas inom kort. Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultatet utgörs av kortfristiga placeringar såsom räntefonder och indexobligationer vilka redovisas som likvida medel i balansräkningen. Tillgångar i denna kategori klassificeras som omsättningstillgångar om de förväntas bli reglerade inom tolv månader, annars klassificeras de som anläggningstillgångar.

Lånefordringar och kundfordringar

Lånefordringar och kundfordringar är finansiella tillgångar som inte är derivat, som har fastställda eller fastställbara betalningar och som inte är noterade på en aktiv marknad. De ingår i omsättningstillgångar med undantag för poster med förfallodag mer än 12 månader efter balansdagen, vilka klassificeras som anläggningstillgångar. Lånefordringar och kundfordringar redovisas som andra långfristiga fordringar, kundfordringar, övriga fordringar, respektive upplupna intäkter i balansräkningen. Även likvida medel ingår i denna kategori.

Kundfordringar redovisas inledningsvis till verkligt värde och därefter till upplupet anskaffningsvärde med tillämpning av effektivräntemetoden, minskat med eventuell reservering för värdeminskning. Kundfordringar med löptid om mindre än 12 månader redovisas till nominellt värde, vilket motsvarar verkligt värde.

En reservering för värdeminskning av kundfordringar görs när det finns objektiva bevis för att koncernen inte kommer att kunna erhålla alla belopp som är förfallna enligt fordringarnas ursprungliga villkor. Reserveringens storlek utgörs av skillnaden mellan tillgångens redovisade värde och nuvärdet av bedömda diskonterade framtida kassaflöden diskonterade med den ursprungliga effektiva räntan. Befarade och konstaterade kundförluster redovisas på raden övriga rörelsekostnader i resultaträkningen. Återvinning av belopp som tidigare skrivits bort krediteras övriga rörelsekostnader i resultaträkningen.

Likvida medel

I likvida medel ingår kassa och banktillgodohavanden samt kortfristiga placeringar med förfallodag inom tre månader från anskaffningstidpunkten.

Leverantörsskulder

Leverantörsskulder är förpliktelser att betala för varor och tjänster som har förvärvats i den löpande verksamheten från leverantörer. Leverantörsskulder klassificeras som kortfristiga skulder om de förefaller inom ett år eller tidigare (eller under normal verksamhetscykel om denna är längre). Om inte, tas de upp som långfristiga skulder.

Upplåning

Upplåning redovisas inledningsvis till verkligt värde, netto efter transaktionskostnader. Upplåning redovisas därefter till upplupet anskaffningsvärde och eventuell skillnad mellan erhållet belopp (netto efter transaktionskostnader) och återbetalningsbeloppet redovisas i resultaträkningen fördelat över låneperioden, med tillämpning av effektivräntemetoden.

Avgifter som betalas för lånelöften redovisas som transaktionskostnader för upplåningen i den utsträckning det är sannolikt att delar av eller hela kreditutrymmet kommer att utnyttjas. I sådana fall redovisas avgiften när kreditutrymmet utnyttjas. När det inte föreligger några bevis för att det är sannolikt att delar av eller hela kreditutrymmet kommer att utnyttjas, redovisas avgiften som en förskottsbetalning för finansiella tjänster och fördelas över det aktuella lånelöftets löptid.

Preferensaktier, som är obligatoriskt inlösbara vid en specifik tidpunkt, klassificeras som skulder. Utdelning på dessa preferensaktier redovisas i resultaträkningen som räntekostnad.

Checkräkningskrediter redovisas som upplåning bland Kortfristiga skulder i balansräkningen.

Finansiella tillgångar som kan säljas

Finansiella tillgångar som kan säljas är tillgångar som inte är derivat och där tillgångarna identifierats som att de kan säljas eller inte har klassificerats i någon av övriga kategorier. De ingår i anläggnings¬tillgångar om ledningen inte har för avsikt att avyttra tillgången inom 12 månader efter rapportperiodens slut. Finansiella tillgångar som kan säljа utgörs av aktieinnehav i onoterade företag.

Övriga finansiella skulder

Koncernens leverantörsskulder och övriga kortfristiga skulder klassificeras som övriga finansiella skulder. Se beskrivning ovan 2.8.1.

2.8.2 Redovisning och värdering

Köp och försäljningar av finansiella tillgångar redovisas på affärsdagen – det datum då koncernen förbinder sig att köpa eller sälja tillgången. Finansiella instrument redovisas första gången till verkligt värde plus transaktionskostnader, vilket gäller alla finansiella tillgångar som inte redovisas till verkligt värde via resultaträkningen. Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen redovisas första gången till verkligt värde, medan hänförliga transaktionskostnader redovisas i resultaträkningen. Finansiella tillgångar tas bort från balansräkningen när rätten att erhålla kassaflöden från instrumentet har löpt ut eller överförts och koncernen har överfört i stort sett alla risker och förmåner som är förknippade med äganderätten. Finansiella tillgångar som kan säljas och finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen redovisas efter anskaffningstidpunkten till verkligt värde. Lånefordringar och kundfordringar redovisas efter anskaffningstidpunkten till upplupet anskaffningsvärde med tillämpning av effektivräntemetoden.

Vinster och förluster till följd av förändringar i verkligt värde avseende kategorin finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen, resultatredovisas i den period då de uppstår och ingår i resultaträkningens post Andra vinster/förluster – netto. Utdelningsintäkter från värdepapper i kategorin finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen redovisas i resultaträkningen som en del av Övriga intäkter när koncernens rätt att erhålla betalning har fastställts.

Förändringar i verkligt värde för monetära och icke-monetära värdepapper klassificerade som finansiella tillgångar som kan säljas redovisas i övrigt totalresultat.

När värdepapper, som klassificerats som finansiella tillgångar som kan säljas, säljs eller skrivs ner, förs ackumulerade justeringar av verkligt värde från eget kapital till resultaträkningen som vinster och förluster från finansiella instrument.

Ränta på värdepapper som kan säljas som beräknats med effektivräntemetoden redovisas i resultaträkningen som en del av Finansiella intäkter. Utdelning på aktieinstrument som kan säljas redovisas i resultaträkningen som en del av Övriga intäkter när koncernens rätt att erhålla betalning har fastställts.

2.9 Nedskrivning av finansiella tillgångar

2.9.1 Tillgångar som redovisas till upplupet anskaffningsvärde

Koncernen bedömer vid varje rapportperiods slut om det finns objektiva bevis för att nedskrivningsbehov föreligger för en finansiell tillgång eller en grupp av finansiella tillgångar. En finansiell tillgång eller grupp av finansiella tillgångar har ett nedskrivningsbehov och skrivs ned endast om det finns objektiva bevis för ett nedskrivningsbehov till följd av att en eller flera händelser inträffat efter det att tillgången redovisats första gången (en "förlusthändelse") och att denna händelse (eller händelser) har en inverkan på de uppskattade framtida kassaflödena för den finansiella tillgången eller grupp av finansiella tillgångar som kan uppskattas på ett tillförlitligt sätt.

Objektiva bevis för att nedskrivningsbehov föreligger innefattar bland annat indikationer på att en gäldenär eller grupp av gäldenärer har betydande finansiella svårigheter, att betalningar av räntor eller kapitalbelopp har uteblivit eller är försenade, att det är sannolikt att gäldenären eller gruppen av gäldenärerna kommer att gå i konkurs eller annan finansiell rekonstruktion, eller att det finns observerbara uppgifter som tyder på att det finns en mätbar minskning av uppskattade framtida kassaflöden såsom förändringar i förfallna skulder eller andra ekonomiska förutsättningar som korrelerar med kreditförluster.

För kategorin lånefordringar och kundfordringar beräknas nedskrivningen som skillnaden mellan tillgångens redovisade värde och nuvärdet av uppskattade framtida kassaflöden (exklusive framtida kreditförluster som inte har inträffat), diskonterade till den finansiella tillgångens ursprungliga effektiva ränta. Tillgångens redovisade värde skrivs ned och nedskrivningsbeloppet redovisas i koncernens resultaträkning. Om ett lån eller en investering som innehas till förfall har rörlig ränta, används den aktuella effektiva ränta som fastställts enligt avtalet som diskonteringsränta när nedskrivningsbehov fastställs. Som en praktisk utväg kan koncernen fastställa nedskrivningsbehovet på basis av instrumentets verkliga värde med hjälp av ett observerbart marknadspris.

Om nedskrivningsbehovet minskar i en efterföljande period och minskningen objektivt kan hänföras till en händelse som inträffade efter att nedskrivningen redovisades (som exempelvis en förbättring av gäldenärens kreditvärdighet), redovisas återföringen av den tidigare redovisade nedskrivningen i koncernens resultaträkning.

2.9.2 Tillgångar klassificerade som finansiella tillgångar som kan säljas

Koncernen bedömer vid varje rapportperiods slut om det finns objektiva bevis för att nedskrivnings-behov föreligger för en finansiell tillgång eller en grupp av finansiella tillgångar.

Om sådant bevis föreligger för skuldinstrument, tas den ackumulerade förlusten – beräknad som skillnaden mellan anskaffningsvärdet och aktuellt verkligt värde, med avdrag för eventuella tidigare nedskrivningar som redovisats i resultaträkningen – bort från eget kapital och redovisas i resultaträkningen. Om det verkliga värdet för ett skuldebrev som kan säljas ökar i en efterföljande period och denna ökning objektivt kan hänföras till en händelse efter det att nedskrivningen skedde, återförs nedskrivningen via resultaträkningen.

För eget kapitalinstrument betraktas en betydande eller utdragen nedgång i verkligt värde, till en nivå som ligger under dess anskaffningsvärde, också som ett bevis på att nedskrivningsbehov föreligger. Om sådant bevis föreligger, tas den ackumulerade förlusten – beräknad som skillnaden mellan anskaffningsvärdet och aktuellt verkligt värde, med avdrag för eventuella tidigare nedskrivningar som redovisats i resultaträkningen – bort från eget kapital och redovisas i resultaträkningen. Nedskrivningar av egetkapitalinstrument, vilka tidigare redovisats i resultaträkningen, återförs inte över resultaträkningen.

2.10 Varulager

Varulagret redovisas till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet. Anskaffningsvärdet motsvarar inköps pris. Anskaffningsvärdet fastställs med användning av först in, först ut-metoden (FIFU). Nettoförsäljningsvärdet är det uppskattade försäljningspriset i den löpande verksamheten, med avdrag för tillämpliga rörliga försäljningskostnader. I varulagret ingår dels komponenter (pågående arbete) och dels färdiga varor.

2.11 Pågående projekt

Koncernen har tre typer av projekt, forskningsprojekt, delvis kommersiella projekt och helt kommersiella projekt. Forskningsprojekten finansieras med bidrag från moderbolaget eller från samarbetspartners. Intäkterna för dessa projekt redovisas i takt med att kostnaderna uppstår enligt plan. Bidrag som erhållits redovisas som upplupna intäkter i pågående arbeten tills dess att kostnaderna uppburits. När erhållna bidrag har förbrukats tas beslut om projektet ska avslutas, eller om det ska drivas vidare. Delvis kommersiella projekt avser projekt som finansieras både med bidrag samt med kommersiella medel, det vill säga genom försäljning till externa parter. Dessa projekt intäktsredovisas i takt med att kostnaderna upparbetas. Reserveringar sker för beräknade kostnadsöverdrag. Kommersiella projekt finansieras uteslutande genom försäljning till externa parter. Anskaffningsvärdet för dessa projekt består av direkt lön samt andra direkta kostnader. Nettoförsäljningsvärdet definieras som det uppskattade försäljningspriset med avdrag för eventuella uppskattade försäljningskostnader. Konstaterade eller befarade förluster i projekten redovisas på raden övriga rörelsekostnader i resultaträkningen. Återvinning av belopp som tidigare skrivits bort krediteras övriga rörelsekostnader i resultaträkningen.

2.12 Aktiekapital

Stamaktier klassificeras som eget kapital. Transaktionskostnader som direkt kan hänföras till emission av nya aktier redovisas, netto efter skatt, i eget kapital som ett avdrag från emissionslikviden.

2.13 Aktuell och uppskjuten skatt

Periodens skattekostnad omfattar aktuell och uppskjuten skatt. Skatt redovisas i resultaträkningen, utom när skatten avser poster som redovisas i övrigt totalresultat eller direkt i eget kapital. I sådana fall redovisas även skatten i övrigt totalresultat respektive eget kapital.

Den aktuella skattekostnaden beräknas på basis av de skatteregler som på balansdagen är beslutade eller i praktiken beslutade i de länder där moderbolaget och dess dotterbolag är verksamma och genererar skattepliktiga intäkter. Ledningen utvärderar regelbundet de yrkanden som gjorts i självdeklarationer avseende situationer där tillämpliga skatteregler är föremål för tolkning. Den gör, när så bedöms lämpligt, avsättningar för belopp som troligen ska betalas till skattemyndigheten.

Uppskjuten skatt redovisas på alla temporära skillnader som uppkommer mellan det skattemässiga värdet på tillgångar och skulder och dessas redovisade värden i koncernredovisningen. Uppskjuten skatteskuld redovisas emellertid inte om den uppstår till följd av första redovisningen av goodwill. Uppskjuten skatt redovisas heller inte om den uppstår till följd av en transaktion som utgör den första redovisningen av en tillgång eller skuld som inte är ett rörelseförvärv och som, vid tidpunkten för transaktionen, varken påverkar redovisat eller skattemässigt resultat. Uppskjuten inkomstskatt beräknas med tillämpning av skattesatser (och -lagar) som har beslutats eller aviserats per balansdagen och som förväntas gälla när den berörda uppskjutna skattefordran realiseras eller den uppskjutna skatteskulden regleras.

Uppskjutna skattefordringar redovisas i den omfattning det är troligt att framtida skattemässiga överskott kommer att finnas tillgängliga, mot vilka de temporära skillnaderna kan utnyttjas.

Uppskjuten skatteskuld beräknas på skattepliktiga temporära skillnader som uppkommer på andelar i dotterbolag, intressebolag och joint ventures, förutom för uppskjutna skatteskulder där tidpunkten för återföring av den temporära skillnaden kan styras av koncernen och det är sannolikt att den temporära skillnaden inte kommer att återföras inom överskådlig framtid. I normalfallet kan koncernen inte styra återföringen av temporära skillnader avseende intressebolag. Detta är möjligt endast i fall där det finns ett avtal som ger koncernen möjlighet att styra återföringen av temporära skillnader.

Uppskjuten skattefordran som hänför sig till avdragsgilla temporära skillnader avseende innehav i dotterbolag, intressebolag och joint ventures, redovisas endast i den omfattning det är sannolikt att den temporära skillnaden kommer att återföras i framtiden och det kommer att finnas skattepliktiga överskott som avdraget kan utnyttjas mot. Uppskjutna skattefordringar och -skulder kvittas när det finns en legal kvittningsrätt för aktuella skattefordringar och skatteskulder och när de uppskjutna skattefordringarna och skatteskulderna hänför sig till skatter debiterade av en och samma skattemyndighet och avser antingen samma skattesubjekt eller olika skattesubjekt, där det finns en avsikt att reglera saldona genom nettobetalningar.

2.14 Ersättningar till anställda

Pensionsförpliktelser

Koncernföretagen har olika pensionsplaner. Pensionsplanerna finansieras vanligen genom betalningar till försäkringsbolag eller förvaltaradministrerade fonder, där

betalningarna fastställs utifrån periodiska aktuariella beräkningar. Koncernen har både förmånsbestämda och avgiftsbestämda pensionsplaner. En avgiftsbestämd pensionsplan är en pensionsplan enligt vilken koncernen betalar fasta avgifter till en separat juridisk enhet. Koncernen har inte några rättsliga eller informella förpliktelser att betala ytterligare avgifter om denna juridiska enhet inte har tillräckliga tillgångar för att betala alla ersättningar till anställda som hänger samman med de anställdas tjänstgöring under innevarande eller tidigare perioder. En förmånsbestämd pensionsplan är en pensionsplan som inte är avgiftsbestämd. Utmärkande för förmånsbestämda planer är att de anger ett belopp för den pensionsförmån en anställd erhåller efter pensionering, vanligen baserat på en eller flera faktorer såsom ålder, tjänstgöringstid och lön.

Kortfristiga ersättningar
För avgiftsbestämda pensionsplaner betalar koncernen avgifter till offentligt eller privat administrerade pensionsförsäkringsplaner på obligatorisk, avtalsenlig eller frivillig basis. Koncernen har inga ytterligare betalningsförpliktelser när avgifterna väl är betalda. Avgifterna redovisas som personalkostnader när de förfaller till betalning. Förutbetalda avgifter redovisas som en tillgång i den utsträckning som kontant återbetalning eller minskning av framtida betalningar kan komma Koncernen tillgodo. Den skuld som redovisas i balansräkningen avseende förmånsbestämda pensionsplaner är nuvärdet av den förmånsbestämda förpliktelsen vid rapportperiodens slut minus verkligt värde på förvaltningstillgångarna.

Den förmånsbestämda pensionsförpliktelsen beräknas årligen av oberoende aktuarier med tillämpning av den s.k. Projected unit credit method. Nuvärdet av den förmånsbestämda förpliktelsen fastställs genom diskontering av uppskattade framtida kassaflöden med användning av räntesatsen för förstklassiga företagsobligationer som är utfärdade i samma valuta som ersättningarna kommer att betalas i med löptider jämförbara med den aktuella pensionsskuldens.
Aktuariella vinster och förluster till följd av erfarenhetsbaserade justeringar och förändringar i aktuariella antaganden redovisas i övrigt totalresultat den period då de uppstår.

Kostnader avseende tjänstgöring under tidigare perioder redovisas direkt i övrigt totalresultat, om inte förändringarna i pensionsplanen är villkorade av att de anställda kvarstår i tjänst under en angiven period (intjänandeperioden). I sådana fall fördelas kostnaden avseende tjänstgöring under tidigare perioder linjärt över intjänandeperioden.

Koncernens väsentliga förmånsbestämda plan är ITP-planen, tryggad genom avgifter till Alecta. För vare sig räkenskapsåren 2015 eller 2014 har koncernen haft tillgång till information som gör det möjligt att redovisa denna plan som förmånsbestämd. Planen redovisas därför som avgiftsbestämd.
Kortfristiga ersättningar till anställda beräknas utan diskontering och redovisas som kostnad när de relaterade tjänsterna erhålls.

2.15 Intäktsredovisning
Intäkter innefattar det verkliga värdet av vad som erhållits eller kommer att erhållas för sålda varor och utförda tjänster inom koncernen. Koncernen redovisar en intäkt när dess belopp kan mätas på ett tillförlitligt sätt, det är sannolikt att framtida ekonomiska fördelar kommer att tillfalla företaget och att de särskilda kriterier som beskrivs nedan per typ av verksamhet är uppfyllda.

Bidrag
Erhållna projektbidrag intäktsredovisas i den takt upparbetning sker.

Försäljning av tjänster
Koncernens intäkter utgörs i allt väsentligt av intäkter från utförda tjänster (forsknings- och utvecklingsprojekt).

Tidsperioden för projektens genomförande varierar mellan 6 – 36 månader. Projekten utförs på såväl löpande räkning som på fastprisbasis. Ett fastprisuppdrags utfall kan beräknas på ett tillförlitligt sätt när den totala uppdragsinkomsten kan mätas tillförlitligt, när det är sannolikt att de ekonomiska fördelarna som är förknippade med uppdraget kommer att tillfalla koncernen, när färdigställandegraden och de totala utgifterna per balansdag kan mätas tillförlitligt, när samtliga uppdragsutgifter kan identifieras och mätas tillförlitligt. Ett uppdrag på löpande räkning kan beräknas tillförlitligt när det är sannolikt att de ekonomiska fördelarna som kan hänföras till uppdraget kommer att tillfalla koncernen och de uppdragsutgifter som hänför sig till

uppdraget kan identifieras och mätas på ett tillförlitligt sätt.

Samtliga projektbaserade uppdrag redovisas enligt metoden successiv vinstavräkning. Detta innebär att uppdragsinkomster och uppdragsutgifter redovisas i förhållande till uppdragets färdigställandegrad på balansdagen. Färdigställandegraden för uppdragen fastställs genom att en bedömning sker av förhållandet nedlagda timmar för utfört arbetet på balansdagen och beräknade totala timmar. När det är sannolikt att de totala uppdragsutgifterna kommer att överstiga den totala uppdragsinkomsten, redovisas den befarande förlusten omgående som en kostnad. Koncernen redovisar som tillgång fordringar på beställare av alla pågående uppdrag för vilka uppdragsutgifter och redovisade vinster (efter avdrag för redovisade förluster) överstiger fakturerade belopp. Delfakturerade belopp som ännu inte har betalats av kunden och av beställaren innehållna belopp ingår i posten kundfordringar. Koncernen redovisar som skuld alla skulder till beställare av pågående uppdrag vilkas fakturerade belopp överstiger uppdragsutgifter och redovisade vinster (efter avdrag för redovisade förluster).

Försäljning av varor
Försäljning av varor sker i relativt liten omfattning. Intäkter från försäljning av varor redovisas när risker och förmåner förknippade med ägandet är överförda från koncernen, koncernen inte längre utövar någon reell kontroll över de sålda varorna, intäkterna och tillhörande utgifter kan beräknas tillförlitligt och det är sannolikt att de ekonomiska fördelarna som är förknippade med försäljningen av sensorerna tillfaller koncernen.

Hyresintäkter
Hyresintäkter som erhålls vid uthyrning av överskott av kontorslokaler redovisas linjärt under hyresperioden.

Ränteintäkter
Ränteintäkter intäktsredovisas fördelat över löptiden med tillämpning av effektivräntemetoden.

2.16 Leasing
Leasing där en väsentlig del av riskerna och fördelarna med ägande behålls av leasegivaren klassificeras som operationell leasing. Betalningar som görs under leasingperioden (efter avdrag för eventuella incitament från leasegivaren) kostnadsförs i resultaträkningen linjärt över leasingperioden.
Koncernens leasing består av hyra av kontorslokaler och bilar vilka klassificeras som operationell leasing.

2.17 Moderbolagets redovisningsprinciper
Moderbolagets finansiella rapporter är upprättade i enlighet med Årsredovisningslagen och RFR 2 Redovisning för juridiska personer. Moderbolaget tillämpar genom detta samma redovisningsprinciper som koncernen där så är tillämpligt och utom i de fall som anges nedan.

Uppställningsform för resultat- och balansräkning
Resultat- och balansräkning följer årsredovisningslagens uppställningsform. Det innebär skillnader, jämfört med koncernredovisningen, främst avseende finansiella intäkter och kostnader, rapport över totalresultat och avsättningar.

Materiella anläggningstillgångar
Anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för planenlig avskrivning.

Andelar i dotterbolag och intressebolag
Andelar i dotterbolag och intressebolag redovisas till anskaffningsvärde efter avdrag för eventuella nedskrivningar. Erhållna utdelningar redovisas som finansiella intäkter. Utdelning som överstiger dotterbolagets totalresultat för perioden eller som innebär att det bokförda värdet på innehavets nettotillgångar i koncernredovisningen understiger det bokförda värdet på andelarna, är en indikation på att det föreligger ett nedskrivningsbehov.

När det finns en indikation på att andelar i dotterbolag eller intressebolag minskat i värde görs en beräkning av återvinningsvärdet. Är detta lägre än det redovisade värdet görs en nedskrivning. Nedskrivningar redovisas i posterna Resultat från andelar i koncernföretag respektive Resultat från andelar i intressebolag.

Pensionsförpliktelser
Moderbolagets pensionsförpliktelser redovisas i enlighet med RedR1. Vissa av moderbolagets pensionsförpliktelser täcks genom att försäkring tecknats hos försäkringsföretag. Övriga pensionsåtaganden har inte säkerställts genom försäkring. Kapitalvärdet för dessa utgörs av nuvärdet av framtida förpliktelser och beräknas enligt aktuariella grunder. Kapitalvärdet redovisas som avsättning i balansräkningen. Räntedelen i pensionsskuldens förändring redovisas som finansiell kostnad. Övriga pensionskostnader belastar rörelseresultatet.

Finansiella instrument
För värderingen av dessa instrument i moderbolaget tillämpar RISE Rådet för Finansiell Rapportering, rekommendation RFR 2. Denna rekommendation möjliggör för företag, som inte behöver tillämpa IAS 39 med hänsyn till sambandet mellan redovisning och beskattning, att värdera finansiella instrument med utgångspunkt i anskaffningsvärdet enligt Årsredovisningslagen. I balansräkningen har innehavda placeringar således redovisats till upplupet anskaffningsvärde med tillägg för upplupen ränta.

Fordringar med förfallodag mer än tolv månader efter balansdagen redovisas som anläggningstillgångar, övriga som omsättningstillgångar. Fordringar har efter individuell värdering upptagits till belopp varmed de beräknas inflyta.

NOT 3 FINANSIELL RISKHANTERING

3.1 Finansiella riskfaktorer
Koncernen utsätts genom sin verksamhet för olika finansiella risker: marknadsrisk (inklusive valutarisk och ränterisk), kreditrisk och likviditetsrisk.

I Koncernen tillämpas gemensam riskhantering för alla enheter. Den beskrivning som finns i denna not är därför i allt väsentligt tillämplig även för moderbolaget. Riskhanteringen sköts av VD enligt policies som fastställts av styrelsen. Styrelsen upprättar en övergripande finanspolicy för riskhanteringen som är indelad i olika kapitel för specifika områden, såsom valutarisk, ränterisk, kreditrisk och likviditetsrisk samt placering av överlikviditet.

Marknadsrisk
Valutarisk
Koncernen verkar i huvudsak i Sverige vilket innebär att valutarisken i koncernen därmed är begränsad. Under 2015 och 2014 har enbart ett fåtal transaktioner i utländsk valuta förekommit, valutakursdifferenser som redovisats i resultaträkningen framgår av not 14.

Ränterisk
Eftersom koncernen inte innehar några väsentliga räntebärande finansiella tillgångar eller skulder är koncernens resultat och kassaflöde från den löpande verksamheten i allt väsentligt oberoende av förändringar i marknadsräntor. Placeringar görs till en mycket låg ränterisk.

Kreditrisk
Kreditrisk eller motpartsrisk är risken för att motparten i en finansiell transaktion inte fullgör sina förpliktelser på förfallodagen. Kreditrisk uppstår genom banktillgodohavanden, kortfristiga placeringar i form av bl.a. innehav i räntefonder och indexobligationer (ingår i likvida medel i balansräkningen) samt kundfordringar.

Den övervägande finansiella risken i koncernen är kreditrisken i utestående kundfordringar. Risken hanteras genom löpande kreditbevakning och kreditkontroll av såväl gamla som nya kunder. Koncernens kreditkontroll innebär att innan kredit lämnas genomförs en kreditkontroll med hjälp av kreditupplysningsföretag. För tidigare kunder analyseras även nuvarande betalningssituation och historik. I de fall som kreditupplysning eller betalningshistorik visar brister erbjuder koncernen i normalfallet inte någon kredit utan erbjuder i stället andra alternativ såsom att uppdraget genomförs efter det att ett förskott har erlagts. Kreditrisken i koncernen hanteras på bolagsnivå. Några väsentliga koncentrationer av kreditrisker förekommer inte.

Likviditetsrisk
Likviditetsrisk är risken för att koncernen saknar likvida medel för betalning av sina åtaganden avseende finansiella skulder. Hanteringen av likviditetsrisk sker med försiktighet och genom att tillse att koncernen alltid har tillräckligt med likvida medel. Per den 31 december 2015 har Koncernen en likviditet om 524 397 (487 826) KSEK som inkluderar banktillgodohavanden och kortfristiga placeringar i form av bl.a. innehav i räntefonder och indexobligationer. Dessa tillgångar uppfyller kraven enligt koncernens finanspolicy vilket innebär att koncernens likvida medel skall placeras i tillgångar som ger betryggande säkerhet och rimlig avkastning över tiden. Finansiella placeringar skall vid var tid göras efter noggrann riskbedömning och placeringen skall ha låg kreditrisk och hög likviditet. 2014 genererade ett positivt tillskott medan 2015 generat i princip 0.

Nedanstående tabell analyserar koncernens finansiella skulder uppdelade efter den tid som på balansdagen återstår fram till den avtalsenliga förfallodagen. De belopp som anges i tabellen är de avtalsenliga, odiskonterade kassaflödena.

Likviditetsrisk					
2015-12-31	Mindre än 3 månader	Mellan 3 månader och 1 år	Mellan 1 och 2 år	Mellan 2 och 5 år	Mer än 5 år
Upplåning	-	16 800	226 800	5 000	-
Leverantörskulder	87 394				
Övriga skulder	789 993				
2014-12-31	Mindre än 3 månader	Mellan 3 månader och 1 år	Mellan 1 och 2 år	Mellan 2 och 5 år	Mer än 5 år
Upplåning	-	8 400	243 600	5 000	-
Leverantörskulder	95 184				
Övriga skulder	731 290				

Då koncernens likviditet är god innebär detta att investeringar till största delen kan finansieras med egna medel. Framtida likviditetsbelastning i övrigt avser betalning av leverantörsskulder och övriga kortfristiga skulder. Framtida likviditetsbelastningar följs noggrant genom löpande planer och prognoser. För 2016 förväntas fortsatt negativ ränta och därmed inget tillskott till likviditeten.

3.2 Hantering av kapitalrisk

Koncernen är statligt ägd. Utdelning lämnas inte vilket framgår av bolagsordningen. Koncernens kapitalstruktur bedöms på basis av soliditet och avkastning på eget kapital. Dessa nyckeltal beräknas som justerat eget kapital i procent av balansomslutningen samt nettoresultat i procent av justerat eget kapital. Per den 31 december 2015 uppgick soliditeten till 45 (45) % och avkastning på eget kapital till 3,2 (5,1) %.

3.3 Beräkning av verkligt värde

Redovisat värde, efter eventuella nedskrivningar, för kundfordringar och övriga fordringar samt leverantörsskulder och övriga skulder förutsätts motsvara deras verkliga värden, eftersom dessa poster är kortfristiga i sin natur. Verkligt värde på finansiella instrument som handlas på en aktiv marknad baseras på noterade marknadspriser på balansdagen. Det noterade marknadspris som används för koncernens finansiella tillgångar är den aktuella köpkursen. De finansiella tillgångar som värderas till verkligt värde i koncernen utgörs av kortfristiga placeringar (inkluderar bl.a. räntefonder, indexobligationer mm) vilka redovisas som likvida medel i balansräkningen. Dessa instrument återfinns i nivå 1 i verkligt värdehierarkin.

NOT 4 VIKTIGA UPPSKATTNINGAR OCH BEDÖMNINGAR

Upprättande av bokslut och tillämpning av olika redovisningsstandarder baseras ofta på ledningens bedömningar eller på antaganden och uppskattningar som anses vara rimliga under rådande förhållanden. Dessa antaganden, bedömningar och uppskattningar kan både grunda sig på historisk erfarenhet men även andra faktorer, såsom förväntningar på framtida händelser. Om utfallet av samma händelser baseras på andra uppskattningar och antaganden kan detta leda till ett annat resultat. Det verkliga utfallet kan också skilja sig från det per balansdagen förväntade, baserat på ännu ej inträffade händelser. Det verkliga utfallet kommer, definitionsmässigt, sällan att överensstämma med det uppskattade.

De antaganden och uppskattningar som RISE bedömer har störst potentiell inverkan per den 31 december 2015 med avseende på resultatet och/eller tillgångar och skulder redogörs för enligt nedan.

Immateriella anläggningstillgångar

Immateriella anläggningstillgångar uppgår till 10,6 (9,6) MSEK per december 2015. Immateriella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för avskrivningar. Dessa består huvudsakligen av balanserade utgifter för utvecklingsarbeten samt patent, licenser och goodwill. En förändrad bedömning av användningen av dessa tillgångar, samt den kvarvarande livslängden, skulle kunna leda till en nedskrivning av det redovisade värdet.

Värde av kundfordringar, pågående arbeten och varulager

Kundfordringar, såsom de upptagits i balansräkningen, har redovisats till upplupet anskaffningsvärde netto efter reservering för bedömda och konstaterade kundförluster. Bedömningen av föreliggande kundförluster, i det fall de ej är konstaterade, utgör en kritisk uppskattning. Ytterligare information om kreditrisk i kundfordringar finns i not 3. Reserveringar görs på individuell basis efter bedömning av varje enskild kunds betalningsförmåga. En förnyad bedömning kan leda till nedskrivningar av tidigare redovisade fordringar i kommande perioder.

Projekten har redovisats till upplupet anskaffningsvärde netto efter reservering för bedömda och konstaterade förluster. Värdet av pågående projekt är i mycket beroende av uppskattningar och bedömningar av färdigställandegraden i projekten och det arbete som kvarstår att utföra innan projektet kan färdigställas. Denna bedömning kan vara föremål för förändring och en förnyad bedömning kan leda till nedskrivningar av värdet i framtida perioder.

Skatter

Redovisning av inkomstskatt, mervärdesskatt och andra skatter baseras på gällande Redovisning av inkomstskatt, mervärdesskatt och andra skatter baseras på gällande regler, innefattande praxis, anvisningar och lagstiftning. På grund av den samlade komplexiteten i dessa frågor bygger tillämpningen, och därmed redovisningen, i vissa fall på tolkningar samt uppskattningar och bedömningar av möjliga utfall. I komplexa frågor inhämtar koncernen hjälp från extern expertis för att bedöma möjliga utfall utifrån rådande praxis och tolkningar av gällande regelverk.

Uppskjuten skatt beräknas på bedömda temporära skillnader mellan antagna redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder. Det är främst två typer av antaganden och bedömningar som påverkar den redovisade uppskjutna skatten. Det är antaganden och bedömningar dels för att fastställa det redovisade värdet på olika tillgångar och skulder, dels beträffande framtida skattepliktiga vinster, i de fall ett framtida utnyttjande av redovisade och ej redovisade uppskjutna skattefordringar är beroende av detta utöver existerande uppskjutna skatteskulder. För ytterligare information avseende skatter hänvisas till not 13 och 21.

Pensioner

Kostnader för, liksom värdet av pensionsförpliktelser för pensionsplaner som klassificerats som förmånsbaserade, baseras på aktuariella beräkningar. Då dessa planer innebär utbetalning till de anställda flera år framåt i tiden krävs beräkningar av aktuarier. Dessa beräkningar grundar sig både på ekonomiska variabler, såsom diskonteringsränta, förväntad inflation, förväntade löneökningar och pensionsökningar samt förväntad avkastning på förvaltningstillgångar, men även på demografiska förhållanden, såsom livslängd. Dessa antaganden är därmed föremål för kritiska uppskattningar och bedömningar. Antagande om diskonteringsränta baseras, enligt gällande redovisningsstandard, på marknadsräntа på högkvalitativa företagsobligationer med en löptid som motsvarar för närvarande bedömd duration i gällande planer.

För vidare information kring pensioner hänvisas till not 30.

Värdering av identifierbara tillgångar och skulder i samband med förvärv

Vid förvärv av dotterbolag sker en värdering av tillgångar och skulder till verkligt värde, genom uppskattningar och bedömningar.

NOT 5 SEGMENTINFORMATION

Företagsledningen har fastställt rörelsesegmenten baserat på den information som behandlas av styrelsen i RISE Research Institutes of Sweden AB och som används för att fatta strategiska beslut. Ingen enskild kund i koncernen står för mer än 10 % av intäkterna. En oväsentlig del av intäkterna kommer från utlandet. Anläggningstillgångar finns i Sverige, en inte materiell andel finns i utlandet.

Den segmentinformation, avseende de segment för vilka information ska lämnas, som lämnats till företagsledningen för verksamhetsåret 2015 är följande:

Januari-december 2015	RISE	SP	Sw ICT	Justering	RISE koncernen
Belopp i KSEK					
Omsättning	49 658	1 601 830	455 850		2 107 339
varav SK-medel	49 658	245 116	75 914		370 688
Resultat intressebolag				3 031	3 031
Avskrivningar	-22	-89 824	-3 574		-93 421
Rörelseresultat	-10	26 252	11 225	3 031	40 499
Ränteintäkter	115	1 350	245		1 710
Räntekostnad	-3	-3 943	-31		-3 978
Resultat före skatt	102	23 659	11 439	3 031	38 231
Skatt	0	-6 521	-1 607		-8 128
Resultat efter skatt	102	17 138	9 832	3 031	30 103
Likvida medel	66 233	308 952	149 213		524 397
Eget kapital	463 365	696 638	77 979	-280 503	957 478
Balansomslutning	524 879	1 538 223	336 491	-280 503	2 119 089
Soliditet %	88	45	23		45
Avkastning på eget kapital %	0	3	15		4
Rörelsemarginal %	0,0	1,6	2,5		1,9
Anställda	7	1367	371		1745

Januari-december 2014	RISE AB	SP	Sw ICT	Justering	RISE koncernen
Omsättning	40 738	1 487 872	448 837		1 977 447
varav SK-medel	21 000	219 292	111 949		352 241
Resultat intressebolag			-11 204	2 933	-8 271
Avskrivningar	-42	-67 763	-4 223		-72 028
Rörelseresultat	251	31 848	16 042	2 933	51 074
Ränteintäkter	1 702	5 734	675		8 111
Räntekostnad		-1 085	-202		-1 287
Resultat före skatt	1 953	36 497	16 515	2 933	57 898
Skatt		-8 883	-1 324		-10 207
Resultat efter skatt	1 953	27 614	15 191	2 933	47 691
Likvida medel	48 103	303 375	136 348		487 826
Eget kapital	463 263	679 286	68 146	-283 535	927 160
Balansomslutning	506 531	1 535 518	287 892	-283 535	2 046 406
Soliditet %	91	44	24		45
Avkastning på eget kapital %	0,4	4,1	22,3		5,1
Rörelsemarginal %	0,6	2,1	3,6		2,6
Anställda	7	1308	358		1673

NOT 6 NETTOOMSÄTTNINGENS FÖRDELNING

Nettoomsättningen fördelar sig på typ av intäkter enligt följande:

Koncernen	2015	2014
Näringslivsintäkter	1 179 345	1 071 425
Offentliga forskningsfinansiärer	413 445	400 557
SK medel	370 689	361 131
EU medel	143 860	144 334
Koncernen totalt	**2 107 339**	**1 977 447**

Moderföretaget	2015	2014
Administrationsanslag	30 000	25 000
Projekt finansiering	19 658	15 738
Moderföretaget totalt	**49 658**	**40 738**

NOT 7 ÖVRIGA RÖRELSEINTÄKTER

Koncernen	2015	2014
Hyresintäkter	3 903	2 831
Valutadifferens på fordringar av rörelsekaraktär	1 290	1 388
Koncernresultat försäljning av dotterbolag	4 976	7 931
Övriga intäkter	10 525	3 352
Koncernen totalt	**20 694**	**15 502**

NOT 8 MODERBOLAGETS FÖRSÄLJNING TILL OCH INKÖP FRÅN KONCERNFÖRETAG

Varken försäljning till eller inköp från koncernbolag har skett under räkenskapsåret eller föregående år.

NOT 9 ERSÄTTNINGAR TILL REVISORERNA

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning, övriga arbetsuppgifter som det ankommer på bolagets revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga arbetsuppgifter. Allt annat är andra uppdrag.

Koncernen	2015	2014
KPMG		
Revisionsuppdraget	2 508	-
Övriga revisionsnära tjänster	528	-
Skatterådgivning	89	-
Övriga tjänster	20	-
PricewaterhouseCoopers		
Revisionsuppdraget	1 156	3 224
Övriga revisionsnära tjänster	99	363
Skatterådgivning	-	171
Övriga tjänster	456	326
Koncernen totalt	**4 856**	**4 084**

Moderföretaget	2015	2014
KPMG		
Revisionsuppdraget	550	-
Övriga revisionsnära tjänster	528	-
PricewaterhouseCoopers		
Revisionsuppdraget	120	397
Övriga revisionsnära tjänster	-	126
Övriga tjänster	69	-
Moderföretaget totalt	**1 267**	**523**

NOT 10 ERSÄTTNINGAR TILL ANSTÄLLDA MM.

Koncernen	2015	2014
Löner och andra ersättningar till styrelse och VD	25 702	26 486
Löner och andra ersättningar till övriga ledande befattningshavare	7 433	7 169
Löner och andra ersättningar till övriga anställda	880 171	828 439
Sociala avgifter	306 115	280 107
Pensionskostnader till styrelse och VD	7 546	6 252
Pensionskostnader till övriga ledande befatt-ningshavare	1 465	1 949
Pensionskostnader till övriga anställda	108 053	95 267
Koncernen totalt	**1 336 485**	**1 245 669**

Medelantal anställda (samtliga anställda i Sverige förutom 8 (9) personer anställda i Dan-mark och 34 (33) personer anställda i Norge)	2015	2014
Män	1 162	1 116
Kvinnor	583	557
Koncernen totalt	**1 745**	**1 673**

Moderföretaget	2015	2014
Löner och andra ersättningar till styrelse och VD	2 795	2 425
Löner och andra ersättningar till övriga ledande befattningshavare	-	-
Löner och andra ersättningar till övriga anställda	8 121	6 305
Sociala avgifter	3 357	2 764
Pensionskostnader till styrelse och VD	627	567
Pensionskostnader till övriga ledande befatt-ningshavare	-	-
Pensionskostnader till övriga anställda	1 749	1 120
Moderföretaget totalt	**16 649**	**13 181**

Medelantal anställda (samtliga anställda i Sverige)	2015	2014
Män	4	4
Kvinnor	3	3
Moderföretaget totalt	**7**	**7**

Styrelsearvoden	2015	2014
Styrelsearvoden	542	553
Andra styrelsenära arvoden	0	0
Sociala avgifter	143	155
Summa	**685**	**708**

Dotterföretagen	2015	2014
Av dotterföretagens löner och ersättningar avser VD	20 275	20 759
Styrelsen	2 632	3 302
Pensionskostnader för VD	6 919	5 685
Summa	**29 826**	**29 746**
Koncernen	**2015**	**2014**
VDs löner	22 363	22 630
Styrelsen	3 174	3 855
Pensionskostnader för VD	7 546	6 252
Summa	**32 083**	**32 737**

Moderföretaget	2015	2014
VDs lön	2 088	1 871
Styrelsen	542	553
Pensionskostnader för VD	627	567
Summa	**3 256**	**2 992**

Styrelserna i koncernen består av 142 (127) ledamöter där 65 (73) procent är män. Övriga ledande befattningshavare består av 11 (11) personer där 60 (64) procent är män.
Styrelsen i moderbolaget består av 11 (6) ledamöter där 55 (50) procent är män. Moderbolagets ledningsgrupp består av 1 (1) person där 100 procent är män (kvinnor).

Villkor för VD
Bolaget ska avsätta ett belopp motsvarande 30 % av pensionsgrundande inkomst till en tjänstepensionsplan för VD. .

Ersättning till ledande befattningshavare
Ledande befattningshavare har erhållit följande ersättningar:

	2015	2014
Löner och andra kortfristiga ersättningar	2 795	2 425
Summa	**2 795**	**2 425**

Riktlinjer
Till styrelsens ordförande och ledamöter utgår arvode enligt bolagsstämmans beslut.
Till ledningen har bolagsstämman beslutat om följande riktlinjer avseende ersättning.
Ersättning till verkställande direktören och andra ledande befattningshavare utgörs av grundlön, övriga förmåner samt pension.
Koncernledningens sammansättning består av verkställande direktör Olof Sandén.
Pensionsförmåner samt övriga förmåner till verkställande direktören och andra ledande befattningshavare utgår som del av den totala ersättningen.

Ersättning och övriga förmåner **2015**

Namn	Lön, utskotts- och styrelsearvode	Övriga förmåner	Pensions-kostnad	Summa
Pia Sandvik, styrelsens ordförande	220			220
Thomas Johannesson, vice ordförande	27			27
Anna Hultin Stigenberg, styrelseledamot	80			80
Richard Reinius, styrelseledamot*	0			0
Hasse Johansson, styrelseledamot	40			40
Ulf Säther, styrelseledamot	55			55
Anna-Karin Stenberg, styrelseledamot	5			5
Fredrik Winberg, styrelseledamot	80			80
Sven Wird, styrelseledamot	80			80
Marie Westrin, styrelseledamot	120			120
Olof Sandén, verkställande direktör	2 088		627	**2 714**
Summa	**2 795**	**0**	**627**	**3 421**

Ersättning och övriga förmåner **2014**

Namn	Lön, utskotts- och styrelsearvode	Övriga förmåner	Pensions-kostnad	Summa
Pia Sandvik, styrelsens ordförande	210			210
Thomas Johannesson, vice ordförande	80			80
Anna Hultin Stigenberg, styrelseledamot	73			73
Richard Reinius, styrelseledamot*	0			0
Akabar Seddigh, styrelseledamot	10			10
Ulf Säther, styrelseledamot	80			80
Marie Westrin, styrelseledamot	100			100
Olof Sandén, verkställande direktör from 22/5-14	1 231		378	1 609
Cecilia Driving, verkställande direktör tom 21/5-14	641	33	189	863
Summa	**2 425**	**33**	**567**	**3 025**

* Ingen ersättning utgår till anställda i Regeringskansliet.

NOT 11 ÖVRIGA RÄNTEINTÄKTER OCH LIKNANDE RESULTATPOSTER

Koncernen	2015	2014
Finansiella intäkter:		
Ränteintäkter på banktillgodohavanden	645	1 615
Ränteintäkter på kortfristiga placeringar värderade till verkligt värde via resultaträkningen	77	307
Resultat vid avyttring av kortfristiga placeringar värderade till verkligt värde via resultaträkningen	386	3 052
Värdeförändring netto på kortfristiga placeringar värderade till verkligt värde via resultaträkningen	-	790
Valutakursdifferenser	601	2 189
Finansiella intäkter	**1 709**	**7 953**
Finansiella kostnader:		
Räntekostnader på pensionsskuld	-512	-529
Räntekostnader övriga	-3 465	-600
Finansiella kostnader	**-3 977**	**-1 129**
Finansiella poster Koncernen - netto	**-2 268**	**6 824**

NOT 12 ÖVRIGA RÄNTEINTÄKTER OCH LIKNANDE RESULTATPOSTER SAMT RÄNTEKOSTNADER OCH LIKNANDE RESULTATPOSTER

Moderföretaget	2015	2014
Ränteintäkter och liknande resultatposter:		
Ränteintäkter	115	1 702
Ränteintäkter och liknande resultatposter	**115**	**1 702**
Räntekostnader och liknande resultatposter:		
Räntekostnader	-3	-
Räntekostnader och liknande resultatposter	**-3**	**-**
Finansiella poster Moderföretaget - netto	**112**	**-**

NOT 13 INKOMSTSKATT/SKATT PÅ ÅRETS RESULTAT

Skillnaderna mellan redovisad skattekostnad och en beräknad skattekostnad baserad på gällande skattesats är följande:

Koncernen	2015	2014
Resultat före skatt	38 231	57 898
Inkomstskatt beräknad enligt koncernens gällande skattesats 22% (22%)	-8 411	-12 738
Skatteeffekt av följande poster		
Ej skattepliktiga intäkter	2 146	3 782
Ej avdragsgilla kostnader	-1 035	-3 799
Tillkommande skattepliktiga intäkter	-45	-76
Utnyttjat underskottsavdrag	-428	1 744
Återläggning nedskrivning av aktier	0	880
Justering avseende tidigare år	-355	-
Skattekostnad Koncernen	**-8 128**	**-10 207**

Koncernen/Övrigt totalresultat	2015	2014
Omvärdering av nettopensionsförpliktelsen	934	4 536
Skatteeffekt 22% (22%)	-205	-998
Skattekostnad koncern	**-205**	**-998**

Moderföretaget	2015	2014
Resultat före skatt	102	1953
Inkomstskatt beräknad enligt gällande skattesats 22% (22%)	**-22**	**-430**
Skatteeffekt av följande poster		
Ej avdragsgilla kostnader	-32	-24
Utnyttjat underskottsavdrag	54	453
Skattekostnad Moderföretaget	**0**	**0**

Genomsnittlig skattesats för Koncernen är 21,26 % (17,63%). Genomsnittlig skattesats för moderbolaget är 0 % (0 %)
Uppskjutna skattefordringar redovisas för skattemässiga underskottsavdrag i den utsträckning som det är sannolikt att de kan tillgodogöras genom framtida beskattningsbara vinster. Koncernen har ackumulerade underskottsavdrag uppgående till 57 333 (55 076) tkr varav uppskjuten skatt har redovisats på 0 (9 385) tkr av de totala underskottsavdragen. Moderbolaget har ackumulerade underskottsavdrag uppgående till 9 720 (9 774) tkr. Någon uppskjuten skattefordran avseende förluster på 9 720 tkr som kan utnyttjas mot framtida beskattningsbar vinst har ej redovisats.

NOT 14 VALUTAKURSDIFFERENSER

Koncernen	2015	2014
Övriga rörelseintäkter	1 294	1 388
Finansiella intäkter (valutaeffekter nettoredovisade i resultaträkningen)	626	2 479
Finansiella kostnader (valutaeffekter nettoredovisade i resultaträkningen)	-	-
Summa valutakursdifferenser	**1 920**	**3 867**

NOT 15 RESULTAT PER AKTIE

	2015	2014
Resultat som är hänförligt till moderföretagets aktieägare	24 266	38 917
Vägt genomsnittligt antal utestående aktier före utspädning (tusental)	**16,47**	**16,47**
Justerat för:		
- Utestående personaloptioner	-	-
Vägt genomsnittligt antal utestående aktier efter utspädning (tusental)	**16,47**	**16,47**
Resultat per aktie före och efter utspädning	1 473	2 363

NOT 16 UTDELNING PER AKTIE

Koncernen är statligt ägd. Utdelning lämnas inte vilket framgår av bolagsordningen.

NOT 17 MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Koncern	Byggnader och mark inkl mark-anläggning	Förbättrings-utgift på annans fastighet	Inventarier, verktyg och installationer	Pågående nyanlägg-ningar	Summa
Räkenskapsåret 2014					
Ingående redovisat värde	227 628	-	163 445	213 858	604 931
Inköp	83 929	14 422	125 294	-	223 645
Genom förvärv av dotterföretag	-	-	1 158	-	1 158
Avyttring/utrangering	-	-	-10 558	-	-10 558
Genom avyttring av dotterföretag	-	-	-1 898	-	-1 898
Omklassificering	135 292	26 393	50 150	-211 835	ö
Direktavskrivning mot bidrag	-	-	10 376	-	10 376
Avskrivningar	**-12 849**	**-79**	**-58 661**	**-**	**-71 589**
Omräkningsdifferenser	**-**	**-**	**114**	**-**	**114**
Utgående redovisat värde	**434 000**	**40 736**	**279 420**	**2 023**	**756 179**
Per 31 december 2014					
Anskaffningsvärde	545 527	40 815	1 235 582	2 023	1 823 947
Ackumulerade avskrivningar	-111 527	-79	-956 458	-	-1 068 064
Redovisat värde	**434 000**	**40 736**	**279 124**	**2 023**	**755 883**
Räkenskapsåret 2015					
Ingående redovisat värde	434 000	40 736	279 124	2 023	755 883
Inköp	6 627	609	97 638	5 240	110 114
Avyttring/utrangering	-	-	-984	-	-984
Direktavskrivning mot bidrag	-	-	-435	-	-435
Avskrivningar	-18 768	-1 210	-73 173	-	-93 151
Omräkningsdifferenser	-	-	-207	-	-207
Utgående redovisat värde	**421 859**	**40 135**	**301 963**	**7 263**	**771 220**

Per 31 december 2015					
Anskaffningsvärde	552 154	41 424	1 282 846	7 263	1 883 687
Ackumulerade avskrivningar	-130 295	-1 289	-980 883	-	-1 112 467
Redovisat värde	**421 859**	**40 135**	**301 963**	**7 263**	**771 220**

Moderföretaget		
Inventarier, verktyg och installationer	2015	2014
Ingående anskaffningsvärde	405	354
Inköp	299	60
Försäljning och utrangeringar	-251	-9
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	**453**	**405**
Ingående avskrivningar	-327	-294
Försäljningar och utrangeringar	31	9
Årets avskrivningar	-22	-42
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-318**	**-327**
Utgående redovisat värde	**135**	**78**

NOT 18 IMMATERIELLA TILLGÅNGAR

Koncernen - Patent	Balanserade utvecklings-utgifter	Patent	Goodwill*	Summa
RÄKENSKAPSÅRET 2014				
Ingående redovisat värde	10 214	2 496	-	12 710
Inköp	1 271	1 448	2 890	5 609
Genom avyttring av dotterföretag	-8 184	-57	-	-8 241
Omklassificering	460	-460	-	-
Avskrivningar	-168	-272	-	-440
Utgående redovisat värde	**3 593**	**3 155**	**2 890**	**9 638**
Per 31 december 2014				
Anskaffningsvärde	3 761	3 722	2 890	10 373
Ackumulerade avskrivningar	-168	-567	-	-735
Redovisat värde	**3 593**	**3 155**	**2 890**	**9 638**
Räkenskapsåret 2015				
Ingående redovisat värde	3 593	3 155	2 890	9 638
Inköp	-	1 511	-	1 511
Genom avyttring av dotterföretag	-	-539	-	-539
Omklassificering	-	269	-	269
Avskrivningar	-210	-59	-	-269
Utgående redovisat värde	**3 383**	**4 337**	**2 890**	**10 610**

Per 31 december 2015				
Anskaffningsvärde	3 761	4 963	2 890	11 614
Ackumulerade avskrivningar	-378	-626	-	-1 004
Redovisat värde	**3 383**	**4 337**	**2 890**	**10 610**

NOT 19 ANDELAR I INTRESSEBOLAG

Koncernen	2015	2014
Per 1 januari	174 469	172 050
Anskaffning av intresseföretag	100	10 683
Avyttring av intresseföretag	-2	-5 668
Nedskrivning	-	-5 536
Omklassificering	-2	7
Resultatandel	3 033	2 933
Per 31 december	**177 598**	**174 469**

Moderföretaget	2015	2014
Ingående anskaffningsvärde	22 997	22 997
Utgående redovisat värde	**22 997**	**22 997**

Koncernen						
Namn	**Organisations-nummer**	**Säte**	**Kapitalandel**	**Antal andelar**	**Redovisat värde**	**Redovisat värde**
					2015	**2014**
Swerea AB	556664-2228	Stockholm	42,8%		142 297	139 352
Innventia AB	556603-1109	Stockholm	29,0%		34 642	34 556
Reeltronics AB	556620-4139	Stockholm	20,0%	800	–	48
Ascatron AB	556860-3699	Stockholm	33,5%	50 955	12	12
Vasasensor AB	556550-0541	Stockholm	21,7%	36 000	–	–
LumiSigns AB	556891-9491	Norrköping	30,0%	25	13	13
WeMeMove AB	556939-1526	Stockholm	28,0%	140	14	14
Locusense AB	556948-1160	Stockholm	34,0%	170 000	17	17
DigiWall Technology AB	556681-9990	Piteå	37,0%	490	49	49
Interactive Productline AB	556633-2036	Stockholm	24,0%	292	393	393
Interspectral AB	556980-5186	Norrköping	30,0%	750	13	15
Prindit AB	559029-3865	Västerås	30,0%	1 500 000	15	–
DP Pattering AB	556320-4139	Stockholm	15,4%	1 096	133	–
Summa					**177 598**	**174 469**

Moderföretaget						
Namn	**Organisations-nummer**	**Säte**	**Kapitalandel**	**Antal andelar**	**Redovisat värde**	**Redovisat värde**
					2015	**2014**
Swerea AB	556664-2228	Stockholm	42,8%		22 967	22 967
Innventia AB	556603-1109	Stockholm	29,0%		30	30
Summa					**22 997**	**22 997**

Koncernens och moderföretagets andelar i väsentliga intresseföretag redovisas nedan till 100% oavsett ägarandel, resterande är oväsentliga och samtliga är onoterade.

Sammandrag information från balansräkningen.

	Swerea AB		**Innventia AB**		**Totalt**	
	2015	**2014**	**2015**	**2014**	**2015**	**2014**
Ägarandel %	42,8%	42,8%	29,0%	29,0%		
Anläggningstillgångar	301 139	294 205	37 286	35 556	338 425	329 761
Omsättningstillgångar	381 961	348 283	165 085	188 437	547 046	536 720
Summa tillgångar	**683 100**	**642 488**	**202 371**	**223 993**	**885 471**	**866 481**
Långfristiga skulder	-18 347	-21 908	-18 508	-17 534	-36 855	-39 442
Kortfristiga skulder	-316 075	-278 234	-63 590	-86 441	-379 665	-364 675
Summa skulder	**-334 422**	**-300 142**	**-82 098**	**-103 975**	**-416 520**	**-404 117**
Nettotillgångar	**348 678**	**342 346**	**120 273**	**120 018**	**468 951**	**462 364**

Sammandrag information från resultat och totalresultat

	Swerea AB		**Innventia AB**		**Totalt**	
	2015	**2014**	**2015**	**2014**	**2015**	**2014**
Intäkter	709 858	676 644	303 497	297 763	1 013 355	974 407
Resultat från kvarvarande verksamheter	7 192	8 610	1 890	457	9 082	9 067
Summa totalresultat	**7 192**	**8 610**	**1 890**	**457**	**9 082**	**9 067**

Avstämning av finansiell information i sammandrag

	Swerea AB		**Innventia AB**		**Totalt**	
Finansiell information i sammandrag	**2015**	**2014**	**2015**	**2014**	**2015**	**2014**
Ingående nettotillgångar 1 januari	342 346	332 679	120 018	120 342	462 364	453 021
Årets resultat	7 192	8 610	1 890	457	9 082	9 067
Omräkningsdifferenser	-860	1 057	-1 635	-781	-2 495	276
Utgående nettotillgångar	**348 678**	**342 346**	**120 273**	**120 018**	**468 951**	**462 364**
Koncernens andel i %	42,8%	42,8%	29,0%	29,0%		
Koncernens andel i KSEK	149 234	146 524	34 879	34 805	184 113	181 329
Övrig justering	-486	-720	-237	-249	-723	-969
Nedskrivning	-6 451	-6 451	0	0	-6 451	-6 451
Bokfört värde	**142 297**	**139 353**	**34 642**	**34 556**	**176 939**	**173 909**

NOT 20 FINANSIELLA TILLGÅNGAR SOM KAN SÄLJAS

Koncernen	2015	2014
Per 1 januari	**1 268**	**1 434**
Köp	0	0
Försäljningar	-804	-10
Nedskrivningar	0	-150
Omklassificering	0	-6
Per 31 december	**464**	**1 268**

Finansiella tillgångar som kan säljas avser innehav i onoterade företag vars verkliga värde inte har kunnat beräknas på ett tillförlitligt sätt. Innehaven värderas därmed till anskaffningsvärde minus eventuella nedskrivningar.

NOT 21 UPPSKJUTEN SKATT

Koncernen	2015	2014
Uppskjuten skattekostnad avseende temporära skillnader	-1 671	-4 227
Summa uppskjuten skatt i resultaträkningen	**-1 671**	**-4 227**

Uppskjutna skattefordringar och – skulder fördelas enligt följande:

Koncernen		
Uppskjutna skattefordringar som ska utnyttjas efter mer än 12 månader	**2015**	**2014**
Ingående redovisat värde	–	2 064
Årets förändring	235	-2 064
Summa uppskjutna skattefordringar	**235**	**–**
Uppskjutna skatteskulder som ska utnyttjas efter mer än 12 månader	**2015**	**2014**
Ingående redovisat värde	14 117	11 955
Årets förändring	2 021	2 162
Summa uppskjutna skatteskulder	**16 138**	**14 117**
Uppskjutna skatteskulder (netto)	**-15 903**	**-14 117**

Förändring i uppskjutna skattefordringar och – skulder under året, utan hänsyn tagen till kvittningar som gjorts inom samma skatterättsliga jurisdiktion, framgår nedan:

Koncernen	2015	2014
Uppskjutna skatteskulder		
Avskrivningar utöver plan	1 906	2 162
Periodiseringsfond	116	–
Summa uppskjutna skatteskulder	**2 022**	**2 162**

Koncernen		
Uppskjutna skattefordringar	**2015**	**2014**
Skattemässigt värde av underskottsavdrag	235	-2 065
Summa uppskjutna skattefordringar	**235**	**-2 065**

Uppskjutna skattefordringar i koncernen avser underskottsavdrag. Uppskjuten skattefordran löses upp i samband med förändring av värdet av underskottsavdrag i de i koncernen ingående bolagen.

NOT 22 ANDELAR I KONCERNFÖRETAG

Moderföretaget	2015	2014
Ingående anskaffningsvärde	434 446	434 446
Utgående redovisat värde	**434 446**	**434 446**

Moderföretaget och dess dotterbolag innehar andelar i följande dotterbolag:

Namn	Organisations-nummer	Säte	Antal andelar	Andel stamaktier som direkt-ägs av moder-företaget	Andel stamaktier som ägs av koncernen	Redovisat värde	Redovisat värde
				%	%	2014	2013
Swedish ICT Research AB	**556668-2976**	**Stockholm**	**600**	**60%**	**60%**	**5 170**	**5 170**
SICS Swedish ICT AB	556587-0119	Stockholm	1 000		100%	1 00	1 00
Viktoria Swedish ICT AB	556542-4339	Göteborg	91		91%	91	91
Interactive Institute Swe-dish ICT AB	556557-3077	Stockholm	1 000		100%	100	100
Acreo Swedish ICT AB	556534-9007	Stockholm	1 000		100%	1 530	1 530
Ogemi AB, fd Imego	556564-6865	Göteborg	10 000		100%	0	0
Swedish ICT Innova-tion AB	556539-5448	Stockholm	1 000		100%	1 570	1 570
SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut AB	**556464-6874**	**Borås**	**364 000**	**100%**	**100%**	**429 276**	**429 276**
SITAC AB	556469-0120	Karlskrona	5 000		100%	600	600
SMP Svensk Maskinprov-ning AB	556529-6836	Lomma	5 000		100%	11 079	11 079
SIK – Institutet för Livs-medel och Bioteknik AB	556536-9369	Göteborg	50 000		100%	16 272	16 272
YKI - Ytkemiska Institutet AB	556558-0338	Stockholm	1 000		100%	13 500	13 500
CBI Betonginstitutet AB	556352-5699	Stockholm	3 000		60%	4 539	4 539
Glafo AB	556111-6855	Växjö	600		60%	2 400	2 400
JTI - Institutet för jord-bruks- och miljöteknik AB	556772-8026	Uppsala	300		60%	6 000	6 000
SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut A/S	34224080	Köpenhamn	500		100%	592	592
SP Process Development AB	556196-9204	Södertälje	5 000		100%	500	500
Astra Zero AB	556802-4946	Borås	61 330		61%	52 550	49 550
SP Processum AB	556641-7357	Örnsköldsvik	600		60%	240	240
SP Fire Research AS	982 930 057	Trondheim	910 000		70%	7 903	7 903
SP Energy Technology Center AB	556992-6651	Piteå	2 000		100%	5 250	5 250

Rösträttsandelarna överensstämmer med kapitalandelarna.
Koncernen är statligt ägd. Utdelning lämnas inte från dotterbolagen till moderbolagen förutom SMP Svensk Maskinprovning AB.

Verksamhet:
Alla bolag i koncernen är forskningsinstitut, utom SMP Svensk Maskinprovning AB som är ett test och provningsföretag.
Det finns inga stamaktier som ägs av innehav utan bestämmande inflytande och inte heller några preferensaktier som ägs av koncernen.

FINANSIELL INFORMATION I SAMMANDRAG AVSEENDE DOTTERFÖRETAG MED VÄSENTLIGA INNEHAVARE UTAN BESTÄMMANDE INFLYTANDE

Nedan visas finansiell information i sammandrag för varje dotterföretag som har innehavare utan bestämmande inflytande och som är väsentliga för koncernen. Informationen avser belopp före koncerninterna elimineringar.

SAMMANDRAGEN INFORMATION FRÅN BALANSRÄKNINGEN

	2015	2014
Namn	**Swedish ICT Research AB**	**Swedish ICT Research AB**
Anläggningstillgångar	31 026	18 657
Omsättningstillgångar	305 465	269 235
Summa tillgångar	**336 491**	**287 892**
Långfristiga skulder	364	248
Kortfristiga skulder	258 148	219 498
Summa skulder	**258 512**	**219 746**
Nettotillgångar	**77 979**	**68 146**

SAMMANDRAGEN INFORMATION OM RESULTAT OCH TOTALRESULTAT

	2015	2014
Namn	**Swedish ICT Research AB**	**Swedish ICT Research AB**
Intäkter	462 514	456 978
Årets resultat	9 832	15 191
Årets resultat hänförligt till innehav utan bestämmande inflytande	155	157
Summa totalresultat för året	9 832	15 191
Summa totalresultat hänförligt till innehav utan bestämmande inflytande	155	157

KASSAFLÖDESANALYS I SAMMANDRAG

	2015	2014
Namn	**Swedish ICT Research AB**	**Swedish ICT Research AB**
Kassaflöde från löpande verksamhet	29 501	54 452
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-16 636	3 748
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-	-
Årets kassaflöde	**12 865**	**58 200**
Likvida medel vid årets början	136 348	78 148
Likvida medel vid årets slut	149 213	136 348

Under året har inga upp- eller nedskrivningar av andelar i dotterbolag genomförts. Dotterbolagen lämnar ingen utdelning till moderbolaget.

NOT 23 ANDRA LÅNGFRISTIGA FORDRINGAR

Andra långfristiga fordringar	2015	2014
Ingående anskaffningsvärde	257	257
Årets utbetalningar	52	–
Utgående redovisat värde	**309**	**257**

Moderföretaget

Andra långfristiga fordringar	2015	2014
Ingående anskaffningsvärde	**–**	**–**
Årets förändring	51	–
Utgående redovisat värde	**51**	**0**

Andra långfristiga fordringar i koncernen avser en kapitalförsäkring och i moderbolaget en hyresgaranti. Ingen av de andra långfristiga fordringarna är förfallen till betalning eller i behov av nedskrivning. Koncernen har inte omklassificerat några andra långfristiga fordringar som värderats till upplupet anskaffningsvärde, till tillgångar som värderas till verkligt värde, under 2015 eller 2014. Den maximala exponeringen för kreditrisk utgörs per balansdagen av det redovisade värdet i balansräkningen.

NOT 24 FINANSIELLA INSTRUMENT PER KATEGORI

Koncernen 2015-12-31	Finansiella tillgångar till verkligt värde via resultatet	Finansiella tillgångar som kan säljas	Lånefordringar och kundfordringar	Summa
Tillgångar i balansräkningen				
Finansiella tillgångar som kan säljas		464		464
Andra långfristiga fordringar		309		309
Kundfordringar			270 792	270 792
Fordringar hos intresseföretag			75	75
Övriga fordringar			14 615	14 615
Upplupna intäkter			147	147
Likvida medel*			524 397	524 397
Summa		**773**	**810 026**	**810 799**

Koncernen 2015-12-31	Övriga finansiella skulder	Summa
Skulder i balansräkningen		
Skulder till kreditinstitut	243 600	243 600
Leverantörsskulder	87 394	87 394
Övriga skulder	174 539	174 539
Summa	**505 533**	**505 533**

*)Avseende banktillgodohavanden och kortfristiga placeringar (likvida medel) accepteras i koncernen endast banker och finansinstitut på lägst AAA/Aaaa/AAA.

Då lånevillkoren är baserad på rörlig ränta och bedömningen är att ingen väsentlig skillnad i koncernens kreditvärdighet per 31 december 2015 jämfört med vid tidpunkten för upptagande av lån föreligger, motsvarar det verkliga värdet på upplåningen bokfört värde.

Koncernen 2014-12-31	Finansiella tillgångar till verkligt värde via resultaträkningen	Finansiella tillgångar som kan säljas	Lånefordringar och kundfordringar	Summa
Tillgångar i balansräkningen				
Finansiella tillgångar som kan säljas		1 268		1 268
Andra långfristiga fordringar		257		257
Kundfordringar			283 018	283 018
Fordringar hos intresseföretag			5 494	5 494
Övriga fordringar			18 307	18 307
Upplupna intäkter			138	138
Likvida medel*			487 826	487 826
Summa		**1 525**	**794 783**	**796 308**

Koncernen 2014-12-31	Övriga finansiella skulder	Summa
Skulder i balansräkningen		
Skulder från kreditinstitut	252 000	252 000
Leverantörsskulder	95 184	95 184
Övriga skulder	138 349	138 349
Summa	**485 533**	**485 533**

MODERBOLAGET
Moderbolagets finansiella tillgångar består huvudsakligen av andelar i koncernföretag och intressebolag, vilka redovisas till anskaffningsvärde.
Moderbolagets finansiella skulder består av leverantörsskulder och övriga kortfristiga skulder vilka redovisas till anskaffningsvärde.

NOT 25 VARULAGER

Koncernen	2015	2014
Råvaror och förnödenheter	4 598	4 339
Färdiga varor	471	484
Summa	**5 069**	**4 823**

NOT 26 KUNDFORDRINGAR

Per den 31 december 2015 har RISE koncernen upplupna intäkter avseende pågående arbete i projekt som uppgår till 253 (219) MSEK. Projekten har redovisats till upplupet anskaffningsvärde netto efter reservering för bedömda och konstaterade förluster.

NOT 27 ÖVRIGA FORDRINGAR

Koncernen	2015	2014
Kundfordringar	271 801	283 758
Minus: reservering för osäkra fordringar	-1 009	-740
Kundfordringar – netto	**270 792**	**283 018**

Per den 31 december 2015 var kundfordringar uppgående till 52 244 (46 637) tkr förfallna men utan att något nedskrivningsbehov ansågs föreligga. De förfallna fordringarna avser ett antal kunder vilka tidigare inte haft några betalningssvårigheter.

NOT 28 FÖRUTBETALDA KOSTNADER OCH UPPLUPNA INTÄKTER

Koncernen	2015	2014
Fordringar hos intresseföretag	75	–
Fordringar hos anställda	60	53
Diverse avräkningar	201	432
Momsfordran	3 687	6 022
Fordran avseende förvärvad rörelse	–	3 250
Fordran Irnova	5 497	5 494
Fordran avseende pensionsförpliktelse	4 489	8 081
Övriga poster	606	469
Koncernen totalt	**14 615**	**23 801**

Moderföretaget	2015	2014
Övriga poster	2	9
Moderföretaget totalt	**2**	**9**

NOT 29 FÖRUTBETALDA KOSTNADER OCH UPPLUPNA INTÄKTER

Koncernen	2015	2014
Förutbetalda arrendeavgift	15 007	15 689
Förutbetalda lokalhyror	15 128	13 790
Förutbetalda licensavgifter	780	905
Övriga poster	19 017	17 981
Koncernen totalt	**49 932**	**48 365**

Moderföretaget	2015	2014
Övriga poster	620	512
Moderföretaget totalt	**620**	**512**

NOT 30 LIKVIDA MEDEL/KASSA OCH BANK

I likvida medel i balansräkningen och kassaflödesanalysen ingår följande poster:

Koncernen	2015	2014
Kassa och bank	443 936	421 679
Kortfristiga bankplaceringar	80 461	66 147
Koncernen totalt	**524 397**	**487 826**

Moderföretaget	2015	2014
Kassa och bank	66 233	48 103
Moderföretaget totalt	**66 233**	**48 103**

NOT 31 PENSIONSFÖRPLIKTELSER

Förmånsbestämda pensionsplaner

Inom koncernen finns ett flertal förmånsbestämda pensionsplaner där de anställda har rätt till ersättning efter avslutad anställning baserat på slutlön och tjänstgöringstid.

För tjänstemän i Sverige tryggas ITP 2-planens förmånsbestämda pensionsåtaganden för ålders- och familjepension genom en försäkring i Alecta. Enligt ett uttalande från Rådet för finansiell rapportering, UFR 10 Klassificering av ITP-planer som finansieras genom försäkring i Alecta, är detta en förmånsbestämd plan som omfattar flera arbetsgivare. För räkenskapsåret 2015 och 2014 har bolaget inte haft tillgång till information för att kunna redovisa sin proportionella andel av planens förpliktelser, förvaltningstillgångar och kostnader vilket medfört att planen inte varit möjlig att redovisa som en förmånsbestämd plan. Pensionsplanen ITP 2 som tryggas genom en försäkring i Alecta redovisas därför som en avgiftsbestämd plan. Premien för den förmånsbestämda ålders- och familjepensionen är individuellt beräknad och är bland annat beroende av lön, tidigare intjänad pension och förväntad återstående tjänstgöringstid. Förväntade avgifter för nästa rapportperiod för ITP 2-försäkringar som är tecknade i Alecta uppgår för år 2016 till 53,8 Mkr. För år 2015 uppgick dessa till 48,5 Mkr och för 2014 till 43,7 Mkr. Koncernens andel av de sammanlagda avgifterna till planen utgör en oväsentlig del av de sammanlagda avgifterna.

Den kollektiva konsolideringsnivån utgörs av marknadsvärdet på Alectas tillgångar i procent av försäkringsåtagandena beräknade enligt Alectas försäkringstekniska metoder och antaganden, vilka inte överensstämmer med IAS 19. Den kollektiva konsolideringsnivån ska normalt tillåtas variera mellan 125 och 155 procent. Om Alectas kollektiva konsolideringsnivå understiger 125 procent eller överstiger 155 procent ska åtgärder vidtas i syfte att skapa förutsättningar för att konsolideringsnivån återgår till normalintervallet. Vid låg konsolidering kan en åtgärd vara att höja det avtalade priset för nyteckning och utökning av befintliga förmåner. Vid hög konsolidering kan en åtgärd vara att införa premiereduktioner. Den sista december 2015 respektive vid utgången av 2014 uppgick Alectas överskott i form av den kollektiva konsolideringsnivån till 153 procent (2014-12-31: 144 procent).

Koncernen	2015	2014
Förpliktelser i balansräkningen för förmånsbestämda pensionsplaner	19 486	21 656
Summa skuld i balansräkningen	**19 486**	**21 656**

Redovisning i finansiella kostnader avseende förmånsbestämda pensionsplaner	512	529
Redovisning i övrigt totalresultat avseende omvärdering av förmånsbestämda pensionsplaner	-934	-4 536

Förändringen i den förmånsbestämda förpliktelsen under året är följande:

Koncernen	2015	2014
Vid årets början	21 656	25 996
Utbetalda ersättningar	-1 748	-860
Räntekostnader	512	529
Förvärvad pensionsstiftelse	0	527
Omvärderingar förluster(+)/vinster(-)	-934	-4 536
Vid årets slut	**19 486**	**21 656**

Vid den senaste värderingstidpunkten bestod nuvärdet av den förmånsbestämda förpliktelsen av 19 486 (21 656 tkr hänförligt till personer som omfattas av planen och som är pensionerade.

De viktigaste aktuariella antaganden som användes var följande:

Koncernen	2015	2014
Diskonteringsränta, %	2,5	2,5
Framtida löneökningar, %	3,0	3,0
Framtida pensionsökningar, %	2,5	2,5
Inflation	1,5	1,5

NOT 32 ÖVRIGA SKULDER

Koncernen	2015	2014
Fastighetsskatt	1 127	1 226
Löneskatt	19 748	17 358
Personalens källskatt	18 282	16 829
Sociala avgifter	18 564	16 156
Avkastningsskatt	52	78
Momsskuld	22 588	21 788
Medel för omstrukturering	702	702
Projektmedel	49 991	34 969
Kvarstående medel	2 600	2 600
Övriga poster	35 886	21 643
Koncernen totalt	**169 540**	**133 349**

Moderföretaget	2015	2014
Medel för omstrukturering	702	702
Projektmedel	49 991	34 969
Kvarstående medel	2 600	2 600
Personalens källskatt	691	490
Övriga poster	576	409
Moderföretaget totalt	**54 560**	**39 170**

NOT 33 UPPLUPNA KOSTNADER OCH FÖRUTBETALDA INTÄKTER

Koncernen	2015	2014
Förutbetalda intäkter	1 600	1 341
Personalrelaterade poster	105 229	98 824
Förutbetalda projektbidrag	128 022	114 468
Övriga poster	19 120	10 676
Koncernen totalt	**253 971**	**225 309**

Moderföretaget	2015	2014
Personalrelaterade poster	1 146	754
Övriga poster	2 994	328
Moderföretaget totalt	**4 140**	**1 082**

NOT 34 STÄLLDA SÄKERHETER

Koncernen	2015	2014
Fastighetsinteckningar	45 000	45 000
Företagsinteckningar	17 000	17 000
Koncernen totalt	**62 000**	**62 000**

Moderföretaget	2015	2014
Moderföretaget totalt	**Inga**	**Inga**

NOT 35 EVENTUALFÖRPLIKTELSER

Koncernen	2015	2014
Borgensåtagande	Inga	Inga
Koncernen totalt	**Inga**	**Inga**

Moderföretaget	2015	2014
Moderföretaget totalt	**Inga**	**Inga**

NOT 36 ÅTAGANDEN

Investeringsåtaganden

Åtaganden avseende operationell leasing

Koncernen och moderbolaget leasar olika typer av fordon, maskiner och kontorsutrustning enligt uppsägningsbara/ej uppsägningsbara operationella leasingavtal.

Framtida leasingavgifter för icke uppsägningsbara operationella leasingavtal förfaller till betalning enligt följande:

Koncernen	2015	2014
Inom ett år	63 159	73 922
Senare än ett men inom fem år	144 913	244 550
Senare än fem år	65 140	8 538
Koncernen totalt	**273 211**	**327 010**
Årets leasingkostnad	79 128	71 681

Moderföretaget	2015	2014
Inom ett år	43	97
Senare än ett men inom fem år	11	86
Senare än fem år	-	-
Moderföretaget totalt	**53**	**183**
Årets leasingkostnad	1 235	1 283

NOT 37 ÖVRIGA EJ LIKVIDITETSPÅVERKANDE POSTER

Koncernen	2015	2014
Resultatandel från Intresseföretag	-3 031	-2 933
Avyttringar	16	-2 256
Nedskrivningar	705	5 686
Omräkningsdifferens	-515	-141
Valutakursdifferens	601	2 189
Övrigt	-12	-
Koncernen totalt	**-2 236**	**2 545**

NOT 38 TRANSAKTIONER MED NÄRSTÅENDE

Staten äger 100 % av moderbolagets aktier och har bestämmande inflytande över koncernen. Andra närstående parter är samtliga personer i styrelsen för moderbolaget och företagsledningen, se ytterligare information avseende ersättning i not 10.

NOT 39 RÖRELSEFÖRVÄRV

Inga rörelseförvärv gjordes under 2015.

Den 1 januari 2014 förvärvade koncernen 70 % av aktiekapitalet i SP Fire Research AS för 7 903 067 kr. Tidigare ägaren SINTEF kvarstår med en ägarandel på 30 %. SP Fire är ett brandtekniskt institut i Trondheim i Norge. Verksamheten, med ca 35 medarbetare, har en särskild inriktning på Off-shore och blir ett värdefullt komplement till koncernens samlade kompetens inom brand- och säkerhetsområdet. Förvärvet genomförs för att skapa synergier med befintlig verksamhet inom SP samt för att öka satsningarna inom brandteknisk forskning.

Nedanstående tabell sammanfattar erlagd köpeskilling för SP Fire Research AS samt verkligt värde på förvärvade tillgångar och övertagna skulder samt innehav utan bestämmande inflytande som redovisas på förvärvsdagen.

Koncernen	2015	2014
Köpeskilling		7 903

Redovisade belopp på identifierbara tillgångar och övertagna skulder		
Likvida medel		17 157
Materiella anläggningstillgångar		1 158
Kundfordringar och andra fordringar		10 141
Leverantörsskulder och andra skulder		-21 295
Summa identifierbara nettotillgångar	**0**	**7 161**

Innehav utan bestämmande inflytande		-2 148
Goodwill		2 890

Den intäkt från SP Fire Research AS som ingår i koncernens resultaträkning sedan 2014-01-01 uppgår till 41 040 tkr. SP Fire Research AS bidrog också med ett resultat på -2 006 tkr för samma period.

NOT 40 UPPLÅNING – KREDITINSTITUT

Koncernen

Banklånet förfaller som helhet 2016-12-30 med beloppet 226 800 tkr efter kvartalsvis amorteirng med 4 200 tkr from 2015-09-30.

Upplåning är gjord till rörlig ränta med en fast räntemarginal, STIBOR 3 månader med marginalen 1,35%. Säkerhet för banklån utgörs av företagsinteckning 17 000 tkr samt stödbrev sk Letter of Support (not 35).

Då lånevillkoren är baserade på rörlig ränta och bedömningen är att ingen väsentlig skillnad i koncernens kreditvärdighet per 31 dec 2015 jämfört med vid tidpunkten för upptagandet av lån föreligger, motsvarar det verkliga värdet på upplåningen bokfört värde.

NOT 41 AVYTTRADE DOTTERBOLAG

Inga avyttrade dotterbolag under 2015.

Acreo Swedish ICT AB sålde sin andel i intressebolaget IRnova i samband med att IRnova AB genomfört en nyemission på 10 MSEK från extern finansiär. Försäljningslikviden uppgick till 133 KSEK vilket medförde en reaförlust om 6 968 KSEK i Acreo Swedish ICT AB och en reavinst om 1 300 KSEK i koncernen.

Innehavet i Fibertronix AB såldes i september för 1 392 KSEK vilket medförde en reavinst om 1 314 KSEK i Acreo Swedish ICT AB och en reaförlust i koncernen om 949 KSEK. Tilläggsköpeskilling kan erhållas beroende på vissa kriterier för produktionen.

Acreo Swedish ICT AB sålde Imego Navigation AB för 1 077 KSEK vilket medförde en reavinst om 977 KSEK i Acreo Swedish ICT AB och en reavinst i koncernen på 987 KSEK.

Under första kvartalet 2014 gjordes en nyemision i IRnova. Acreos innehav innan emissionen var 50,1%. Acreo deltog inte i emissionen och efter utspädning var innehavet 26,9% och gick i och med detta från dotterbolag till intressebolag. I juli 2014 såldes resterande innehav i IRnova. Swedish ICT har fortfarande en kreditlimit till IRnova om 5,5 MSEK som är utnuttjad till fullo. Krediten förfaller till betalning 2016-12-31.

Nedanstående tabell sammanfattar erhållen försäljningslikvid avyttrade dotterbolag samt verkligt värde på avyttrade tillgångar och skulder.

KSEK

Koncernen	IRnova	Fibertronix	Imego
Koncernen	IRnova	Fibertronix	Imego
Avyttringstidpunkt	Q1-2014	Q3-2014	Q3-2014
Försäljningspris	0	1 392	1 077
Avyttrade tillgångar och skulder			
Likvida medel	0	0	0
Immateriella anläggningstillgångar	8 184	57	
Materiella anläggningstillgångar	1 898	0	0
Varulager	8 433	7	
Kundfordringar och andra fordringar	3 229	1 466	90
Leverantörsskulder och andra skulder	-10 567	-1 673	0
Summa identifierbara nettotillgångar	**11 177**	**-143**	**90**

Koncernens resultat- och balansräkningar kommer att föreläggas årsstämman 2016-04-21 för fastställelse.
Styrelsen och verkställande direktören försäkrar att koncernredovisningen har upprättats i enlighet med internationella redovisningsstandarder IFRS sådana de antagits av EU och ger en rättvisande bild av koncernens ställning och resultat. Årsredovisningen har upprättats i enlighet med god redovisningssed och ger en rättvisande bild av moderbolagets ställning och resultat.

Förvaltningsberättelsen för koncernen och moderbolaget ger en rättvisande översikt över utvecklingen av koncernens och moderbolagets verksamhet, ställning och resultat samt beskriver väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer som moderbolaget och de företag som ingår i koncernen står inför.

Stockholm 2016-03-21

Pia Sandvik
Styrelseordförande

Anne Andersson
Arbetstagarrepresentant

Anna Hultin Stigenberg
Styrelseledamot

Hasse Johansson
Styrelseledamot

Mats Lidbeck
Arbetstagarrepresentant

Fredrik Lindberg
Arbetstagarrepresentant

Richard Reinius
Styrelseledamot

Anna-Karin Stenberg
Styrelseledamot

Marie Westrin
Styrelseledamot

Fredrik Winberg
Styrelseledamot

Sven Wird
Styrelseledamot

Olof Sandén
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har lämnats 2016-03-31
KPMG AB

Anders Malmeby
Auktoriserad revisor

Revisionsberättelse

Till årsstämman i RISE Research Institutes of Sweden AB, org. nr 556179-8520

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen
Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för RISE Research Institutes of Sweden AB för år 2015. Bolagets årsredovisning och koncernredovisning ingår i den tryckta versionen av detta dokument på sidorna 104 - 155.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar för årsredovisningen och koncernredovisningen
Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och en koncernredovisning som ger en rättvisande bild enligt International Financial Reporting Standards (IFRS) såsom de antagits av EU, och årsredovisningslagen, och för den interna kontroll som styrelsen och verkställande direktören bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar
Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen och koncernredovisningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att vi följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen och koncernredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen och koncernredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur bolaget upprättar årsredovisningen och koncernredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i bolagets interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden
Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets finansiella ställning per den 31 december 2015 och av dess finansiella resultat och kassaflöden för året enligt årsredovisningslagen. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2015 och av dess finansiella resultat och kassaflöden för året enligt International Financial Reporting Standards, såsom de antagits av EU, och enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att årsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och för koncernen.

Övriga upplysningar
Revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen för år 2014 har utförts av en annan revisor som lämnat en revisionsberättelse daterad den 17 mars 2015 med omodifierade uttalanden i Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar
Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även utfört en revision av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för RISE Research Institutes of Sweden AB för år 2015.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar
Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust, och det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för förvaltningen enligt aktiebolagslagen.

Revisorns ansvar
Vårt ansvar är att med rimlig säkerhet uttala oss om förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust och om förvaltningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige.

Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningsskyldig mot bolaget. Vi har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden
Vi tillstyrker därför att årsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget samt resultaträkningen och rapport över totalresultat liksom balansräkningen för koncernen.

Stockholm den 31 mars 2016

KPMG AB

Anders Malmeby
Auktoriserad revisor

ST. SX.

RI.
SE *Swedish Research*
Creating Growth

RISE Research Institutes of Sweden AB
Box 3072, 103 61 Stockholm
Besök Mäster Samuelsgatan 60
Tel 08-56 64 82 50
info@ri.se
www.ri.se